

SAYI
19

Yıl: 9 • 2025-26/754
Aralık • Ocak • Şubat
sadessodadergi

İLK GÜNKÜ GAZLA

SADE SÖDADA

**HASIL,
TOPRAK.**

ISSN 2667-4149

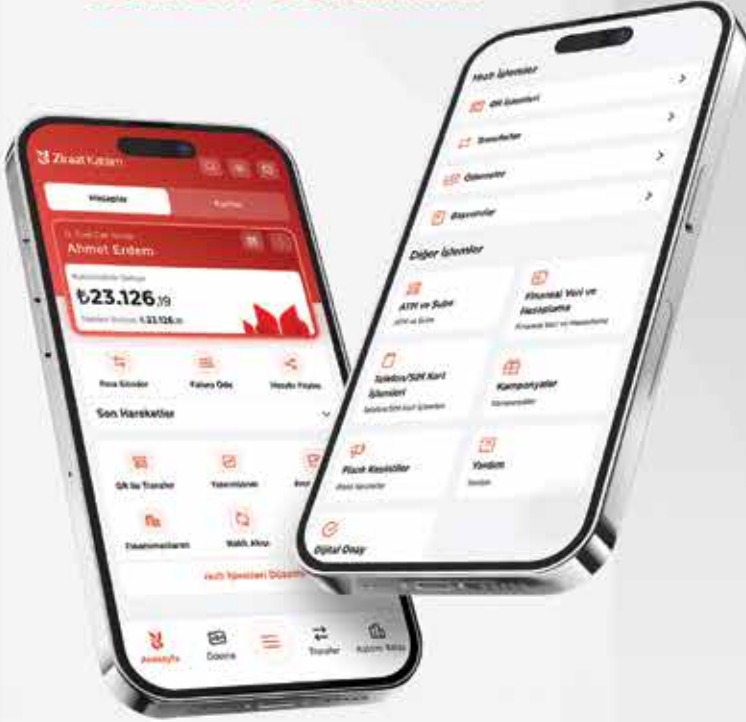

9 772667 414001 >

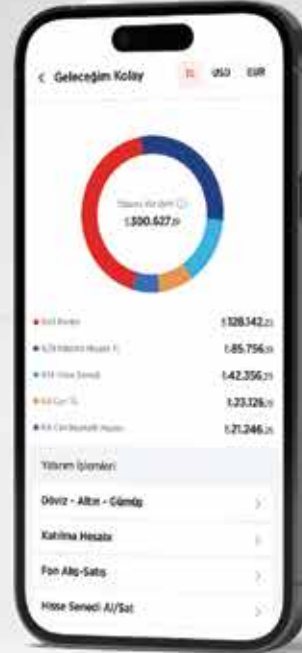
Katılım Mobil Yenilendi

Mobil Bankacılığa
Yeni Bir Boyut
Yeni Bir Görünüm

Geleceğe
Güvenle Dokun

 Ziraat Katılım

Katılım Mobil'i
Hemen İndir

ÖNDER

İmam Hatipliler Derneği Adına İmtiyaz Sahibi

Abdullah Ceylan

Genel Yayın Yönetmeni

Muhammed Akaydın

Genel Koordinatör

Muhammed Ensar Sözgen

Yayın Yönetmeni

Esmâ Uslu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Resul Çiftci

İletişim Direktörü

Esra Zeynep Akgün

Yayın Kurulu

Beyzanur Paşahan

Esmâ Uslu

Ceyda Korkmaz

İclal Yılmaz

Nurefşah Yiğit

Zehra Güler

Zeynep Efe

Zeynep Rana Tekin

Zeynep Sultan Doğruer

Zeynep Uzunboy

Editör

Nurefşah Yiğit

Genel Konsept, Tasarım-Uygulama

Noon.istanbul

Basım

Kültür Sanat Basımevi, Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi

ZB-7-9-11 Topkapı/Zeytinburnu/İstanbul

Davutpaşa V.D. 605 050 6155

Telefon: 0212 674 00 21-29-46 kulturbasim.com

İletişim

Akşemsettin Mah. Şair Fuzuli Sok. No: 22 Fatih/İstanbul

sadesodadergi@gmail.com 0 (212) 519 09 53

Dilek&Öneri&Şikayet

sadesodadergi@gmail.com

Sosyal Medyada Biz

f x @ sadesodadergi

Yayımlanan tüm yazı, haber ve fotoğrafların her türlü telif hakkı Önder İmam Hatipliler Derneği'ne aittir. İzin alınıp kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayımlanan yazıların dili, bilimsel içerik ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

İçinde bulunduğumuz zaman düşünüldüğünde insanın en çok arayış içinde olduğu kısım aidiyettir. “Nereye aidiyim?” sorusunu insan sıklıkla sorar ve bulamadığı takdirde handikabın girdabında kendini bulur, bunu burada tutalım. Yakın coğrafyalara baktığımızda yaşanan sorun, temelinde insanların aidiyetlerini yıkmaktır. Bu sarsıcı duruma engel olmak isterken engel olamamak boğucu bir hâle sokar insanı. Peki, tuttuğumuz kısma tekrar gelelim, insan ait olamadan aidiyetlerini benimsemeyen aidiyet yıkımlarına engel olabilir mi? Maksudumuz soruya cevap bulmaktansa bu soru sorulduğunda, kalabalık bir pazara girdiği anda annesinin elini sıkıca tutan bir çocuk gibi aidiyeti bulup ona sıkıca tutunmaktır çünkü yıkımları durdurmak için tutunmak şarttır. Bu tutunmayı sağlamak için kimisi namlu doğrultur, kimi meydanlarda yürür, kimisi bir filoya katılır, kimisi de yazar...

“Eli kâlem tutanlar bu davayı yazsın.

Hitabeti güçlü olanlar bu davayı konuşsun. Herkes bir şey yapsın ama sakın sessiz kalmayalım! Çünkü sessizlik öldürür.”

Toprak, vatan mı tarım mı memleket mi insan mı?...

Sade Soda'nın bu sayısında; herkeste farklı bir pencere açan, ilk söylendiğinde durup düşündürülen, her ne kadar derin düşünceler barındırsa da kayıp hissettirmeyen toprağı işledik.

Biz Sade Soda ekibi olarak perspektiflerde anlam ararken bu yolculukta Prof. Dr. Erhan Afyoncu Hocamız ile tarihsel anlamda toprağı incelerken: Gazeteci-Yazar Taha Kılınc Hocamız ile yakın coğrafyamızda toprağı anlamlandırdık ve son olarak Gazeteci-Aktivist Ersin Çelik Hocamız ile Sumud'un nasıl vatan olduğunu konuştuk.

Üzerine bastığım, içinde olduğum, yaradılışım, memleketim... Sahi bu kadar her yerdeyken insan nasıl ait olmaz?

Esmâ Uslu

SADE İÇİNDEKİLER

Topraktır Çeker

Zeynep Rana Tekin

SAYFA 06

Toprak Sevgisi İmandan Gelir

Zeynep Efe

SAYFA 08

Toprağın Döngüsünde İnsan

Ebrar Paşahan

SAYFA 10

Hâki Gider Bâki Kalır

Zehra Güler

SAYFA 12

5 Adımda Bir Kütüphaneyi Toprağa Gömme Kılavuzu

Nurefşah Yiğit

18

Vatan/daş

A. Firdevs Divleli

30

14 Prof. Dr. Erhan Afyoncu Röportaj

22 Muhabbet ve Su
Hanife Akdağ Altınay

24 Aynı Sırayı Paylaşanlar
Taha Kılınç

34 Kule
Zeynep Rana Tekin

42 Ersin Çelik Röportaj

48 Serbest Kürsü

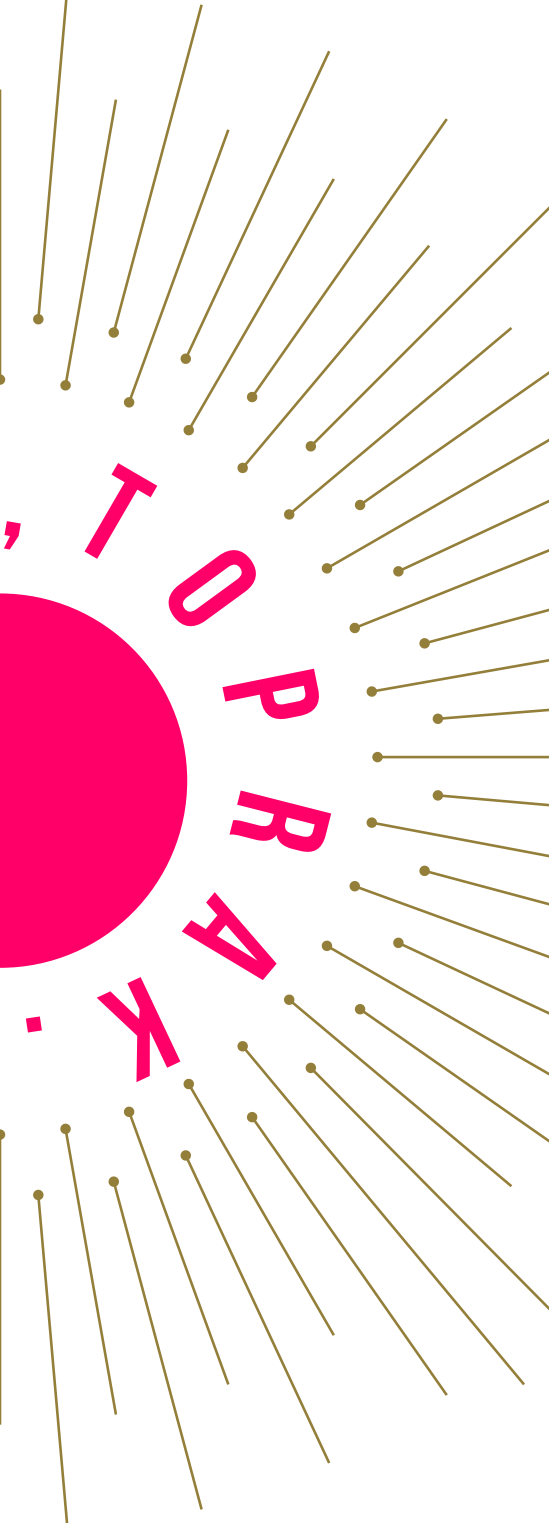
50 Bileniş
Beyza Baykan

54 Herkes Aynı Gökyüzünün Altında Endişeleniyor
İclal Yılmaz

64 The Wanted 18: Devrim İnekleri
Esra Zeynep Akgün

68 Hayat Şiirlerdeki Gibi Değildir” Mi?
Yasin Murat Kocabıyık

SAŞILIK

TO P R A K

Seramik

Ceyda Korkmaz

SAYFA 20

İçimizdeki Toprak

Şerife Güner

SAYFA 28

Öyle Görmem Öyle Olduğu Anlamına mı Gelir?

Beyzanur Paşahan

SAYFA 32

Geçmişten Gelen Pusulalar

Nihal Akden:

SAYFA 40

Bir Anahtarın Hikâyesi

Elif Atabaş 52

Amir Bize Ne Bıraktı?

Esmâ Uslu 66

35 Benzinden Belliydi,
Denizdin
Hacı Mehmet Günal

36 Kitabın
Orta Yeri

38 Sıra Dışı Bir
Memleket Özlemi
Elif Göğüş

41 Ben
Küçükken
Milena

56 Fesleğene
Veda
Ayşenur Yiğit

58 Dervişle
Sohbetler
Zeynep Rana Tekin

60 İnançlarımdan
Ödün Vermeden
Esmâ Uslu

62 Ahmet Çelebi
Cami
Ebrar Paşahan

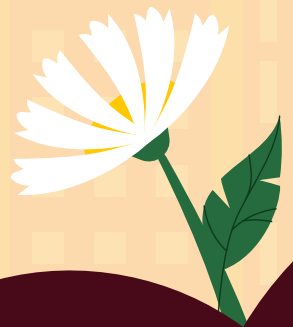
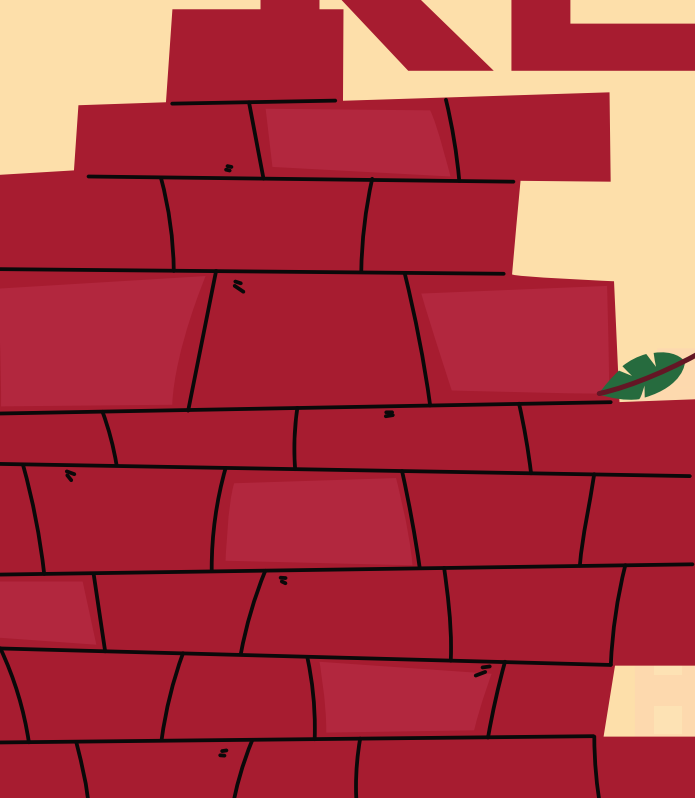
69 İcini Döken Kitaplar

70 Sade Portre Çağımızın Ruh Arayıcısı: Ayşe Şasa
Şerife Güner

TOP- RAK- TIR, ÇE- KER!

Zeynep Rana
Tekin*

Hayatımız boyunca pek çok şeye çekiliriz. Bazı güzelliklere, bazı hayranlıklara, bazı anlara ve bazen bazı insanlara... Bu çekim duygusunda yaşarken pek de farkında olmadığımız birtakım anlamlar gizlenmiştir. Neden onu değil de bunu güzel buluyorum, veyahut neden bu müziğe bir diğerinden daha çok hayranlık duyuyorum ya da neden bu insanla olmak kalbimde çiçekler açtırıyor diye düşündüğünüz oldu mu daha önce? Eminim olmuştur. Bense bir diğeri de benimle olsun diyerek bu sayımızda sizi bu gizil anlamları toprak üzerinden okumanın imkânına davet ediyorum.

İnsanın toprakla olan ilişkisinin bu dünyada hatırı sayılır bir mazisi olduğuna hepimiz bir yerlerden aşinayızdır. Ve bu mazi köklü bir geçmiş barındırmasının yanı sıra yaşamı ve ölümü aynı sayfaya sığdırmasıyla da zihnimde birbirine görünmez iplerle bağlanmış birçok kutunun kapağını aralamama vesile oluyor. Birçoğumuzun ilkokul tarih derslerinden hatırlayacağı üzere insanlığın ilk yerleşik hayata geçiş denemeleri toprağı işlemekle başlamıştır. Bu uğraş sonraları tarıma dönüşmüş ve insanlar yılların getirdiği göçebe yorgunlukları toprağın sunduğu şefkatli ve bereketli imkâna sığınarak gidermiştir. Bu bakımdan toprağın bir anneye benzetilmesi manidardır. Toprak bu hâliyle yaşamın ve kök salmanın bir imgesi hâline gelmiştir. Öte yandan bu yerleşik hayata geçiş, insanoğlundaki sahip olma reflekslerini de harekete geçirmiş ve bu istek toprağı kendisi için kendi üzerinde savaş verilen bir olguya da dönüştürmüştür. Devletler kurulmuş, toprak vatan belenmiş ve artık sadece bir toprak olmaktan ziyade üzerindeki sahipleri için korunması gereken kutsal bir alana dönüşmüştür. Korunacak bu kutsal alan onun adına can verilecek bir şeydir şimdi ve toprağın bu dünyadaki ikinci temel görevi ölüme sahiplik etmek olacaktır artık. Günün sonunda ise toprak insanoğlunun dünya üzerindeki iki temel meselesine ev sahipliği yapar hâle gelmiştir: Yaşam ve ölüm.

Toprakla olan münasebetimiz yaşam ve ölümün yanı sıra daha birçok ilişkiyi de içerisinde barındırır. Hemşehri ol-

HEMŞEHİRİ OLAN İNSANLARIN BİRBİRLERİNE "TOPRAĞIM" DİYEREK HITAP ETMESİ BİR NEVİ BU İLİŞKİNİN BİR YANSIMASIDIR. TOPRAKTIR, ÇEKER... UZUN UZUN ZAMANLAR ÖNCE BENZER BİR ÇAMURLA BİZ DE SIVANMIŞIZDIR ÇÜNKÜ.

duğumuz insanlarla karşılaştığımızda birbirimizi hiç tanımasak dahi bir yakınlık hissetmemiz bu ilişkinin bir parçasıdır. Zira bizden önce aynı topraklara basmış, aynı suların geçmiş büyüklerimiz gizli bir aşinalığın da yolunu da açmıştır bizlere. Hemşehri olan insanların birbirlerine "toprağım" diyerek hitap etmesi bir nevi bu ilişkinin bir yansımasıdır. Topraktır, çeker... Uzun uzun zamanlar önce benzer bir çamurla biz de sıvanmışızdır çünkü.

Benzer bir çamurla sıvanmak derken benzer bir çamurla 'sınanan' insanların da dünyanın uzak hemşehrileri olabileceğini düşündüğümü söylemeden edemeyeceğim. Zira balçığa nasıl şekil veriliyorsa yaratılışında balçığın hamuru olan insan da birtakım dertlere duçar olduğunda o dertler onu şekillendirir hale gelir. İçlerinde o balçığın benzer şekillerini bulan insanlar ise aralarında kilometreler olsa dâhi göz göze geldiklerinde o balçığı tanım hâle gelir. Bu da onları gizli dertlerin birbirlerine yakınlaştırdığı bir hâle dönüştürür. Bir insan bir başkasını bu sefer de acısından tanımıştır.

Birbirimize gizli aşinalıklarımız olduğu kadar gizli uzaklıklarımız da vardır. Her insanla anlaşamaz her insana aynı yakınlığı hissedemeyizken buluruz kendimizi. İçimizdeki toprak bu sefer de çeşitlendirici ve ayırıcı özelliğini tefekkür ettiriyordur bizlere. Yetiştirilmek üzere hasat edilen iki ürün nasıl ki aynı toprağa ekilse dahi farklı bakım stratejilerine ihtiyaç duyuyordur, aynı şekilde insanoğlu da özü itibarıyla toprak olsa dahi onu yeşerten stratejiler de birbirinden apayrıdır. Bu da birbirimizle kurduğumuz ilişkinin çeşitliliğine götürür bizi.

Uzak topraklar bizi bir zaman sonra iter hâle gelir. Her çiçeğin her toprakta yetişmeyeceğini tecrübe etmiş oluruz böylece. Ve bu toprağa küsmeye bir sebep de değildir, insanın kök salma arayışında kendi toprağının özellikleriyle uyumlanmanın doğal bir sonucudur.

Hasılıkelam, özünde toprakla yoğrulmuş olan insan hayatının belli safhalarında elbette onun yansımalarını da hissedecektir. Zira topraktır, çeker!

*Üsküdar Üniversitesi'nden taze mezun bir psikolog. Uzun yürüyüşler yapmanın, öykü okumanın ve şiir dinlemenin ona hayatı daha bereketli kıldığına inanır. Kendini ve başka kimseleri anlamayı hep ister. Eğer işler istediği gibi gitmiyorsa da mutfağa girip olmayana bir de yemek kabilinden oldurmayı denemek en büyük hobileri arasındadır.

TOPRAK SEVGİSİ İMANDAN GELİR

Zeynep Efe*

“1071 Malazgirt: Anadolu'nun kapısı Türklere açıldı.” Türk eğitim sisteminden geçmiş, şöyle bir kıyısından uğramış, gözü çarpmış herkesin ezbere bildiği güzide cümlemiz. Kim açmış, kapıyı çalmış mı, sağ ayakla mı girmiş, içeri girmiş mi yoksa şöyle bir yoklayıp geri mi dönmüş açıkçası bilmiyorum. Şu anki meselem bugün burayı memleket bilmemizin, ne toprağından ne denizinden bir karış ödün vermemek için canımızı ortaya koymamızın arkasındaki hikâye. Ne diye sevmişiz bu toprakları bu kadar?

Aslında bizdeki toprak sevgisi yerleşik hayata geçmemizle orantılı büyümüş. Önce toprağı işleyip rızkımızı çıkarmışız, toprağı işleyip çekip gidecek hâlimiz yok, evlerimizi de o toprağın üzerine kurmuşuz. Tabii hayatlarımızı taşıdığımız topraklarda dinimizi yaşamak ve yaymak gibi temel ihtiyaçlarımız doğmuş. Din de yanında medeniyeti getirmiş. Camiiler, medreseler, kütüphaneler... Ne büyük medeniyet. Tamamen din etrafında ve din için gelişmiş.

Tüm Müslüman devletlerde gördüğümüz apaçık bir gerçek bu. Bütün medeniyet İslâm üzerine kurulur. Bütün kültürel etkileşimler, mimariden mûsikiye din etrafında şekillenir. Din yoksa medeniyet de yok, denklem basit.

Yani atalarımız Anadolu'ya sadece yerleşmemiş, orada muazzam bir İslâm Medeniyeti kurmuşlar. Üstüne kur-

dukları tüm bu medeniyetin yanında bir de toprağın altına sakladıkları hayli büyük bir birikim olmuş ki ben- ce bu topraklara bizi bu kadar gönülden bağlayan da o kısım olmuş. Bu hayatın bir aldanmadan ibaret olduğunu unutmamalıyız diye mezar taşlarımıza öyle bir değer vermişiz ki Yûnus Emre'ye 10'a yakın türbe yapmışız bu memlekette. Çoğu ölümü unutmamak için, ölüyü değil.

Şimdi toprağına bu kadar bağlı olan diğer milletleri düşünüyorum da ortak yönlerinin din olduğunu tekrar ve tekrar fark ediyorum. Filistin'de “Biz topraklarımızı düşmana bırakmayız, Allah bize yeter, o ne güzel vekildir.” diye haykıran teyzeyi görünce düşünüyorum. Doğu Türkistan'da evinin arkasında namaz kılmak için inşâ ettiği gizli odayı sessizce gazetecilere gösteren amcanın haberini gördüğümde düşünüyorum. Gırnata'nın işgalini, Srebrenitsa Soykırımı'nı, Bedir'i, Uhud'u, Hendek'i... Tekrar tekrar düşünüyorum. Ölümü kavuşma olarak gördüğümüzden mi geliyor cesaretimiz yoksa korkmuyor muyuz düşmandan gerçekten, bilmiyorum.

Sonra da diyorum ki belki tüm cevapları Erdem Bayazıt'ın şu satırları arasında bulmak mümkündür:

“Bir yol buldum öteye geçerek gözlerinden
İşte yeni bir dünya peygamber sözlerinden
Ölüm bize ne uzak bize ne yakın ölüm
Ölümsüzlüğü tattık bize ne yapsın ölüm.”

TÜM MÜSLÜMAN DEVLETLERDE GÖRDÜĞÜMÜZ APAÇIK BİR GERÇEK BU. BÜTÜN MEDENİYET İSLÂM ÜZERİNE KURULUR. BÜTÜN KÜLTÜREL ETKİLEŞİMLER, MİMARİDEN MÛSİKİYE DİN ETRAFINDA ŞEKİLLENİR. DİN YOKSA MEDENİYET DE YOK, DENKLEM BASİT.

*Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler öğrencisi. Kafasındaki tilkileri saymakla meşgul olduğundan genelde dalgın olabiliyor, yanında ani hareketler yapmazsanız sevinir.

Geleceğe Yön Verir

Türkiye'nin Önderleri, ülkemizin geleceğinde söz sahibi olacak genç liderleri yetiştirmeyi amaçlayan, üç yıllık eğitim ve kişisel gelişim programıdır.”

50 İl

7 Yıl

7000 Öğrenci

Ebrar Paşahan*

T O P -
R A Ğ I N
D Ö N G Ü -
S Ü N D E

**i N -
S A N**

*İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencisi. Satır aralarında hem kendini hem başkalarını keşfetmeyi seviyor. Edebiyatla olan yolculuğu anlam arayışının bir parçası.

İnsan bedeninin malzemesiyle toprağın muhtevası aynıdır. İlk bakışta sıradan bir benzerlik gibi görünse de görüldüğünden çok daha fazla, daha derin anlamlar taşır. İnsanın hikâyesi toprağın bağrında başladı. Varlığının özü, hammaddesi, nefes alıp verişinin dahi dayandığı temel toprağın kendisidir. Bu yüzden insanla toprak arasındaki ilişki sadece yaşamla ya da ölümlle sınırlı bir bağ değildir. Çok daha geniş ve zamanın eskitemediği bir bağdır bu. İnsanın ömrü boyunca peşinden koştuğu her anlamın, her gayenin, her kavganın arkasında toprak vardır. Tarihin satırlarında dolaşırken görürüz ki nice medeniyetlerin yükselişinde, mülkiyet savaşlarında, yine aynı medeniyetlerin yıkılışında da toprağın rolü vardır. İnsanlığın en çetin savaşlarına sebep olan çoğu zaman bir avuç toprak parçasıdır. Zenginlik, güvenlik, varlığını korumak, güçlendirmek, bu dünyaya saplanıp hiç kopmayacakmışçasına kalmak uğruna insanlar hep toprağa yöneldi. Çünkü insanın olduğu her yerde insana ait her şeyde her izde toprağın da yeri vardır. Geçmiş medeniyetlerin neler yaşadığını, nasıl bir hayat sürdüklerini anlamak için bile toprağa bakarız, onu kazar, eşeler bir anlam çıkarırız.

Bu dünyadaki her şeyin, her varlığın, her maddenin bir amacı, hizmeti vardır. Toprağın gayesi ise hayattır. İnsan içindir toprak. İnsanın yürüdüğü yer, sığındığı yuva, içine ektiği tohum ve son adımını attığı duraktır toprak. Nasıl ki yaşamında onun hep yanında olduysa, ölümünde de yine onu karşılayacak, ona yurt olacak, onu yenisinden kendi özüne döndürecek yegane dostudur toprak. Belki de bu yüzden toprakla ilgilenmek iyi gelir insana; ellerine bulaşan her iz, toprakla temasa geçtiği her an insanın kendi özüne dokunmasıdır. Toprakla hemhal olmak, bir bitkiye su vermek, bir fidana dokunmak, insanın kendine dönmesi, ait olduğu yeri hatırlaması, ana yurduyla tekrar iletişime geçmesidir. Aşına olduğumuz, sadece kokusuyla bile huzur veren, kendimizden bir parçayı içinde saklayan yerdir.

**AMA MÜHİM
OLAN, EN ZORU,
İNSANIN ASIL
SINAVI, HAYAT
MÜCADELESİ
İKİ TOPRAK
ARASINDA
ALDIĞI YOLDA-
DIR. DOĞDUĞU
TOPRAKLA DÖ-
NECEĞİ TOPRAK
ARASINDAKİ
O GÖRÜNMEZ
ÇİZGİDE...**

Ama mühim olan, en zoru, insanın asıl sınavı, hayat mücadelesi iki toprak arasında aldığı yoldadır. Doğduğu toprakla döneceği toprak arasındaki o görünmez çizgide... Bu yol sadece yıllarla ölçülen bir yol değil, insanın gönlünün toprağında büyüttükleriye ilerleyen bir yolculuktur. Kimisinin gönül toprağı kuraktır, çöldür. Ne eksen yeşermez yağmur değse bile çatlakları kapanmaz. Hiçbir çiçek büyüyemez içinde hiçbir ağaç meyve vermez. Kimisinin toprağı ise bereketlidir sevgiyle, sabırla, merhametle sulanır, çiçekler açar, meyve verir; başkalarına bahçe olur, gölge olur. Gönlünün toprağını kurutmak da onu sulayıp bahçeler yeşertmek de insanın elindedir. Karşılıksız yapılan bir iyilik, içten gelen sıcak bir gülümseme bile bir damla su, bir tohum olur sonra o sabırla filizlenir bir çiçeğe döner. Çoğu kimse farkında olmasa da herkes kendi gönlünün bahçıvanıdır. Toprak nasıl kendisine bırakılan tohuma ihanet etmeyip onu yavaşça, özenle büyütüyorsa insanın iç dünyası da tıpkı öyledir. Hiçbir şey boşa değildir. Ne ekiyorsan onu biçersin, ne suluyorsan o serpilir.

Ve sonunda insanın hikâyesi başladığı yerde bitecektir; toprakta... İnsan iki toprak arasında ne biriktirdiyse, ne inşa ettiyse onunla anılacaktır. Çünkü hayat dediğimiz şey bu iki mekan arasında sıkışmış gibi görünse de hayat, aslında insanın bu aralığa kattıklarıyla ektikleriyle derinleşir, anlam bulur. Belki de bu yüzden insanın nasıl yaşadığı nereye vardığından daha önemlidir. Sonunda herkes başladığı yere geri döner ama aynı şekilde değil kimi yük olur toprağa, kimiye bedeninin ağırlığından kurtulup ruhunu özgürleştirir.

İki toprak arasında yaptıklarıyla değer kazanır insan, kendisine bahşedilen bu kısa yolculuğu nasıl değerlendirdiğiyle...

“Cömert sinesinde nice can besler, topraktan gayrıya minnetin mi var?”

Zehra Güler*

HÂKİ GİDER BÂKİ KALIR

BİZİM TOPRAKLA BAĞIMIZ ÇOK KUVVETLİDİR. YARATILIŞIMIZDAN ÖLÜMÜMÜZE BİZİ KARŞILAR, BİR MÜDDET AĞIRLAR. İYİ DE BİR EV SAHİBİDİR. YERİ GELİR KANAYAN YARAYA BASILIR YERİ DE GELİR YARAYI O AÇAR. HAYATI HEM KOLAYLAŞTIRIR HEM DE ZORLAŞTIRIR. HAYAT BOYU BİR AN YANIMIZDAN AYRILMAZ.

Bizim toprakla bağımız çok kuvvetlidir. Yaratılışımızdan ölümümüze bizi karşılar, bir müddet ağırlar. İyi de bir ev sahibidir. Yeri gelir kanayan yaraya basılır yeri de gelir yarayı o açar. Hayatı hem kolaylaştırır hem de zorlaştırır. Hayat boyu bir an yanımdan ayrılmaz. Değerli eşyalarımızı toprağa saklarız biz. Form değişirse de bu alışkanlık hep devam etmiştir. Bir zamanlar hazine gömerken sonrasında toprağa yatırım yapmaya başlamışız. Bağımız kuvvetlidir işte. Yine de bu temas hayat boyu bizi tatmin etmez. Daha da hemhâl olmak isteriz. Bu istek toprakla başlayan hayatın hâke düşmesiyle toprakta son bulur.

Klasik Türk Edebiyatında toprak motifine sıkça rastlarız. İnsanın topraktan yaratılışı yani hâki olması, toprağın en aşağıda olmasından dolayı tevazuya işaret etmesi, “hâke düşmek” ifadesiyle ölümün karşılanması gibi şekillerde karşımıza çıkar. Şiirde rüzgârda uçuşan toprak taneleri kadar ince işlenir. İncedir ama tesiri göze kaçan taneninki kadar çoktur.

Uş olmuş cânım u ‘ömrüm yüregüm ü gözüm sensüz
Biri bâd u biri hâk ü biri dûzah biri deryâ...

“Sensiz canım, ömrüm yüreğim ve gözüm; biri rüzgâr, biri, toprak, biri cehennem, biri deniz olmuş.” Ahmedî sevgilisinden ayrı kaldığındaki durumunu anâsır-ı erba’â mazmunu ile anlatır. Çokça kullanılan bu mazmun ile şairler insanın yaratılışını, mizacını ve duygusal hâllerini bu dört unsurun dengesi veya çatışması üzerinden dile getirir.

Gevher-i vaslın bulam nâgâh Leylânın deyu,
Necd dağı toprağın Mecnûn ele alıp elek...

“Mecnûn, ansızın Leylâ’ya kavuşma cevherini bulayım diye eline elek alıp Necd dağının toprağını elemeye başladı.” Hâyâlî bu beyitte Mecnûn’un elek ile Necd dağının toprağında Leylâ’ya kavuşmasına yarayacak bir cevher aramasından bahseder. Toprak motifini değerli madenler bulundurması ve bunların elenerek, ayrıştırılarak çıkarılmasıyla bağlantılı olarak ele almıştır. Mecnûn’u Leylâ’ya ulaştıracak her şey o madenler kadar değerlidir.

Gül vakti geldi hâkde güller nümâyân oldu âh,
Şimdi bizüm bir goncamuz hâk içre pinhân oldu âh...

“Ah! Gül vakti geldi, toprakta güller görüldü; şimdi bizim bir goncamız toprak içinde kayboldu, eyvahlar olsun.” Nev’i güllerin açma vaktinin geldiği bahar zamanında güllerin açtığını söyler. Ama genç yaşta ölmüş olan şehzadeyi goncaya benzeterek böyle bir vakitte açan güllerle beraber açması gerekirken goncanın yani şehzadenin toprak içinde kaybolmasına yanmaktadır. Toprak içinden nice cevherler çıkarırken nicelerini de sînesine alıp saklar.

Bînâb olup sünbülleri soldı mutarrâ gülleri,
Toprak tolup nergesleri hâk ile yeksân oldu âh...

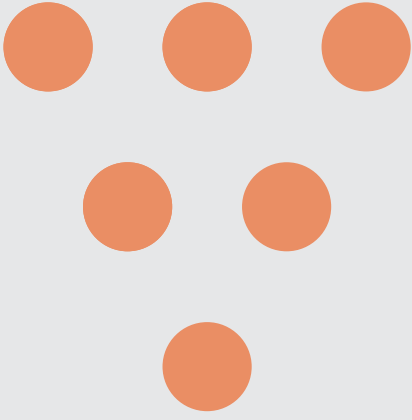
“Sünbülleri hayal olup taptaze gülleri soldu. Nergisleri toprak dolup yerle bir oldu, eyvahlar olsun.” Şiirde önceki beytin hemen ardından gelen bu beyitte anlatım devam etmektedir. Sünbülleri kıvrım kıvrım olması ve güzel kokması sebebiyle şehzadenin saçlarına benzetir, hayal olduğunu söyler. Gülleri, taptaze yanaklarına benzetir ama artık solmuşlardır. Nergisler süzgün bakan gözleridir, toprakla dolmuştur. Gencecik gonca gibi şehzade artık toprak olmuştur.

Taht-i Süleymân kaldı ad mahkûm iken tahtında bâd,
Tâc ü Külâh-i Keykubâd hâk içre galtân oldu âh...

“Rüzgâr, altında mahkûm iken Süleyman tahtı isim kaldı. Eyvahlar olsun ki Keykubad’ın tacı ve külâhı topraklar içinde yuvarlandı.” Şiirin on dördüncü beyti olan bu beyitte Hz. Süleyman’a telmih vardır. Hz. Süleyman’ın rüzgâr ile hareket eden bir tahtı olduğuna inanılmaktadır. Bu görkemli tahtın kendisinden eser kalmadığı sadece adının kaldığından bahseder Nev’i. İran hükümdarlarından Keykubad’ın tacı da toprakta yuvarlanmaktadır. Bu iki örnek de insana dair bu dünyada toprakla gelen her şeyin bir ehemmiyetinin olmadığını anlatır.

Topraktan gelen yine döner dolaşır kıymetli bağını koparmamak adına toprağa döner. İnsanın ruhu değilse de bedeni hâkîdir, hâke düşer. Bedeni toprağa gömülecek kadar kıymetli ruhu tekrar dirilti lip sorguya çekilecek kadar bedeninin kıymetinden yeğdir.

*Ahmet Atilla Şentürk - Osmanlı Şiiri Antolojisi

Prof. Dr.
**Erhan
Afyoncu**

Toprağın Tarihi
Merceği

Röportaj: Esmâ Uslu

Prof. Dr. Erhan Afyoncu
Hocamızla Türklerin kadim vatan
anlayışını, toprakla kurduğumuz
bağın karakterimize etkilerini
ve Gazze'nin tarihsel direnişini
mercek altına aldık."

"Bizim vatan olarak gördüğümüzü, onlar sömürge olarak görüyor. En önemli ayrımlardan birisi, Batı'yla aramızdaki keskin çizgi budur."

Tokat, tarih boyunca hem ilim hem de vatan sevgisi ile anılan bir şehir. Siz de bu toprakların yetiştirdiği bir isim olarak, "toprak" ve "memleket" kavramlarını nasıl anlamlandırıyorsunuz? Tokat sizin için ne ifade ediyor?

Ben 17 yaşına kadar Tokat'ta yaşadım. 1984'te üniversiteye gelene kadar, liseyi bitirene kadar. Kaç yıl olmuş. 41 yıldır İstanbul'da yaşıyorum ama zaman zaman bir hafta iki hafta gittiğinizde bir huzur buluyoruz. İşte o muhtemelen sıla-i rahim dedikleri yani kendi doğduğunuz büyüdüğünüz yere ziyaret. Ben İstanbul'da yaşamayı hayal bile edemedim. Bu Allah'ın bir lütfü bize. Dünyanın en güzel şehirlerinde zor yaşam şartlarında da olsa yaşamak çok güzel bir şey. O Tokat'a gittiğinizde aldığınız huzuru buradan alamıyorsunuz mesela. Burada bir şey olmuyor. Demek ki insanın büyüdüğü yerleri ana vatan dediğiniz şeyin etkileri var. Orada strese daha az giriyorsun mesela. Şu sebepten de olabilir; orada tatile çıkıyorsun burada çalışma şartları var ama özellikle Türklerde vatan sevgisi çok ön plandadır. Almanya'ya gidenlerden tutun da İstanbul'a gelenlere kadar hepsi köye en lüks evi yaptırırlar ki eninde sonunda o köye o eve döneyim orada öleyim diye. Doğduğu yerde ölmek ister bizim Türkler. O yüzden kendi doğup büyüdüğünüz yerin hususiyeti ayrıdır. Mümkün olduğu kadar... Tabii mikro milliyetçiliğe de giriyor ama o bölgelere gitmek lazım. Yani doğduğunuz şehri ziyaret etmek lazım. Çok gidemezsiniz belki, imkânınız olmaz ama gitmek, o kültürel bağla yaşamak önemli. Kimliğiniz o çünkü size kimliği veren o kültür. Her coğrafyanın ayrı bir özelliği var, hususiyeti var. Sonunda hepimiz aynı Türk-Müslüman kimliğinin altındayız ama bir de o coğrafyanın şartları ve o şehrin kültürünün bir etkisi var. Tokat bizim için dediğimiz gibi huzur bulduğumuz bir yer.

Medeniyetin temeli olan toprak, konargöçer bir geçmişe sahip olan Türkler için tarih boyunca nasıl bir anlam taşımıştır?

Tabii toprak bizim için önemli. Niye önemli? Çünkü ilk baştan itibaren biz tarihte, çok farklı coğrafyalarda yaşadık. Aslında mekâna da çok bağlı değiliz. Biz her yeri vatan ola-

rak görüyoruz. Yani geçici olarak kalmıyoruz. Avrupa'dan farkımız bu: gittiğimiz yeri vatan olarak görmek. Yemen'e gittiğimizde de vatan olarak görüyoruz, Habeşistan'a gittiğimizde de vatan olarak görüyoruz, Tokat'a gittiğimizde de vatan olarak görüyoruz, Selanik'e gittiğimizde de vatan olarak görüyoruz, bir farkı yok. Meşhur Metehan'la Türkler tarih sahnesine çıktığı zaman, o çevredeki kavimlerle mücadele sırasında Metehan kendisinden istenen bazı tavizleri vermiştir ancak toprak talep ettiklerinde vermemiştir. Türk tarihinin başlangıcında da bu vardır; toprak, vatan ve yurt olarak görüldüğü için ekstra bir kıymet taşır. Nitekim Osmanlı son ana kadar mücadele etmiştir ki mesela Yemen elinizden gitmiş alma ihtimaliniz yok, mesela Kudüs-Filistin 1917'de İngiliz ordusu üstümüze geliyor kaybettiğiniz kısım var ve sadece Kudüs-Filistin kısmında 55.000 şehit verdik, Ekim-Aralık 1917'de. Normalde bir İngiliz olsa oradan çekilir ama ayağının bastığı her yeri vatan olarak gördüğü için Osmanlı son ana kadar mücadele etmiştir. İngiliz-Rus mantığında şöyledir; Özbekistan'ın bana Rus geliri-gideri dengesini yaptı, şehir daha fazla istedi, orayı bıraktılar. İngiliz de aynı şekilde yapmıştır. Ama mesela bizimkiler Macaristan'a gittiklerinde 1558-1560 yılları arasında Macaristan'da topladıkları vergi 17 milyon akçe, harcadıkları 23 milyon akçe. Daha fazlasını harcayabiliyorlar. Çünkü orayı sömürge gibi, bir eklenti gibi görmüyor. Kendi vatani olarak görüyor. Ve toprak dediğimiz gibi bizde son derece önemlidir. Şahıs olarak önemlidir. Türkiye'de kavgalar ve çatışmalar nereden çıkar? Toprak, tarla çatışmasından çıkar. Aslında adamın hiç ihtiyacı yoktur ama aile içinde kavgalar çıkar. Böyle şeyler de var. Yani toprak Türkler için kutsal kabul edilir, vatan demek toprak demektir.

Toprağa duyulan aidiyet duygusu toplumların karakterini nasıl şekillendirir?

Az önce de dediğimiz gibi. Mesela Yahudilerde öyle bir toprak aidiyeti yoktu. Yani her yerde yaşadılar, yakaladılar, dağıldılar ama onların içinde kutsal olan tek bir yer vardı. Bu *arz-ı mev'ûd* dedikleri, kendilerine vaad edildiğine inandıkları bir toprak parçası diye hep Filistin'e dönme arzusuyla yaşadılar. Onlarda 2500 yıl, dinî motivasyonu

"Gazzelilerin o toprağa tutunması dünya tarihinin önemli örneklerinden birisi. Şehit düşmeyi göze alarak o topraklarda şehit düşmek istediler ve Gazze'yi de tarihe geçirdiler."

oluyor kendilerinin. Mesela haçlılar kutsal diye, Hz. İsa'nın izleri var diye Kudüs'ü işgal etmeyi her zaman için arzuladılar. Geldiler, defalarca aldılar, kazandılar, gittiler. Türklerin Bilge Kağan'ın yaşadığı Ötüken bugün Moğolların, kader bazen sizi böyle de imtihan edebiliyor. Türklerin ana yurdu bugün Moğolistan. Ama kendinize yeni bir yurt da bulabiliyorsunuz. Anadolu'ya biz geleli bin sene oldu ama bugün Türklerin yeni ana yurdu oldu.

Gazze'yi nasıl değerlendiriyorsunuz burada? Bütün dünyanın teknolojisi, topu, tüfeği 2 yıl boyunca Gazze'yi yok etmek için uğraştı. Filistinlileri sürmek istediler, tatil beldesi yapmak istedi Trump ama Filistinliler küçücük toprak parçasını terk etmedi.

Gazzelilerin o toprağa tutunması dünya tarihinin önemli örneklerinden birisi. Her türlü katliama rağmen bu topraklarda kalmaları da... Çünkü farklı bölgelerde daha rahat en azından hayat hakları olarak yaşamaya devam edebildiler. Bunu kabul etmediler. Şehit düşmeyi göze alarak o topraklarda şehit düşmek istediler ve Gazze'yi de tarihe geçirdiler. Bu alkışlanacak ve hürmet gösterilecek bir davranıştır. Bu motivasyon 1910 yılından beri süren mücadelenin bir sonucudur. Bu bir günde iki günde olacak bir şey değil. Yani o on yıllardan beri süren ve devamlı surette her türlü zulme maruz kaldıkları için şehit olayım da vatanımda şehit olayım mantığı var. Herkes ya olduğu yerde ölmek ister ya da bazen öldükten sonra o toprağa gömülmek ister. Yani aslında vefat ettikten sonra topraktan bir şey olmamasına rağmen o anlayış vardır. Bazen bazı bölgeler daha kutsal kabul edilir. Mekke Medine zaten kutsal Haremeyn bölgesi ama bir de zaman içerisinde kutsallaşmış yerler vardır. İstanbul'da Eyüp gibi... Osmanlı dönemindeki ölen önemli insanlar Eyüp Sultan türbesinin etrafına gömülmek istiyor.

Sömürgeci devletler toprağın içini boşaltmayı hedeflemiştir. Toplumları da “toprak” gibi düşündüğümüzde, sizce bu devletler toplumların içini nasıl boşaltıyor?

İngilizler Hindistan'a gittiği zaman 100 lira harcadığında oradan 500 lira çıkartmak istiyor. Vatan olarak görmüyor çünkü orayı. Sömürge olarak görüyor. Yani vatan olarak görmedikleri için oradaki her türlü artı değeri kendi ülkesine taşıyor.

Her türlü zulmü yapabiliyor. Karşısındakini insan görmüyor. Ana vatana hizmet edecek sömürge toprakları olarak görüyor. Ama işte Türklerin farkı şu; Türkler her gittiği bölgeyi kendi vatan olarak kabul etmiştir. Orada yaşayana bakmamıştır, bu topraklar kaç yıldır elinde diye bakmamıştır.

Hem daha fazla fedakarlık yapmıştır. Yemen'e baktığınızda çekilmeniz lazım ama sonuna kadar mücadele ettiler. İki sebepten: Birincisi, Yemen vatanın bir parçası. İkincisi, burası Haremeyn'in kapısı, burası düşerse Mekke-Medine düşer diye düşündüler. Tabi bu gerçek, politik açıdan da gücümüz her yeri savunmaya yetmiyor. Ama Türk'ün vatan anlayışı o. Yani biz vatan olarak görüyoruz, onlar sömürge olarak görüyor. En önemli ayrımlardan birisi, Batı'yla aramızdaki keskin çizgi budur.

Geçmişte “topraktan sürülmek” bir ceza biçimiydi. Böyle bir durum, bireylerin ve toplumların aidiyet duygusunu nasıl etkiler?

Eskiden insanın en önemli geçim kaynağı toprak. Yani o toprakla yapılan tarımsal faaliyetler, o tarımsal faaliyetler sonucunda kazandıkların. Osmanlı döneminde de ana vergiler, tarımdan alınan, köylüden alınan vergiler. Yahudiler sürüldükten sonra gittikleri hiçbir yerde onlara toprak verilmiyor, asker de yapılmıyor. O zaman da tüccar olmuşlar. Yani o zamanda ticareti ele geçirmişler, ayrı bir yere gitmiş. Tabi ana zenginlik kaynağıymış toprak veya bazen hayvanlar. Mesela Asya'dan bizim gelmemizin en önemli sebeplerinden biri koyunlarımıza mera arıyoruz. Yetmiyor, nüfus artıyor, Orta Asya bozkırları yetmeyince Türkler kendi ana ekonomik geçimleri olan koyunlara yurt arıyor. Yani kendinden önce hayvana arıyor. Çünkü o hayvan sağlıklı üretim yaptığı zaman sürdürülebilir olur. Bu tabii milletten millete de değişiyor. Yani dediğimiz gibi Yahudiler iki kere sürülüyor mesela. Babilliler sürüyor bir de Romalılar sürüyor bütün Filistin topraklarından. Ama her zaman da o topraklara dönme arzusuyla yaşadılar. Yani o sürgün cezası sık sık yapılan şeylerdir. Bu bazen fetihlerde yapılır, o bölgede kargaşa varsa mesela Osmanlı yapar, o ahâliyi başka yere nakleder veya bazen başka yerden ahâliyi getirir oraya koyar. Yani böyle sürgün hem cezaevi hem de devletin bir politikasıydı.

Teşekkür ederiz hocam.

Nurefşah
Yiğit*

ADIMDA

BİR KÜTÜPHANEYİ TOPRAĞA GÖMME KILAVUZU

Yoğun eleştirilerin ardından ilginç gelebilir fakat çamura bulanmış bir binanın yakınından geçmek istemezsiniz. Herkes eleştirirken eleştirmelisiniz ancak olur da işler kurtarma aşamasına gelirse... İşte o zaman çöken tarih tozunu rahatsız etmemek için sessizliğinizi korumalısınız.

Tarih boyunca kaybolan, toprak altında kalan, yakılan, yıkılan, galibiyetlerde ve mağlubiyetlerde zarar gören birçok kütüphane hikâyesi duymuş olmalısınız. Bazıları içerdiği eserlerin sayısı ve kıymeti bakımından hâlâ iç sızlatan bir kayıp olarak nitelendirilir. Peki, bundan yüzyıllar önce değil de yüz gün içinde tarihe/toprağa karışacak bir kütüphaneden bahsediyor olsaydık nasıl olurdu?

2025 yılında bir kütüphaneyi toprak altına gömmek isteseydik nasıl bir strateji izlerdik? Bu rehberde başarılı bir toprak altı operasyonu için beş adımı sıraladık.

1- H(Ç)amuru Dinlenmeye Bırakın

Yemek tariflerinde meşhur bir cümle vardır: Dinlenmeye bırakın. Gözünüze kestirdiğiniz kütüphaneye uygulamanız gereken ilk adım işte bu düsturdan geçmekte. Peki, koca

- Boğaziçi Üniversitesi'nde kimya öğrencisi. Düzensiz aralıklarla kelimelerle arasını buluyor ve bozuyor. Buldukça yazıları düzenliyor, bozdukça yazmayı deniyor.

koca kütüphaneler nasıl dinlenmeye bırakılır? Elbette rahatsız etmeyerek. Yolunuzun düştüğü herhangi bir kütüphaneyi düşünün. Kapıları ağırdır ve muhtemelen yürürken zemini de gıcırdamaktadır. Hâlihazırda tarihin yükünü taşıyan bu ağır ve hantal binaları bir süre dinlenmeye bırakın. Rahatsız etmeyin bir müddet. Kapısını çalmayın, her defasında karmakarışık bulduğunuz o kitapların arasına dalmayın, görevlilerine bir şey danışmayın. Tarihin tozlu sahnelerini duvarlarının arasında tutan o binaları bir süre meşgul etmeyin. Büyük olasılıkla arka raflardaki otobiyografi kitapları tozlanmaya başlamıştır, bir süre daha sabrederseniz tozun önlerdeki aksiyon kitaplıklarına kadar geleceğine şüphe yok.

2- Çürümesi İçin Alan Tanıyın

Kişisel gelişim kitaplarında sıklıkla rastlanılan bir cümle vardır: alan tanımak. Bu kılavuzda hedefimiz daha büyük ölçekli olduğu için tanımamız gereken alan da daha büyük; kütüphanemizin gerçek anlamda toprağın altına karışması için temellerinin yozlaşmasına izin vermeliyiz. Tepeden inme emirler mi duyuyorsunuz? Sırtınızı çevirmelisiniz. Yozlaşmanın kol gezdiğini mi hissediyorsunuz? Bir adım geri çekilin, köklerine kadar inmesine müsaade edin. İşlerin düzgün ilerlemediğini, insanların keyfekeder adımlar attığını mı seziyorsunuz? Sevgili okur, çocukluğumuzdan kalan oyunun da dediği gibi: “Eski minder, yüzünü göster. Göstermezsen bir poz ver.” Yüzünüzü çevirin, pozunuzu ayarlayın, mesafenizi koruyun ve sezgilerinizin sesini kısın. Başarılı bir sonuç için doğru yoldasınız, binanın temellerindeki çamurlaşma gözle görülür hâle gelmiş olmalı.

3- Yakıcı ile Yıkıcı Arasında İnce Bir Köprü

Otobüs şoförlerinin ne kadar kötü araba kullandığını duymayanımız kaldı mı? Veya taksi şoförlerinin ne kadar kaba olduğunu? Bu yüzden takip edilmesi en kolay adım: yüzüne övmektense toprak atmak. Zira toplum olarak yettiğimiz kültürden aldığımız en temel alışkanlıklardan.

Eleştirin. Duvarlarının dış boyasının rengini beğenmediğinizi, kapının açılırken gıcırdadığını, görevlilerinin sürekli asık suratla gezdiğini, yeni kitaplar geldiğinde çok isteksiz davrandığını, gelen gençlerin çok ses yaptıklarını ve asıl okuma tutkunlarını kaçırdıklarını... İçerideki kitap çeşitliliğinin sizi çok mutlu ettiğini, aradığınız her kitabı bulabildiğinizi, çok geniş bir kaynak hazinesi olduğunu... Bütün bunları kütüphaneden bile daha derine gömmeli, yüzeye çıkmasına hiçbir zaman izin vermemelisiniz. Evet sevgili okur, artık bizzat toprak atmaya başladınız. Övmek yerine sövmek toplumda her zaman çalışan bir çarkının dişlerini yağlamak gibidir, sonucu garantili bir stratejiyle ilerlediğinizi söylemek mümkün.

4- Aşınım. Aşındırın.

Kültür erozyonu bir milletin geleneklerini ve kültürel alışkanlıklarını gittikçe kaybetmesini ifade eder. Bilgi erozyonu da benzer bir anlam taşır; bir toprak parçasına sürekli olarak

temelsiz yapılar inşâ edildiğinde fiziksel koşulların toprağı aşındıracağı gibi sosyolojik koşullar da nesilden nesile aktarılan bilgiyi aşındırır. Peki, bunu hedefinize ulaşmak için nasıl kullanmalısınız?

Aşındırmalısınız. Üç harfli kaynaklardan yararlanarak (bunu belirli bir yıl ve altında doğan okurlarımız mum ışığında bir halkada otururken karanlığa, diğerleri ise bilgisayar ekranında siyah bir sayfaya sormak şeklinde yorumlayacaktır) edineceğiniz her bilgi sizi sonuca biraz daha yaklaştırır. Böylece aldığınız her bilgi bir öncekine zarar vererek, toprağın üzerinde tek bir fidan bitmesine izin vermeden, sadece ve sadece kendinden öncekileri kurutmak suretiyle eklenecektir. Bir toplumun tüm bireylerinin bahçesindeki toprakları biraz aşındırdığı düşünülürse kütüphanelerin zeminlerinin pek dayanma gücü kalmadığı kesinleşecektir.

5- Bir, İki... 7, 10. Tıp!

İnanması zor, sürdürmesi kolay o nihai adım: hareketsiz kalmak. Çamura bulanmış bir binanın yanından geçmek istemezsiniz. Herkes eleştirirken eleştirmelisiniz, ancak olur da işler kurtarma aşamasına gelirse... İşte o zaman çöken tarih tozunu rahatsız etmemek için sessizliğinizi korumalısınız. Süreç içerisinde toprağın altına karışması için bu kadar emek gösterdiğiniz kütüphanenin tozunu kaldırmamak, yıkılışını sekteye uğratmamak önemli.

Bu adımları gereken sırayla uyguladığınızda herhangi bir kütüphaneyi toprak altında bırakma imkânına sahip olacaksınız. Anıları ve anlatıları, geçmişten dersleri ve geleceğe emanetleri, bir kütüphanede rastlanabilecek her türlü şeyi toprak altında bırakmayı başardınız. Üstelik bunu toplumla beraber yaptığınız için bireysel olarak üzerinize alınmanız gereken bir sorumluluk da yok.

Bu süreçte kütüphane etrafında toz kaldıracaktır. Endişelenmeyin. Tarihin de kanıtladığı gibi ne kadar toz kalktığı ve enkazın ne kadar büyük olduğu hiçbir zaman önemli değildir; eğer tarih sahnesinin doğru tarafında sessizce beklerseniz o toz denecek, ortalık yatışacaktır. Eğer siz bu adımları uygulayamadan çevrenizden bir gürültü seçtiyseniz tasalanmayın, muhtemelen birileri bir başka kütüphaneyi gömmekle meşgul. Sakince beklerseniz ve hiç müdahale etmezseniz o karışıklık geçecektir. Müdahale ederseniz üzerinizin kirleneceğinin, ellerinize tarihin şahitliğinin bulaşacağı farkındasınız değil mi?

Dokunmayın sevgili okur. Tarihin sessiz seyircilerinden biri olarak kalabalıkta yerinizi alın ve enkazın toprağın altına karışmasını bekleyin. Emin olun tarih bir gün sizi de yazacaktır. “Dünya kamuoyu,” diyecektir, “enkaz dinene kadar bekledi.” Enkaz dinene kadar, çığıklar susana kadar, toprak nihayet tüm kiri ve kanı (kitapları demek istiyoruz elbette) yutana kadar bekledi, ardından yardım için orta bahçeye adımladı diyecektir.

Esenlikle kalın.

Ceyda Korkmaz*

SE RA Miik

*Mimar Sinan Güzel Sanatlar
Üniversitesi'nde yarı zamanlı
baykuş. Sade Soda'da tam
zamanlı en komik yazar.

BU SÜREÇTE BİREY, BİLİNÇDİŞINDAKİ DUYGULARINI MALZEME ARACILIĞIYLA SOMUTLAŞTIRIR. SERAMİK BU ANLAMDA EŞSİZDİR. TOPRAĞI YOĞURMAK, MERKEZE ALMAK, ÇEVİRMEK VE ŞEKİLLENDİRMEK...

Toprak, dünyanın farklı coğrafyalarında ortak bir işlevde anlatılan baş kahramanı olmuştur: hammadde. Gilgameş Destanı'nda ilk insan "Endiku" topraktan yaratılmıştır. Mısır mitolojisinde "Khnemu" ilk insanı çamur kullanarak çömlek tezgahında şekillendirmiştir. Zerdüştlüğün kutsal metni olan Avesta'da insanın hammaddesi toprak olarak geçer. İslâm inancında Allah'ın insanı topraktan yaratmış olduğunu gösteren âyetler vardır. (Mü'minûn 12, Secde 7, Fâtır 11, Mü'min 67) Çoğaltılabilir örnekler ışığında gördüğümüz gibi insan yaşamının başlangıcını simgeleyen topraktır. Dünyadaki süresinin sonunda da varacağı yerdir. Hayat, iki temasın arasında biçimlenir. Sanat ise bu temasın görünür hâlidir.

İnsanın toprakla ilk sanatsal karşılaşması seramikle olmuştur. Fransızca "céramique" (çömlekçilik) sözcüğünden alıntıdır. 7. yüzyıldan bu yana süregelen çömlek yapımı yalnızca işlevsel bir üretim değil, bir anlatı biçimidir aynı zamanda. Anadolu topraklarında Kütahya'nın, Avanos'un, Çanakkale'nin seramikleri, yüzyıllar boyunca hem estetik bir zevki hem de halkın gündelik yaşamını yansıtmıştır. Her desen, her simge, her biçim bir anlam taşır.

Seramik sanatının temelini seramik çamur oluşturur. Seramik çamuru, kilin su ve çeşitli mineral bileşenlerle karıştırılması sonucu elde edilen, şekillendirilmeye uygun bir ham maddedir. Kullanılan çamurun türü, yapılacak eserin amacına göre değişir. Örneğin, earthenware (toprak çamuru) düşük sıcaklıklarda (900-1100°C) pişirilir ve gözenekli yapısıyla dekoratif objeler için uygundur. Stoneware (taş çamuru) ise 1200-1300°C arasında pişirilir, daha yoğun bir yapıya sahiptir ve mutfak eşyaları gibi dayanıklılık gerektiren ürünlerde tercih edilir. Porcelain (porselen çamurunun) yüksek sıcaklıklarda (1200-1400°C) pişirilen yarı saydam ve ince dokulu bir malzemedir; estetik değeri ve zarafeti nedeniyle sanatsal üretimlerde sıkça kullanılır. Ayrıca ball clay (top çamuru) yüksek plastiklik özelliğiyle diğer çamurlarla karıştırılarak işlenebilirliği artırılır.

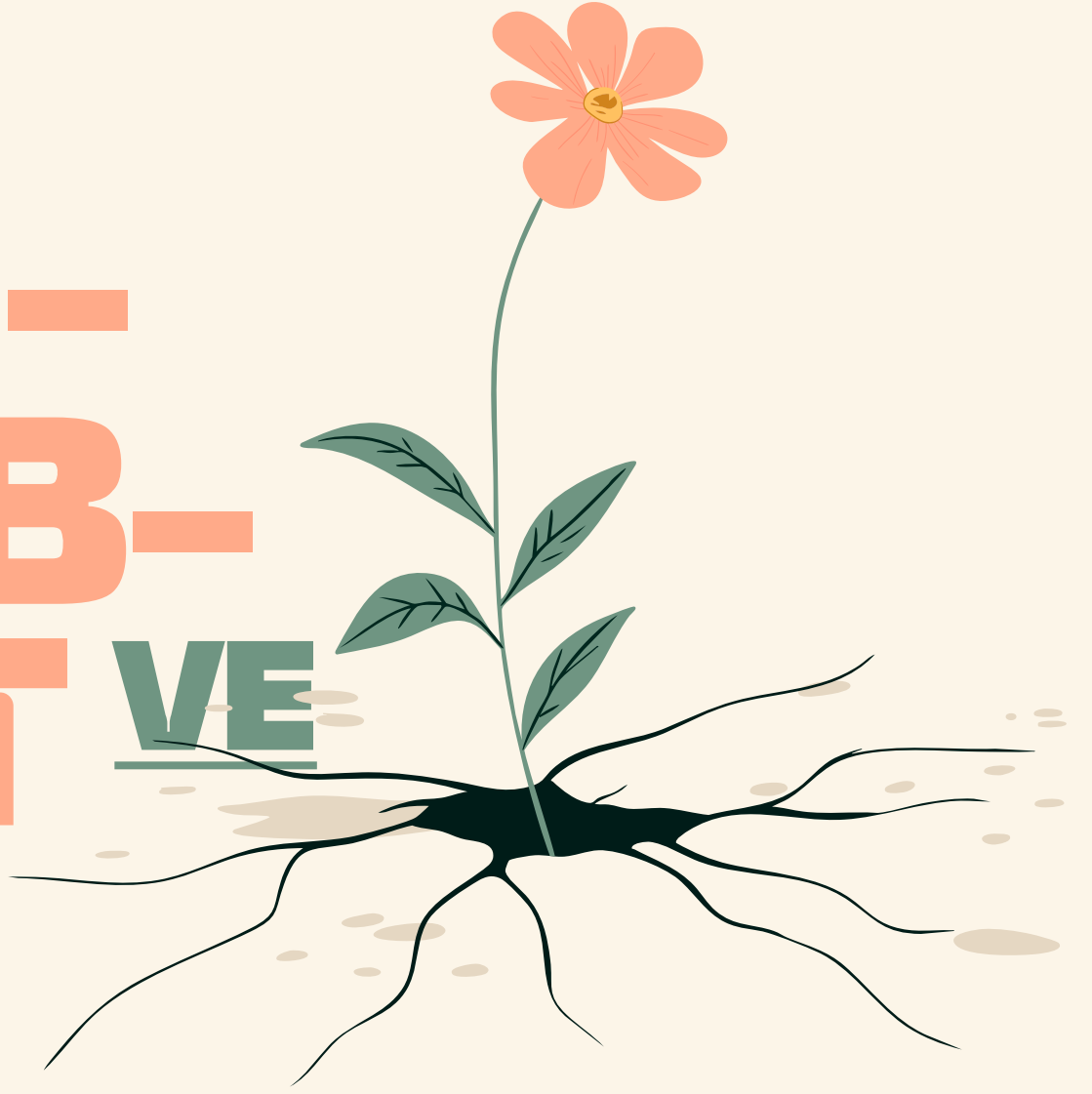
Seramik atölyelerinde bu çamurların işlenmesi teknik bilgi ve deneyim gerektirir. Atölye düzeninde genellikle geniş çalışma tezgâhları, çamur çarkı, kalıplar, süngerler, model bıçakları, sır fırçaları ve yüksek ısılara dayanıklı seramik fırınları bulunur. Üretim süreci, çamurun yoğrulmasıyla başlar. Yoğurma işlemi, malzemenin homojenleşmesini sağlar

ve hava kabarcıklarının giderilmesiyle pişirme sırasında oluşabilecek çatlakları önler. Ardından çamur el yöntemiyle, kalıplama tekniğiyle ya da çark üzerinde biçimlendirilir. Şekillendirme süreci tamamlandıktan sonra eser nemini kaybetmesi için belirli bir süre kurumaya bırakılır. Kurutma aşaması dikkatle yürütülmezse çatlama ve deformasyonlar meydana gelebilir. Kuruyan eserler ilk pişirim aşaması olan bisküvi pişiriminden geçer. Daha sonra eserin yüzeyine sır uygulanır. Bu katman seramiğe hem dayanıklılık hem estetik parlaklık kazandırır. İkinci pişirimden sonra toprak artık kalıcı, dayanıklı bir forma dönüşür.

Seramik sanatı, yalnızca bir üretim süreci değil, aynı zamanda doğayla kurulan bilinçli bir etkileşimdir. Her aşaması sabır ve dikkat gerektirir. Toprağın, suyun ve ateşin uyumu, insan elinin yaratıcılığıyla birleştiğinde ortaya hem kültürel hem de sanatsal bir miras çıkar. "Hammaddesi toprak olan sanatlar dünyanın birçok yerinde terapi olarak kullanılır. Toprakla ilgilenmek, toprağa dokunmak bizlere iyi geliyor. Çünkü kendi özümüze temas ediyoruz." Seramik öğretmenim bu cümleyi kurduğunda toprak-sanat-insan ilişkisine bakışında yeni bir pencere açmış oldu. Sanat terapisi alanında yapılan birçok araştırmada gördüğüm üzere toprakla çalışmak stres, kaygı ve depresyon belirtilerini azaltıyor. Malchiodi, sanat terapisinin temelinde dokunma ve malzeme ile etkileşim olduğunu belirtir. Bu süreçte birey, bilinçdışıdaki duygularını malzeme aracılığıyla somutlaştırır. Seramik bu anlamda eşsizdir. Toprağı yoğurmak, merkeze almak, çevirmek ve şekillendirmek... Bunların her biri kişinin iç dünyasında denge ve merkez duygusunu yeniden kurar. Ayrıca çamurla uğraşmanın duygusal bütünlük sağladığını, beden ve zihin arasındaki kopukluğu onardığını vurgular. Seramik terapileri, özellikle travma sonrası stres bozukluğu yaşayan bireylerde, sözel ifadenin yetersiz kaldığı durumlarda etkili bir yöntem olarak kullanılır. Seramik atölyelerinde her yoğrulan parça, insanın kendi içsel çatlaklarına dokunduğu bir yüzleşme alanı olur.

Toprak, insan ve sanat arasında kurulan bağın, üretmenin en eski biçimlerinden birini temsil eder. Parmaklar seramik çamuruna dokunduğunda yalnızca bir eşya çıkmaz ortaya, duygular da şekil kazanmış olur çoğu kez. Seramik sanatı bizi özümüze yaklaştırırken üretmenin sevincini tattırır. Hem ruha hem maddeye iyi gelen bir yanı vardır.

MU- HAB- BET VE SU

Aradığım içimi serinletecek bir yudum su muydu yoksa akışına doyamayacağım bir muhabbet miydi bilmiyorum. Gerçi ikisinin de bedenime etkisi benzer; doyurucu. Birisi fiziken beni canlı tutan madde, bir diğeri ise ruhumun akışını sağlayıp canlandıran gerçeklik. Muhabbet işte bu kadar mühim hayatımızda! Oysa muhabbetsizlikten kuruyan yüreklerimiz insan olmanın bilincine nasıl onsuz farkına varabilir ki? Nasıl bütün bir varlıktan gelmiş parçalar olduğumuzu idrak edebiliriz ki? Nasıl farklılıklarımızı keşfettiğimizce renklendiğimizi, muhabbetsiz keşfedebiliriz ki? Gerçek olan O'nu nasıl hissedebiliriz ki onsuz!

Uzun süre yokluğunu hissettikten sonra çölde seraplara düştüm. O bam teline dokunan muhabbete hasret kaldım. Anlattığım dünyanın koşturması üzerine yapılan hasbihaller değil. Ruhların kaynaşması, buluşması ve varlığın hiçliğe dönüşmesi... Bu haz, koşturma içinde yaşananlarla çıkacak bir durum değildir, aksine dinginliğe sahip oldukça demlendikçe ortaya çıkan sohbetler arasında gizlenir. Ender bir hazine misali kabukların ortasında parlayan bir inci gibi kendini gösterir. Belki de bu nadirliğinden olacak ki muhabbet kulaktan yüreğe akar hızlıca. Kalbin ritmik atışları, hasbihâli zikre dönüştürür. Dünyada cennetin yansımaları

ruhun içinde görürsün. Gün yüzüne çıkınca tebessümü içtenlikle yaşatır. Huzurun verdiği doyumunu yaşayabilirsin işte o an. Öyle bir kemale erdirdiğini hissettirir iliklerin.

Hayatın sürükleyiciliği arasında muhabbet arayışına girmek bazen mecnunluk etkisi verir de hemen anlaşılmayadabilirsiniz sizi gören gözler tarafından. Ama başta söylediğim gibi su gibi temel bir ihtiyaç ruhumun var olabilmesi için muhabbet. Var olabilmek de kolay bir meziyet değil tabii ki. Yokluğunda eksikliğini çok hissettim iki çift lafın. Kendimi tanıyamaz oldum, yabancılaştım. İnsan, kul olduğunu unutursa suyunu bulamaz; taşlaşır en sonunda ise çatlar. Çatlamak ki ne çatlamak! Gelebilecek lütufları idrak dahi edemeyecek bir kuruluk. Karamsar olmamak da muhabbete olan inancımın şartıdır. Ümitvar olmak gerek. Nice kuru çatlaklar arasında suyunu bulduktan sonra çıkan çiçekler de vardır. Direnişi gösterir, dik olmayı temsil eder. Fıtratımız bu muazzamlıktayken çiçeklenmeye direnmek niye? Sulayın kalbinizi ki çiçeklensin, renklensin, coşsun bu âlem! Şükür ki buldum ben muhabbetimi. Siz de bulasınız sevgili okur. Muhabbetsiz kalmayasınız. Su gibi muhabbetleriniz olsun, muhabbetlerimiz olsun yüreğimize işleyen.

*Dünyada farklı kültürlere meraklı ve kültürlere dilini öğreten bir hanım öğretmen ama şu an hayat neşesi kızını büyütmek için tam zamanlı anne.

senin YURDUN

SENİ BEKLIYOR

yurt.onder.org.tr

“Aynı Sırayı Paylaşanlar” bu sayıda Taha Kılınç’ı ağırlıyor. İslâm Coğrafyasının geçmişi şimdisi ve geleceği, Müslüman kimliğinin varlığı, coğrafyanın insan üzerindeki etkisi ve toprak kavramının pencerelerine ait sorularımıza ufuk açıcı yanıtlarda bulundu.”

Taha Kılınç

Röportaj:
Ceyda Korkmaz

Hocam biraz hayatınızdan söz edebilir misiniz?

1980 Mersin Anamur doğumluyum. 1991’de İstanbul’a, Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi’ne geldim. 1999’da mezun oldum. 2003’te İlahiyat Fakültesi’ni bitirdim. Sonrasında birtakım tevfuklarla kendimi gazetecilik mesleğinin içinde buldum. İşin büro, ofis tarafı, mesleki tarafı, mutfak tarafı, bir taraftan da saha tarafı beraber gelişti. 2011-2016 arasında Sabah Gazetesi’nde editörlük ve dış haberler müdürlüğü yaptım.

2016’dan günümüze de Yeni Şafak Gazetesi’nde yaklaşık 10 yıldır İslâm coğrafyasının gündemine dair yazar yazmaya çalışıyorum haftanın iki günü. Aylık Derin Tarih Dergisi’nin genel yayın yönetmeniyim aynı zamanda. GZT ve Mecra’da da, yine İslâm coğrafyası ile ilgili bir mikro blogda, bir online platform, onun yayın yönetmeniyim. İşte hâlihazırda 30’a yakın yayınlanmış kitabım var. Faaliyetler bu şekilde sürüyor.

Doğu Türkistan’da yıllardır devam eden büyük bir zulüm var. Sizce bu zulmün temel sebebi ırk mı, din mi, yoksa toprak mı?

Bunun arkasında uzun tarihi bir geçmiş var. 1949’da Çin Doğu Türkistan’ı işgal ediyor. 1955’te doğrudan doğruya orayı bir otonom bölge hâline getiriyor. 1976’da Mao’nun ölümüne

kadar çok yönlü bir baskı var zaten tüm bölgede. Sonrasında ufak bir rahatlama dönemi var. 90'larda Sovyetler dağılınca, Sovyetlerin dağılmasından sonra Doğu Türkistan kurulan cumhuriyetleri örnek alır diye korkuyor Çin ve oraya giderek artan bir baskıya başlıyor fakat 90'lar ve 2000'lerin başında Çin şimdiki ekonomik gücünde olmadığı için yaptığı baskı sadece lokal olarak belli noktalarda engelleme çabalarından ibaret kalıyor. 2000'lerle beraber Çin ekonomik gücünü daha da toparlıyor. Sonra Şi Cinping geliyor. 2012'de eş zamanlı olarak da Suriye'de Türkistan kökenli savaşılar orada rejime karşı mücadele edince dolayısıyla bütün bunlar bir araya gelerek büyük bir baskı başlıyor. Çin ne ile mücadele ediyor temelde; Uygurların tarihten getirdikleri o siyasi ve kültürel birikimle İslâm'ın bir araya gelmesinden doğan enerjiyle mücadele ediyor. Yani temel özeti bu.

İslâm Coğrafyası'nda bugün ne yazık ki soykırımlar, savaşlar, başkaldırılar ve derin bölünmeler yaşanıyor. Elbette biz bu devranın döneceğine, adaletin yeniden hâkim olacağı günlerin geleceğine inanıyoruz. Pek, i o vakte kadar gençlerin nasıl bir yöneliş içinde olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Hangi değerlere sarılmalarını tavsiye edersiniz?

Yani tabii değerlerimiz belli. Vazifeler nedir diye sorarsanız, bence üç tane temel vazife var. Bu ister Doğu Türkistan olsun ister Filistin olsun ister coğrafyanın başka yerleri olsun. Bunlardan birincisi konuyu kavramak zorundayız. Sonuçta Doğu Türkistan'sa, Mısır'sa, Suriye'ye, Filistin'se, Gazze'ye... İkinci olarak bulunduğum yerde bana ne düşer sorusunu hiç bırakmamamız lazım çünkü hepimize düşen bir şey var. Küçük ya da büyük. Vazifeyi küçümsemeden hiçbir şeyi az veya yetersiz görmeden bütün gücümüzü harcayarak iş yapmak zorundayız. Üçüncü olarak ne iş yapıyorsak en güzelini yapmak. Sonuçta Küçük

bir vazife bile olsa onu çok iyi bir şekilde yapıp tarihe emânet ettiğinizde Allah'ın bir sözü var: Onu hiçbir şekilde zayi etmeyecek.. Ama bizim sorunumuz bu: bilmiyoruz. İkinci olarak vazifemizi yapmıyoruz. Üç, yaptıkça kötü yapıyoruz. Şimdi öyle olunca da ne oluyor? Yani saçma, yüzeysel işler kaybolup gidiyor ister istemez.

Bugün işgal altında veya baskı altında bulunan İslâm beldelerinin bu hale gelmesine yol açan temel sebepler sizce nelerdir? Tarihi, siyasi ve zihni arka plana açısından nasıl bir tabloyla karşı karşıyayız?

Tabii bu soruya uzun bir cevap verilebilir ama kısa bir cevap verecek olursak sünnetullah dediğimiz o döngünün bir neticesi var. Nihayetinde bugün yenilgiler ve zaferler de *Kur'ân-ı Kerim'de* ifadesiyle Allah'ın insanlar arasında döndürüp durduğu bir devranın bölümleri, tezahürleri. Kur'an-ı Kerim'de buyrulduğu gibi "Biz bu günleri yani zafer ve hezimet günlerini insanlar arasında döndürüp dururuz." Müslümanlar Bedir'de bir zafer kazandılar. Bir yıl sonra Uhud'da bir sarsıntı yaşadılar. Dolayısıyla yenilgi dediğimiz şey ya da zafer ya da hezimet dediğimiz şeyler, birincisi zaten sünnetullah gereği yaşanıyor. Dolayısıyla hiç yenilmeyeceğiz diye bir şey yok, yenilebiliriz. Fakat ikinci olarak yenilginin sebepleri nedir diye baktığımızda özellikle geçtiğimiz yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu yıkıldıktan sonra bir emperyalist coğrafya akımları zaten birinci, en büyük sebep bu. İkincisi; Müslümanların o emperyalist akımlara hem hazırlıksız hem de duygusal anlamda biraz yenilgi duygusuyla bakarak yaklaşmaları. Bugün de o devam ediyor. Bugün mesela İsrail'i öyle bir anlatıyor ki Müslümanlar, dinleseniz dersiniz ki herhâlde Allah'tan bahsediyor haşa. Yani o kadar tanınıyor, her şeye kâdir, her şeyi biliyor, her şeyi yapıyor. Sonra 7 Ekim'i oldu. 7 Ekimi mesela bazı Müslümanlarla konuşurken cümleye şöyle başladılar:

"Ağabey sence koca İsrail Hamas'ın yaptığını görmemiş olabilir mi?" Sorunun arka planında ne var? Zaten İsrail, koca İsrail yakıştırmaları yüzünden. Hamas'ın yaptığı şeyi zaten İsrail gördü de ondan sonra acaba nasıl olabildi bu? Hamas mı yaptı ya? En sonunda bir şey yaptık demek yok. Çünkü bir aşağılık duygusu, bir kompleks ki İsrail'in zaten yenilmez olduğuna iman edilmiş. Bu adama sorsanız Allah'a ve ahiret gününe iman ediyor. Yani dışardan biri değil. Ya da mesela Suriye'yi soruyorlar bana. Diyorlar ki sence neden Amerika Beşar Esed'in düşüşüne müsaade etti? Çünkü bir şey olsa Amerika yapmış olacağı için orada müstakil bir şey olabileceğine inanmıyorlar. Bu açıdan özellikle coğrafyamızı okurken bir taraftan tarihî bir dönüşüm var. Mesela şunu hep tartışıyorlar. Osmanlı yıkılmayabilir miydi mesela? Yıkılırdı ya. Çünkü her şeyin bir dönemi, bir devri var ama bu geçiş daha farklı olabilirdi. Birtakım şeyler olmayabilirdi. Bunları tartışabiliyoruz.

Sizi yakından tanıyanlar bilir, Mersin sizin doğduğunuz yetiştiğiniz şehir. Mersin topraklarının ve oradaki kültürel iklimin bugünkü Taha Kılınç'ın oluşumunda nasıl bir etkisi var?

Ben Mersin'in merkezinde değil de Anamur ilçesindeyim. Mersin'in merkezinden Anamur'un iklimi her şeyi çok farklı. Mersin merkezi daha kozmopolit daha büyük bir şey var dışarıdan göçler falan çok yoğun. Ben Anamur'dayım. Bizim orada daha bir yörük kültürü vardır. Sade bir kültür. Bizimkiler yörük ve göçmen Türkmen oldukları için, konargöçer oldukları için, çocukluğumda tamamen o hayatı yaşadım. Atalarımızın 2000 sene önce Orta Asya'da yaşadığı hayatı yaşadım. Üzeri ahşap kaplı, elektriği, suyu olmayan evlerde yaşadık çocukluğumuzda. Yaylalardaki evlerimiz öyleydi. Hayvanlarla, tabiatla, insanlarla, büyüklerle, onların eski hikâyeleriyle büyüdüm. Benim özellikle yazı hayatımda ya da genel anlamda

coğrafyaya ve tarihe olan ilgimde çocukluğumda dinlediğim o eski hikâyeler çok etkilidir.

Günümüzde topraksızlaştırma politikaları hem işgalci devletler hem de dolaylı biçime destek veren güçler tarafından sistematik biçimde uygulanıyor. Peki, bu süreç doğrudan hedef alınmayan diğer milletlerde nasıl bir tesir oluşturuyor? Sizce bu tür politikalar küresel vicdanı nasıl etkiliyor?

Bir yerde bir toprak işgal edildiğinde ya da bir yerde bir insan grubu etkilendiği zaman o etki orada kalmıyor. Mesela Türkiye'yi düşünün. Suriye komşumuz olarak bir şey yaşadığında oradaki insanların doğrudan doğruya buraya etkileri, bizim üzerimizden dışarıya hareketleri ya da bize gelmeleri, bizim burada bu Türkiye içinde meydana getirdikleri etkiler vardır mesela siyasi, sosyal her türlü. Öbür taraftan içerideki aynı şekilde bir takım çatışmalar, gerginlikler hepsi etkileniyor. Nihayetinde bir yerde bir şey yaşandığında, bir toprağa yönelik bir müdahale diyelim, başka yerleri mutlaka etkiliyor. Mesela benim bazı Suriyeli arkadaşım şu anda İsveç'te yaşıyorlar. Çocuk normalde Lazkiye'nin köyünde yaşıyordu. Bir fırtına esti çocuk kendi İsveç'te buldu. Yani acayip bir şey.

Bir yazar olarak toprak kavramını nasıl ele alırsınız? Toprak sizin için vatan, aidiyet, kültürel miras gibi değerleri mi temsil ediyor yoksa daha derin bir manamı taşıyor?

Yani aidiyetten daha derin bir mana var mı bilmiyorum. Vatandan daha derin derken kastedilen mana nasıl bilmiyorum. Fakat bugün baktığınızda işte tarih var, kültür var, aidiyet var, vatan var. Ondan sonra dönüş var, ümit var, gelecek var, istikbal var. Ben bir de memleketime de çok bağlıyım. Yani her fırsatta giderim. Yayılda işte çocukluğumun geçtiği yerde falan çok ziyaret ederim. O anlamda hepsi birden.

Dünyanın birçok ülkesini gezmiş birisi olarak size soruyorum. Sizce insanın yaşadığı coğrafya, onun kişiliğinde ve düşünce dünyasında kalıcı izler bırakır mı? Coğrafya gerçekten kader midir?

Coğrafya katedir ama coğrafya katedir derken bu katedir kaçmak çıkmak kurtulmak mümkün değildir anlamında bir ümitsizlik gibi konuşmuyorum. Bazen coğrafya katedir sözünü yani bunu çekeceksin bundan başka çare yok gibi yorumluyor. Halbuki Hz. Ömer'in o meşhur veba olan coğrafyadan ayrılırken Allah'ın kaderinden mi kaçırıyorsun sorusuna verdiği Allah'ın bir kaderinden öbür kaderine kaçırıyorum cevabını kader olarak anlıyorum ben. İnsan bir bölgede doğuyor. Doğduğu yerde insanlar cahil, anlayışsız, dar ufuklu, bir takım abuk sabuk şeylere bağlı olabiliyorlar. Bu insanı etkiliyor. O zaman ben başka bir kadere kaçmak zorundayım. Mecbur. Çünkü benim aldığım bir karar orada yaşamaya devam ettiğim sürece beni etkileyecek. O meşhur 99 kişiyi öldürüp sonra sen adam olmazsın deyince onu da öldürüp yüze tamamlayan adamın hikâyesi gibi. Sonra gidip ben nasıl düzeleceğim diye sorunca, sen kötü insanların yaşadığı bir yerde yaşadığın için böyle oldun, iyi insanların olduğu yere git deniyor. Sadece vaizlerin anlattığı bir menkıbe gibi de değil. Şimdi o mesela çok önemli bir şey. İnsanın ıslahında, bakış açısında, ufkunda, İslâmi yaşayışında çevre çok önemli. Mesela bugün birçok arkadaşına bakıyorum ben. Özellikle genç arkadaşlarda dejenerasyon ya da belli değerlerden uzaklaşmak çevreyle başlıyor. Mesela erkekler için adam sigara içmiyor ama sigara içilen işyerinde bir işe başlıyor ve çocuk sigara içmeye başlıyor. Çünkü sosyal şeyler için başka bir çaresi yok. Oradaki insanlara sohbetle devam edebilmek için sigara bir vacip gibi bir şey. Ya da mesela namaz kılan ya da kılmayan insanlarla beraber yaşadığınızda, bir süre sonra rutin her şeyi etkiliyor. Kılmaya da başlayabilirsin, bırakabilirsin

İNSAN, KENDİ TOPRAĞINI NE YAPIP EDİP BİR GÜN BULUR. BULMADAN DA HiÇBİR YERE GERÇEK ANLAMDA KÖK SALAMAZ, HER ŞEY ONA ANLAMSIZ GELİR.

de. Mesela kız okuldaki tek tesettürlü oluyor ya da sınıfındaki. Şimdi bir sınıfta tek örtülü olmak acayip bir imtihan. Bir süre sonra bakıyorum böyle derece derece benziyor insan. Bazen tersi de oluyor. Bazen bir sınıftaki tek açık kız oluyor. Bunu da yaşıyoruz. O da örtünüveriyor mesela bu sefer. Bakın tam tersi de oluyor. O anlamda hakikaten insanın bulunduğu çevre, yani coğrafyanın kader olup olmayışı, seçebileceğimiz şeyleri de beraberinde getiriyor. Nihayetinde ben kaderi üç türlü anlıyorum Bir, içinde doğduğumuz şartlar. Bunları değiştiremiyoruz. Doğduğumuz şartlar derken işte fiziksel özelliklerimiz, ırkımız gibi şartlar. İkincisi, yaşarken yaptığımız tercihlerle oluşan kader. Bunları seçiyoruz ve bunlardan hesaba çekeceğiz. Üçüncü olarak da her şeyi doğru bile yapsak başımıza yaşarken gelecek ekstra şeyler. Adam orta şeritte ya da en sağ şeritte 80'le gidiyor. Delinin biri gelip adamı ezip geçiyor, adam ölüyor. Adamın ne suçu var? İşte o da kaderin üçüncü boyutu. Belki de adamcağız her şeye her türlü kurala uyduğu için bir de Müslüman olarak şehit olarak bile ölebiliyor. Bilmiyorum mesela trafik kazası ölenlerin hükmü meselesini. Allah'ın bileceği bir şey çünkü eskiden yoktu.

Toprağını kaybetmek yani zorunlu göç yaşamak insan psikolojisini nasıl etkiler? Sürgün, göç, vatansızlık gibi kavramların insanın ruhundaki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Rabbimize hamdolsun biz böyle bir şey yaşamadık. Fakat bunu yaşayan insanların ruhlarında hakikaten büyük yaraların açıldığını görüyoruz. Yani hem insanlarla görüşmelerimizde hem o insanların bazen yazdıklarında, konuştuklarında... Bir vakitler Doğu Türkistanlıların olduğu bir toplantıda böyle konuşuyorduk. Kürsü var. Kürsüde bir Türk bayrağı, bir Doğu Türkistan bayrağı. Beraber konuyor böyle kürsüye. En önünde yaşlı bir amca, bir Uygur amca, 90 yaşında falan var. Çok önce Türkiye'ye gelmiş. Türkiye'de çok farklı zamanlar görmüşler, zaman zaman dışlanmışlar, etmişler falan. Amca böyle yaptı: "Ya şu bayrağı düzeltin." Türk bayrağının bir kısmı ufacak kıvrılmış. "Zaten biz burada günah keçisiyiz." dedi. "Şimdi dedi fotoğrafını çekerler, gene bize saldırırlar." Adamcağızı düşünsenize, Uygur Türkü burada bizimle beraber yaşıyor. Bir de dışarıdan gelen Afgani, Suriyelisi, onların karşı karşıya bulunduğu dışlamaları ve travmaları düşünün. Öyle olunca biz bir taraftan yaşamadığımız için anlayamıyoruz ama bir taraftan da Allah bunu bize yaşatmasın inşaallah diyoruz. Sorumluluğumuz da büyük nihayetinde. O yüzden hem insanlara sahip çıkmak, buldukları yerde onların şartlarının kolaylaşmasına yardımcı olmak da bir vazife oluyor bizlere.

Sizce toprakla dil arasında bir bağ kurulabilir mi? Dilin kaybı da bir tür vatansızlık mıdır?

Tabii yani şimdi dilin kaybı bazen işte bizde yaşandığı gibi alfabenin değişmesi gibi olabilir. Bazen dilin dejenere olması gibi olabilir. Koca koca adam "slm" diye bir mesaj atıyor. Yani böyle bakıyorum böyle yazıyor: "slm taha". Selam yazsa şükredeceğimiz duruma

geldik falan. Böyle olunca gençler ne görüyorlardı, ne yaşıyorlar, ne yaşayacaklar sorusu da önemli. Bakınca dejenereasyon, bozulma, dilin kaybı... Birçok defa dilin duruyor yerinde ama o dilin kullanılış biçimi itibariyle insanları etkiliyor. O yüzden belki en azından belli noktalarda sıkı durmak için bir nöbet tutmak lazım. Bir kültür nöbeti, bir dil nöbeti gibi.

Son olarak, yaşadığımız çağda toplumlarına kimliklerini ve dillerini korumaya çalışan milletlere hangi mesajı vermek istersiniz?

Mesaj vermek belki üst düzey bir şey olur ama en nihayetinde. Mesela, Facebook'ta o adamın işte 500 tane arkadaşları var, yazıyor: "Buradan Trump'a sesleniyorum." Öyle bizim vatandaşlar. Bütün dünya dinliyormuş gibi. Çok garip geliyor bu. Yani bütün dünya beni dinliyormuş gibi. Ama soruldu. Size fikrimi söylemiş olayım.

Tabii dediğim gibi, biz bu imtihanı yaşamadığımız için, bizim için çok kolay. Ama özellikle yani hem farklı coğrafyalarda yaşananlar, hem bize sığınanlar, Türkiye bir tarihî oyuncu olduğu gibi bugün de aynı şekilde. Bir ana kucağı gibi, bir köprü, hakikaten sığınak bir ülke. Burada o insanlarla

temas kurduğumuzda, onların anlattıklarından ya da o insanların yaşadığı tecrübelerden yola çıktığımızda, biz yaşamadığımız için, sabır tavsiye etmen çok böyle empatik olmuyor. Öbür taraftan direniş desen zaten insanlar bir sürü şeye direnerek geliyorlar. Ben bu noktada hep buradakilere de karşı taraftakilere de bir şey diyorum. Karşılıklı dayanışmayı ve kardeşliği böyle o keşfi açık tutmak lazım. Doğu Türkistan kitabı vesilesiyle birçok Uygur derneğiyle tekrar görüşüyoruz. Bir çoğuna niye biz şimdiye kadar tanışmadık diyorum. Hadi diyelim işte biz gelmedik size, siz de gelmediniz bize. Sonuçta Sefaköy'de, Zeytinburnu'nda, İstanbul'un birçok yerinde Uygur komüniteleri var, kalabalıklar. Ama birçoğuyla tanışmak için benim Doğu Türkistan'a gitmem gerekmiş.

Çok teşekkür ederiz hocam.

Ben teşekkür ederim.

Şerife
Güner*

İÇİMİZ
DEKİ

TOP

RAK

Daha yürümeyi bile beceremeden elleri toprağa bulanmış insanoğlunun... Belki de dünyaya tutunmayı, önce yere eğilerek, toprağı yoklayarak öğrenmek isteyişinden. Bu, yalnızca aceleci bir merak da değil; insanın geldiğı yeri, kendi hammaddesini uzaktan çağırın bir sezgi de eşlik eder ona. Adını bilmediğı bir yakınlık, daha çocukken avuçlarına sızar. Sanki bir hatıranın içinden usulca geçer gibi... Belki kendisini kabul eden bir yere duyulan minnettir bu yöneliş, belki de asırlardır yeşeren renklerin taşıdığı o kadim hafızanın çağırısıdır. Ama nasıl olursa olsun, insanın elleri bu dünyada önce toprağa bulanır.

Toprağı ilk avuçladığında, aslında ilk kez tanışmaz onunla insan; belleğinin bir kıyısında bıraktığı eski bir dostla karşılaşır daha çok. Bazı insanlarla ilk karşılaşmada “Sanki seni tanıyorum.” dersiniz ya, işte o his. Toprak da insana böyle konuşur: Derinden ama tanıdık bir edâyla...

Küçük bir çocuk, binlerce nesnenin arasında yine toprağa yönelir. Çünkü düşmeye en müsait çağında, düştüğü yerin onu incitmeyeceğini bilir—bilmeden bilir. Toprak serttir ama diğerleri gibi “Bana kötü davranırsan ben de sana kötü davranırım.” diyerek hınç taşımaz. Onu dışlayıcı hiçbir yanı yoktur. “Düşersen buradayım.” diyen kimsesiz ama güvenilir bir dost gibidir. Çocuk da buna sevdalanır.

Ve sonra oyun başlar: Avuçlar sıkılır, yüz buruşturularak tadına bakılır, çamur yapılır, kurur, çatlar; o çatlaklardan yeni hayaller sızar. Çocuk için hayatın bütün gerçeğı budur. Zira insanın büyüdüğünde aradığı anlamların en ham hâli, çocukken avuçlarının arasında sıradan bir oyundur.

Derken insan büyür. Büyüdükçe unvanlar, meşguliyetler, hırslar birikir. Boyu göğeye yaklaşır; yere, çocukluğunun toprağına yabancılaşır. Toprak, hatıraların bir köşesine itilir; adına “çocuksu bir zevk” denir ve geçilir. Artık dışarıdaki toprak konuşmaz ya da konuşur da insan duyamaz. Hâliyle dışarıdaki toprağın sesini duymayı bırakan insan, içindeki toprağın kurduğunu bile fark etmez. Hatta içeride bir toprağın varlığını hatırlama lüzumu bile göstermemiştir.

Ama bir gün gelir—o gün mutlaka gelir. İnsan uyanır ve fark eder:

Yüreğı kupkurudur.

Terk edilmiş bir tarlaya benzer hâli.

Gözlerinde ışık yoktur, gönlünde kıpırtı.

Kelimeler dokunmaz, sesler yankılanmaz.

Ve o zaman, uzun süredir içindeki toprağı fark etmediğinin üstüne bir de onun sulanmamış olduğu gerçeğı çöker bütün ağırlığıyla. Neticede toprak su ister, özen ister, nefes ister. Unutulduğu için hiç kızmaz belki, çünkü çocukluk arkadaşının yetişkin bir olgunlukla geri döneceğini hep bilir;

ama ihtiyaçları da vardır. “Neden bu kadar geç fark ettin?” diye sitem eder insana, yine sessiz ve derin.

İnsan bu fark edişle telaşlanır; içini pahalı zevklerle, hızlı mutluluklarla sulamaya koyulur -aslında suluyorum sanır-. Ama kısa sürede, bunların toprağa değmediğini görür. Çünkü içteki toprağı sulayan çoğu zaman büyük sözler değil, küçük, zarif dokunuşlardır: Bir dostun “iyisin değil mi?” deyişi... Bir çocuğun gülüşü... Yolda karşılaştığın bir yabancıdan içten selamı... İçeride ağır bir taşı yerinden oynatan işte bu küçücük şeylerdir. Su dedikleri bazen tam da budur: sessiz, küçük ama hayat veren...

Fakat iç toprağın kaderinde yalnızca su yoktur; ateş de vardır.

Anızların kavruğu o kızıl tecrübenin içinden insan da geçer zaman zaman. İçindeki eski otlar -korkular, kırgınlıklar, gölgeler- yanar. Acının tutuşturduğu yer uzun süre sessiz kalır. İnsan bunu bir çöküş sanır; oysa çoğu kez yenilenmenin başlangıcıdır. Çünkü bazı kökler, yalnızca yangının küllerinden sonra güçlü çıkar yüzeye.

Ve her şeye rağmen bir gün, hiç beklemediğı anda içinden incecik bir filiz belirir:

Utangaç, ürkek, ama inatla yaşayan bir filiz.

Toprak bu anın geleceğini baştan beri bilir;

Fakat insan şaşırır.

Çünkü yangından sonra bir şeyin yeşerebileceğine inanmak kolay değildir.

İşte o anda döngü yeniden başlar:

Kurur, çatlar, sulanır, yeşerir.

Bazen yanar, bazen kabuk bağlar.

Her mevsim ona bir şey öğretir; hiçbir mevsim boşa geçmez.

Belki de insan, içindeki toprağı tanıdıkça kendini tanır.

Ne zaman suya ihtiyaç duyduğunu, hangi sözlerin yakıp hangilerinin serin gölge sunduğunu, hangi acıların içindeki fazlalıkları yakarak arındırdığını...

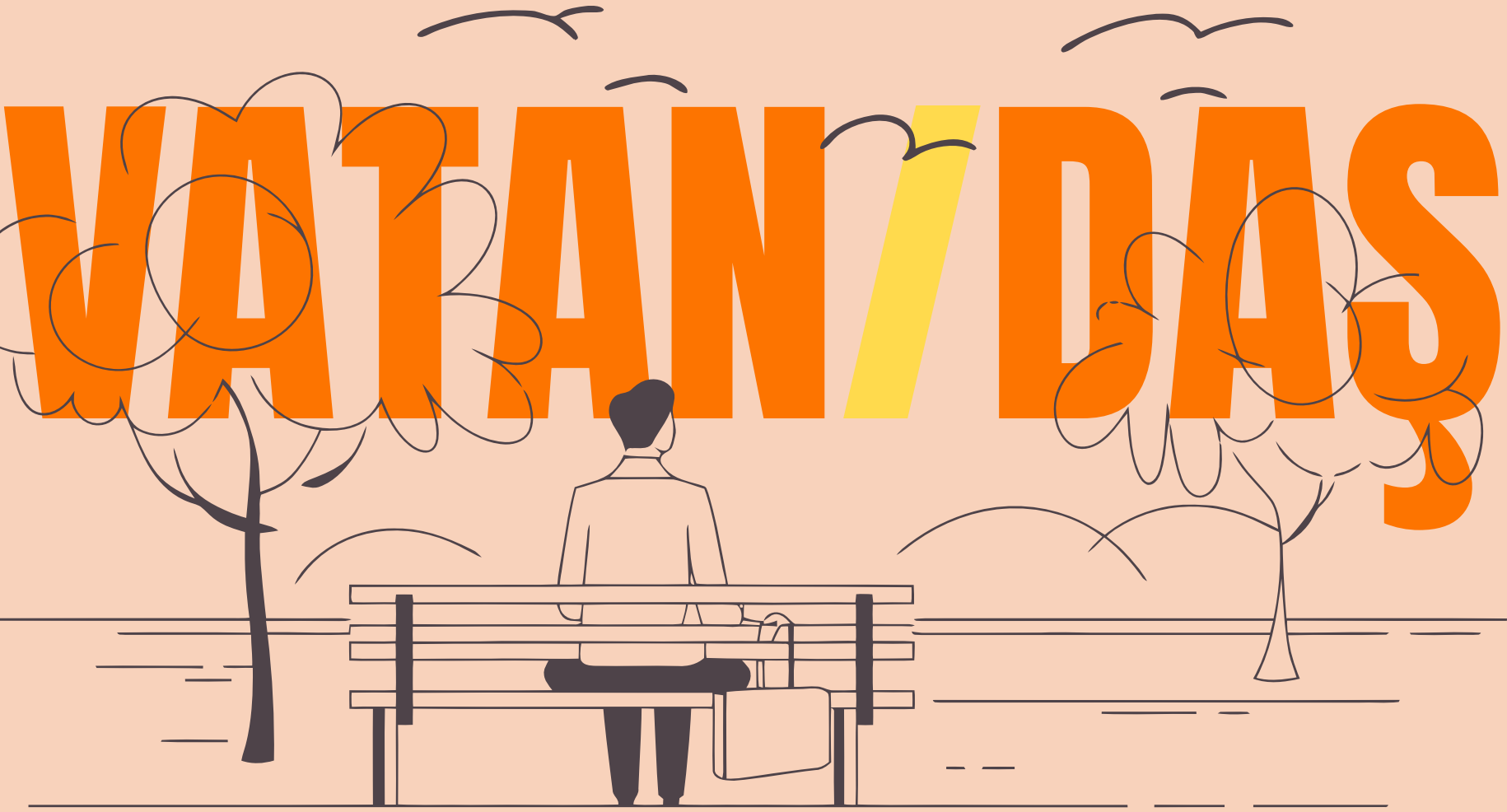
Bütün bunları öğrendikçe, kendi iç bahçesinin nasıl bir yer olduğunu da görür.

Ve işin en derin yanı şudur:

İnsan, kendi toprağını ne yapıp edip bir gün bulur.

Bulmadan da hiçbir yere gerçek anlamda kök salamaz, her şey ona anlamsız gelir.

Çünkü dışarıdaki dünya, ancak içerideki toprak kadar yeşerir...

**A. Firdevs
Divleli***

Vatanın nere?

Nerelisin?

Bir insanın kimliğidir. Vatani, yurdu doğduğu topraklar kaderidir insanın. Öyle değil mi? Vatani olan için basittir bu aslında. Ama ya vatanları olana?

Küçükken bizlere sorulan anneni mi yoksa babanı mı sorusu kadar rahatsız edici ve cevapsız bir sorudur vatanları olana "Orası mı daha güzel burası mı?", "Sen daha çok nerelisin peki?", "Peki, hangisi daha çok memleketin gibi?" soruları... Her biri bir sonrası kadar cevaplanamayan sorular. Her soru bir öncekinden çok yaralar seni; her sorulan soruyla içinde bir haykırma isteği doğar. "Her ikisi de memleketim, ben her ikisine de aitim!" demek istersin. Sahiden öyle mi ki? Her ikisine ait misin? Her ikisi de vatanın, sığınağın olabilir mi? Mevzu buymuş meğer; bir gurbet kuşu olmak, doğduğun yere büyüdüğün topraklar kadar ait olamamak. Doğduğun topraklardan sürüldüğün için sığınak olan topraklara bağlanamamak.

Çünkü gerçek şudur aslında: Onlar kendi memleketlerinde birer misafir gibidir. Her taraf için, öteki taraftır onlar. Her yere ait bir o kadar yabancı olmak-

tan ibaret gibidirler. Ne yeterince oralı ne yeterince buralı...

Onlar ilk yabancı olmayı öğrenirler. İslâm bizlere "muhacir" kavramını en güzel örneğiyle anlatır. Yurduna hasret olmak ne demek en güzel şekilde anlatır. Bir o kadar seni koruyan, kabul eden topraklara minnet duymak ne demek ince ince dokunmuş bir yaşamışlık ile anlatır. Gurbeti, gurbetçi olmayı; memleket sevdası ve memleketini kimliğin kılmak arasındaki önemli çizgiyi anlamamanın bilincini yükler fikrimce. İnsanın yeryüzünde geçici olduğunu hatırlatır bize o gurbet kuşları. Gurbetlik hasretinin taşı toprağı alıp yurt kılan, vatan kılan insanına olan özlem olduğunu gösterir.

Millet, vatan, toprak esaret altında yaşamayı sağladığı için kıymetli olduğunu hatırlatır. Özgürlüktür çünkü bir vatanının olması. Milletinin olması.

Dayanak olur sana.

Gurbet kuşları da bu farklı vatanları, kültürleri arasında süzülür.

Tâ ki bir güz rüzgarı onu gerçeği ile buluşturan topraklara savurana dek...

Bilge Karataş*

buharlı makineler tecellisi

birilerinin aşkı perişan ediyor birilerini
bense tanrıdokunulmaz bir benlik inşa ediyorum
isisin külleriyle karılmış çöl kumundan

sanayi inkılabına gözünü açmış köleliğe teşne ruhum
pop dinlerken de buhrana kapılabiliyor
elden ne gelir okumayı öğrendim
fakat çello çalamıyor parmaklarım kusursuz sayılabirim
sırtımda sürgün verdi çıbanlardan bir demet gül
kimseye yaslanamam fakat seviniyorum
güzellikten öleceğim
alay etmeyiniz
hem materyalist hem sufiyim başka şansım yok
tüm bunlar bir mezarlık yerim için
böyle söylememişti kimse biri bizi anlamalı
töre gitti il kaldı
elimizde dikenlerin yırttığı

• Marmara Üniversitesi mezunu bir psikolojik danışman. Şiirle düşünür.
• Yazdığı herhangi bir şeyi beğendiği görülmemiştir.

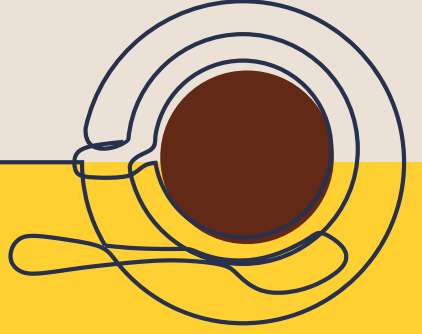

Beyzanur Paşahan*

ÖYLE GÖRMEM

ÖYLE OLDUĞU

ANLAMINA MI

GELİR?

**BİR TURİST GİBİ DEĞİL DE BİR
YERLİ GİBİ... DURUP GÖRMEDEN...
KOŞARCASINA... KAÇARCASINA
YAŞAMAK İLE DURUP NEFES ALARAK
VE GÖREREK YAŞAMAK ARASINDA BU
KADAR İNCE BİR ÇİZGİ VAR İŞTE.**

Yeni bir şehrin sokaklarında dolaşıyorum. Kendi doğduğum, büyüdüğüm, çalıştığım şehirden uzaklaşmış olmanın ne kadar yerinde bir karar olduğunu düşünüyorum. İnsanlar farklı, daha güler yüzlü ve sakin görünüyorlar. Şehrin detaylarına da bakın. Şu bina ne kadar güzel bir mimariye sahip, yol üzerinden geçen tramvayın görüntüsü bile estetik geliyor gözüme. Kendi şehrimdeki tramvay ise içimdeki sıkıntıyı tetiklerdi halbûki. Görmeyi geçtim sesini duymak bile... Şu an bile ürperdim... Ama burası öyle değil. Bir yere oturuyorum. Sahlep söylüyorum kendime. Abi çok doğru bir tercih yaptığımı söylüyor. Bir mutlu oluyorum o zaman. Ne kadar güzel bir mekan diye düşünüyorum. Oturduğum koltuğu, sahlebi içtiğim fincanı inceliyorum.

Abinin dediği kadar da varmış sahlebin tadını hissediyorum. Oradan çıkıp çarşıda yürürken ağaçların güzelliğini seyrediyorum. Sonbahar gelmiş buralara yapraklar sararmış, bazıları yerlerde. Biliyor musunuz en sevdiğim hislerden birisidir kurumuş yapraklara basmak. Ve kurumuş yaprakların un ufak olurken çıkardıkları o ses terapötiktir benim için. Yaprakları ezerken bunu düşünüyorum. Bir keyif geliyor üzerime. Ama kısa sürüyor bu çünkü kısa süreli burada olduğumu biliyorum.

Bir süre sonra geçecek ve ben tekrardan 19. yy Rus romanlarında gibi hissettiğim şehime döneceğim. Orada para kazanması da geçinmesi de bir yerden bir yere gitmesi de o da bu da şu da her şey zor, her şey sıkıntı. Ama neyse ki böyle yerler de var dünya üzerinde diye düşünüyorum. Bu bana yine bir yaşama sevinci veriyor. Çocuksu bir sevinçle yoluma devam ediyorum. Konakladığım yer dağların karşısında orman eteklerinde. Sonbaharı hissettim şehirde dolaşırken demiştim ya hayır hayır sonbahar asıl burada hissediliyor. Dağlar haşmetli bir sırayla dizilirken karşımda, ağaçlar pastoral bir tablo gibi ekleniyor kadrajıma. Yeşilin, sarının ve kahverenginin her türlü tonu. Yaradanın boyası bu diye geçiyor aklımdan. Temiz dağ havasını içime çekiyorum doya doya. Ve kitabımı çıkarıyorum. Bir sayfaları bir de karşımdaki manzaraya bakarak okuyorum sayfaları. İçime çekercesine, kanarcasına su içercesine. Öyle bir lezzet alıyorum ki o anın her salisesinden.

Şehime döndüm. Haklıydım. Keşmekeşin içindeyim yine. İnsanlarla birlikte istiflenmiş gibi doluştuk vagonlara. Bunun normalimiz olduğuna inanmıyorum. Kimse mutlu değildir tabi bu durumdan ama hepimiz kabullenmişiz.

Ah nerede o dağ manzaralı orman kokulu dağ evi. Burada binalar bile üstüme üstüme geliyor. İndiğim tramvaydan apar topar koşarcasına sıyrılıyorum insanların arasından. Hayatımdaki güzel insanlar olmasa çekilecek çile değil şu şehirde yaşamak diye düşünüyorum buluşacağım arkadaşım ile birbimize gülümseyerek yaklaşırken. Şehrin en kalabalık ve meşhur caddesinde yürüyoruz gideceğimiz yere doğru. Ben yine bu şehirde yaşıyor olmanın verdiği o hâl ile savaş-kaç hâlinde gibiyim. O sırada arkadaşım benimle aynı hızda ama sakin bir şekilde yürürken yolun karşısındaki bir dükkanı gösteriyor bana. Ne kadar tatlı bir kitapçı diyor. O an öylece durup dükkana bakıyoruz. Arkadaşımın yüzünde dağ evinde çevreyi izlerkenki ruh hâlimi görüyorum. Başımı o tarafa çevirerek o gözle bakmaya çalışıyorum. Ve evet gerçekten çok güzel bir kitapçı. Kapısının tasarımı, ışıklandırması ve kitapların dizimi ile farklı bir dünyaya davet ediyor gibi. Caddede yürümeye devam ediyoruz ve sokaklara dikkat kesiliyorum. Önceden belki yüzlerce defa yürüdüğüm sokaklara... Yanından geçtiğim binalara bakıyorum mimari olarak ne kadar da farklı yapılar varmış bu sokakta. Yaklaşan tramvayın sesini duyuyorum. Ve onu görmek ve kayda almak için telefonlarını çıkaran turistleri.

Onlar benim bir hafta önce hayranlık ve farkındalıkla izlediğim ve deneyimlediğim şehri deneyimliyorlar şu anda. Sonra düşünüyorum belki onlar da kendi şehirlerinde yaşadıkları topraklar için benim düşündüğüm gibi düşünüyorlardı. Bir turist gibi değil de bir yerli gibi...

Durup görmeden... Koşarcasına... Kaçarcasına yaşamak ile durup nefes alarak ve görerek yaşamak arasında bu kadar ince bir çizgi var işte. Ne diyordu Cengiz Aytmatov Toprak Ana'sında "Gerçek mutluluk, yavaş yavaş, azar azar gelir ve bu bizim hayata bakış açımızla, çevremizle, çevremizdekilere karşı davranışımızla doğrudan doğruya ilgili ve orantılıdır. Mutluluk birbirini tamamlayan ufak tefek şeylerin birikmesinden doğuyor." Benim yaşadığım yer ve çevre ile ilgili hislerim görmeyi seçtiklerimden ibaret. Yabancı bir yere gittiğimde detaylara ve küçük farklılıklara dikkat etmem ve normalim olarak algıladığım yere olan üstünkörü bakışım aslında sorunun kaynağı. Çünkü normalim değiştiği zaman bakış açım da değişiyor. Halbûki bakış açım dışındaki her şey olduğu gibi kalmaya devam ediyor. "Zaman tecrübemiz, içimizdeki hikâye ile içinde yaşadığımız daha geniş hikâye arasındaki gerilime tabi."¹

1 Kemal Sayar - Yavaşla

babama.

Böylece sensizlik kulesinden bakmak kalıyor bana âlemde
İçim darmaduman, yanık, hisli
Gözlerimde yaşlar habersiz haberli
Karşılacak kimi var ki akıyor

Sen tutansın onun ellerinden
-Ve onun elleriyle biliyorum seni
Sensin beni tutan yine onun elleriyle-
Dört keskin yaşamakla karşılaşıyor bedenim
Biri bakıyor geriden
Bütün uzaklar kadar yakın

Var ki yaşıyorum diyorum
Var ki ölüyorum dedirtiyor
Ölmek bir mavi giz
Ki şingiraklı, acayip bir âlem
Kapının eşiğinde kalıyor
-burası dünya değil-

Bir hisli değirmen dönüyor
Tumturaklı bir dize dökülüyor şairin ağzından
Bir yoksul çocuk düşüyor kaldırıma
Varsıl bir ağa hayatın tüm mecaziyla gülüyor
-uzak değil burası-

Pencerenin kenarına ilişiliyor
Bir saksı yenilmezliğe kök salıyor aynı anda
Hayatlar doğuyor irili ufaklı kahverengi göğsüne
Göğün mavisine ant olsun
Bir hayat daha yeşeriyor

Böylece ölüm
Kırmızı bir çitirtı
Bir âlemi daha kuşatıyor.

MUTLU

Hacı Mehmet Günal

BENZİNDEN

BELLİYDİ,

DENİZDİN

yendiğimi sanıyorum denizi
karşımdayım ve haykırıyorum
toprak savuruyorum
çiğlikler atıyorum.

korkuyor benden artık
ve yürüyorum üzerine doğru
ben yürüdükçe tedirgin
ben yürüdükçe ürken
ben yürüdükçe mazlum.

onu yendim, geri çekiliyor.
bağrıslarım, yürüyüşlerim ve duruşum
sancılı kelimelerim, geri çekiliyor

zafer naraları atıyorum
kibir şah damarımda ve memnunum, mağlup ettim.
çekildiği yerde duruyor deniz,
durmamalı, gitmeli!
ancak yükseliyor.

korkmalı, öfkemin yularını salıyorum
ayaklarımı zelzele ümidiyle vuruyorum
lakin o kırılmalara sebep olmak için geç kalmışım

büyüyor ve yükseliyor
ayaklarımla sıvazlıyorum yeri
bir ihtimal sakinliğini diliyorum, nafile...
dizlerim öpüyor kumsalı.

ziyan çok, idrakindeyim
ve köpükleri yalıyor baldırlarımı
kesiliyorum nefeslerden, sayılıymış
gayretim yok boğulmamaya

ve evet, son damlaları alıyorum oksijenden
aldığımda fısıldıyorum,
inandım.

KİTABIN ORTA YERİ

ey Yahudi, Muhammed'in ordusu dönecek)... Bismillah, Allahu ekber... "Bismillah Hayber'in vakti geldi" diye slogan atıyorlardı. Askerler de hastaneye girmek için peşlerinden koşuyorlardı. Bu sefer kalabalık geri dönüp askerlere karşı koyuyordu. Gençler de biraz daha taş biriktirmişlerdi bu arada. Bu taş kasırgası karşısında tutunamayan işgal askerleri geri çekiliyorlardı. Askerler panik içinde çekilirken içlerinden birinin ayağı takıldı ve yere kapaklandı. Göstericiler dört bir yandan yerdeki askere hücum ettiler. Dövüyor, tekmeliyorlardı. Silahını alıp üzerindeki askerî üniformayı çıkardılar. Sonra iç çamaşısıyla kaçıp gitmesine izin verdiler. Göstericilerin içindeki bazı tecrübeli kişilerin, "Eğer silahı vermezseniz, bunun için bizden bir kişiyi öldürürler, atın gitsin silahını!" şeklindeki uyarısıyla silahını da askerlere doğru fırlattılar.

Kitlenin manevi motivasyonu çok yüksekti. Filistinlilerin attıkları taşların oluşturduğu öfke selinin karşısında İsrail ordusu efsanesinin paramparça olduğunu görüyorlardı. Şehitlerin ve yaralıların direnişlerine ve kahramanlıklarına ilişkin hikâyeler her evde anlatılır olmuştur. Böylece genç erkeklerin ve genç kızların içinde fedakârlık, serdengeçtilik ruhunu yeşertiyordu.

Akşam vakti İbrahim, Şeyh Ahmed'le onun evinde buluştu. Şeyh, bir gün sonra kılınacak Cuma Namazı'nın ardından **Gazze** Şeridi'nin bütün camilerinde dağıtılacak bildirinin metnini yazdırıyordu.

Asıl nüsha hazırlandıktan sonra İbrahim oradan ayrıldı. Eski eşya deposu görüntüsü verilen bir dükkânda saklanan matbaa makinesinde binlerce nüshayı bastırdı. Belli sayıdaki bildirileri bir pakete koyup ağzını kapatıyordu. İbrahim, hazırlanan paketleri arabasının bagajına yerleştirerek yola çıktı. Ana caddede başka bir araba da onu bekliyordu. Gözcü gibi önünde gidiyordu ki işgal polisinin çevirmesine yakalanmasın.

Öndeki arabanın arka camında özel bir far vardı ve arkadaki araç bunu görebiliyordu. Böylece o far yandığında, ya durarak ya da dönüş yaparak çevirmeye takılmaktan kurtuluyordu.

arabada yasa dışı bir şey bulunmuyordu. Bu yüzden çevirmenin olduğu yere kadar yaklaşmasında bir sakınca yoktu. İki araba yola devam etti. İbrâhim, bildiri paketlerini bölgedeki her mescide bırakmaya başladı. Onları mescidin bir köşesine sakladıktan sonra bir diğerine doğru yola çıkıyordu. Bir süre sonra bir genç gelip paketi bildiği başka bir yerde gizlemek ve ertesi gün öğle vakti dağıtmak üzere götürüyordu.

11 Aralık Cuma günü, insanlar namazlarını kılmış, camileri boşaltıyorlardı. Camilerden çıkanlar yerlerde üzerlerine taş konmuş bildiri tomarları buldular. Her biri, evine giderken okumak üzere bu bildiri-den bir nüsha alıyordu. Bildiri “İslâmi Direniş Hareketi” Hamas adına imzalanmıştı. Bildirinin başlığı, “Ölümsüzlüğü tattık, ne yapsın bize ölüm.” anlamına gelecek bir Arapça deyim, “Boğulmuşum zaten, ne diye boğulmaktan korkacakmışım” şeklindeydi. Bu da insanlarda direniş, fedakârlık ruhunu uyandırıyor, onları acımasız ve zalim işgalciye karşı harekete geçmeye teşvik edici bir etki bırakıyordu. İnsanlar mesajı almış ve toplanmaya, büyük gösteriler düzenlemeye başlamışlardı. Her taraftan slogan sesleri yükseliyordu. İnsanlar akın akın geldikleri için kitle, büyüdükçe büyüyordu. İşgale, işgalcilerin uygulamalarına karşı öfke seli git gide kabarıyordu. Yahudilere, mukaddes mekânları gasbetmelerine karşı Filistinlilere fedakârlık çağrısı yapılıyordu. Her bölgeden binler şehirlerin ve kampların ana caddelerine akıyordu.

O gün biz de kampın camisinin önünde gerçekleşen gösteriye katıldık. Kampın bütün caddeleri göstericilerle hınca hınç dolmuştu. Sonra kalabalık, ana yola doğru harekete geçti. Askerlere yaklaştıkça, onlar da giderek artacak yoğunlukta ateş açıyorlardı. Kurşun sesleri göstericileri daha bir öfkeliyor, daha kararlı bir şekilde öne atılmalarına sebep oluyordu. Sonunda askerler çekilmek zorunda kaldılar. Öyle ki kalabalık Seraya binasına iyice yaklaşmıştı. Burada bugüne kadar görülmemiş bir yoğunlukta kurşun sıkılmaya başladılar. Bir helikopter göstericilerin üzerinde uçuyor ve yukarıdan yoğun şekilde göz yaşartıcı

TOPRAK UĞRUNA!

DİRENİŞİN
MEYVESİ

Sıra Dışı Bir Mevmleket

Gözlemi

Elif Göğüş*

Eskiden gurbete gidersem memleket özlemi düşerdi içime. Varınca köyümün taşını toprağını öpesim gelirdi. Yine öyle oluyordur belki. Esas memleketimin hasreti düşmüştür içime. Toprağını öpmek, sarılmak istiyorumdur. Tıpkı annemin eteğine sarılmak gibi.

Koridorun loş ışığında lambanın etrafında uçuşan -yok yok âdeti geleneksel bir halk oyunu icra eden- sinekleri izliyorum. Aslında yapabileceğim onca şey varmış da ben bunu seçmişim gibi değil. Ancak bunu izleyebiliyorum. Yattığım yerden çok da fazla görebileceğim manzara yok. Çok şükür odamın ışığı kapalı da sinekler ışığın peşinden çıkıp gittiler. Yoksa suratımda cirit atan sinekleri kovalamak için kolumu kaldırıp hareket ettirmek buğday çuvalını tek elinle kaldırmaktan beter. Şu köyün sineğiyle hiç barışamadım. Köy demişken bazı günler çok kalabalık olur, çoluk çocuk yaşlı genç doluşurlar etrafıma. Şenliklidir o günler ama bir yandan da kısa süre sonra gelen ve tüm bedenimi kaplayan bir an önce gitseler de rahatlasam hissiyle dolarım. Ne kadar kaba bir düşünce diyebilirsiniz ama belki siz de bir gün bu kabalığın içinde buluverirsiniz kendinizi. Peşin hükümlü olmayın derim. İnsan kınadıklarını yaşamakla meşhurdur. Ne diyordum, hah hatırladım: Çok kalabalık oluyor. Bazılarının yüzü ezelden tanıdık, adım gibi biliyorum. Sahi adım neydi? Bazılarını zorlasam da şu kör olası hafızam bulup çıkarmıyor. Ben kovalıyorum o kaçırıyor. Dereler tepeler aşılıyor, koyunları otlattığım çayırları geçip vişne topladığımız bahçelere gidiyorum, yayladan koştura koştura inip paçalarını sıvamadan suyu buz gibi çaydan geçiyorum. Yok yine de yakalayamıyorum. İşte o zaman çok yoruluyorum. Küçük bir çocuğum, gücüm yetmiyor. En son eve koşup mutfakta yemek yapan annemin eteklerine dolanıyorum. Öyle dolanıyorum ki orada yok olayım istiyorum. Etek kefenim olsun diye hayal ediyorum. İnsanın kefene sarılacağı günü ipe çekecek kadar yaşaması ne demek bilir misiniz? Etrafında tanıdığın neredeyse kimsenin olmayışı. Yılda sayılı kere tanıdık yüzler görmek ama bu sefer de iki kelam edecek gücü bulamamak. O kalabalık günlerde bir de sorguya çekilmekten yoruluyorum. Sırayla göz hizama getirilen bir yüz ve "Tanıdın mı bu kim?" sorusu. Beni kör kuyulara atın daha iyi. Önceden onları mutlu etmek için cevaplamaya uğraşırdım ama şimdi gözümü kapatıveriyorum. İnsanı bir zamandan sonra Azrâil'den başka kim gelse ilgilendirmiyor. Hele "Baba beni tanıdın mı? sorusu en sevmediğim soru. İnsanın evladını tanımaması üzücü ama tanımadığının yüzüne vurulması berbat bir duygu. Allah'tan kulaklarım zor duyuyor da pek anlamıyorum, ama bazen o kadar bağıyorlar ki mecburen işitiyorum. İşitmem ge-

rekseydi her şeyi hala işitebiliyor olurdu, anlasalar keşke. Siz de fark ettiniz mi insan dünyadan sıyrılmaya başlasa bile diğerleri onu zorla adapte etmeye çalışıyor, içten içe gitmesini beklerken. Dünya zıtlıklarla dolu.

Büyürken birçok duyguyla iç içe yaşıyor da insan yaşlanınca en çok özlem ve pişmanlıkla baş başa kalıyor. Sanki hayatın bir nehirmiş. Deli dolu akmış akmış, gitgide suyu azalmış. Derken bir yerden sonra sadece damlayarak var olmuş. Bitti diyemiyorsun ama su da yok. Bir damla özleyerek bir damla pişmanlıkla damlıyor. Son damlayı bekliyorsun. Nehir kuruyacak, etrafındaki tek tük kuş da dağılacak. "Hey gidi günler!" nidısıyla başlayıp gençliğime dair yüzlerce anı anlatabilirdim ama buna da gücüm yok affedin.

Özlemek dedik ya, özlediğim çoğu kişi mezarda. Toprağın altında. O yüzden de kavuşmak istiyorum artık. Bedenim tıpkı bir ağacın baharda çiçeklenmesi gibi çiçeklendi, yaz oldu meyveler verdi, güz geldi yapraklarını döktü artık kışın en kara günlerindiyim. Toprağın altına saklanmak, karların altında uyumak istiyorum. Nasıl bir uyku olacak bilmiyorum tabii. Buradayken bilmem imkânsız ama bildiğimde size anlatamayacağım da kesin. Buradaki sorgudan yorulduğumu anlattım size ama oradaki sorgumun akıbetini kuvvetle muhtemel duyamayacaksınız. Bahsettiğim o pişmanlık damlaları toprağa akıp benim için hazırladı orayı biliyorum ama gitmesi kaçınılmayacak olan bir yere gitmek için daha fazla beklemek de istiyor muyum emin değilim. Topraktan yaratıldık derdi babam, babam hocaydı, babamı adım gibi hatırlıyorum diyemem. Adımı unutsam da babamı unutmam. Daha adım yokken babam vardı çünkü.

Eskiden gurbete gidersem memleket özlemi düşerdi içime. Varınca köyümün taşını toprağını öpesim gelirdi. Yine öyle oluyordur belki. Esas memleketimin hasreti düşmüştür içime. Toprağını öpmek, sarılmak istiyorumdur. Tıpkı annemin eteğine sarılmak gibi. İnsan yaşarken toprağa basınca bile rahatlıyorsa bir de içine girse nasıl rahatlar diye düşünüyorum hep. İnşâallah iyi düşünüyorumdur. Belli yaştan sonra nasıl düşüneceğini de unutuyor insan. Nasıl yiyeceğini, nasıl tuvalete gideceğini, nasıl giyineceğini... O yüzden tüm bunların olmadığı bir yere göçmek istiyorum.

*İnsan hikâyelerini dinlemeyi çok sevip mesleği hâline getirmişken annelle tanışan, adını hiç duymadığı bir ilçede dağları seyredirken kendi hikâyesini dinlemeye başlayan, şu sıralar her şeyi sadece olduğu hâliyle kabul etmeye çalışan, bugün hayata gözlerini yeniden açan insanlardan biri.

GEÇMİŞTEN GELEN PUSULALAR:

Nihal Akden*

**ESKİ
TOPRAK**

**İNSAN-
LAR**

“Biz eski toprağız, biliriz.”

Hiç hayatınızda bu cümleyi duydunuz mu? Bence çoğu kişi “eski toprak” kavramını mutlaka duymuştur. Belki bunu ihtiyar bir dükkân sahibinden, belki de ailenizin büyüklerinden duymuşsunuzdur.

“Eski toprak” terimi bir dönemin insan tipini anlatır. Genellikle yaşlı büyük, eski insanların kendilerini tanımlamak için kullandıkları bu kavram, karakteri sağlam, güvenilir ve ağırbaşlı kişiler için söylenir. Fakat bu kavram sadece yaşlı insanları temsil etmez; aynı zamanda bir kuşağın karakterini, duruşunu ve hayata bakış açısını anlatan kültürel bir tanımdır. Eski toprak, sadeliğin içindeki inceliği, sözün ağırlığını, emeğin değerini ve insanlığın omuzlarda taşıdığı bir dönemi işaret eder.

Anadolu’dur “eski toprak.” Anadolu, tarih boyunca farklı medeniyetlerin, kültürlerin, geleneklerin iç içe geçtiği bir coğrafyadır. Bu topraklarda yaşayan insanlar; dayanıklılık, sabır, merhamet, misafirperverlik ve çalışkanlık gibi özelliklere sahiptir. “Eski toprak” denildiğinde işte tam da bu Anadolu irfanı akla gelir. Onlar, Anadolu’nun iklimini, toprağın bereketini ve tarihini kişiliklerine işlemiş insanlardır.

Peki, neden bu insanları tanımlamak için “toprak” kavramı kullanılır hiç düşündünüz mü? Bunun sebebi Anadolu’da toprak kavramının bir ruhu olmasıdır. Toprak, yalnızca fiziksel bir zemin değil, aynı zamanda bir kimlik ve karakter biçimidir.

Toprak kökü temsil eder. Bu yüzden “eski toprak” denilen kişinin karakteri sarsılmaz kabul edilir. Nasıl ki köklü ağaç toprağıya dayanır, eski toprak insanlar da hayata köklü duruşla bağlanır. Toprak, emeğin ve alın terinin sembolüdür. Anadolu’da toprağın bereketi emek ve sabırla ortaya çıkar. Toprak, ne kadar büyük olursa olsun hep aşağıdadır, ayakların altındadır. Anadolu insanı da bu tevazuyu

kendine ilke edinmiştir. Toprak vefa ve hatıraların mekanıdır. Yani toprak, sabrı, kökü, bereketi, emeği ve tevazuyu sembolize eder. Bu yüzden “eski toprak” denir o insanlara çünkü onlarda toprak gibilerdir.

Bu kavramı somutlaştırdığımızda karşımıza pek çok ünlü şahsiyet çıkar. Yahya Kemal Beyatlı, İstanbul sokaklarına, geçmiş zamanın güzelliklerine duyduğu bağlılıkla tam anlamıyla “eski toprak” ruhunu yansıtır. Benzer şekilde Ahmet Rasim, şehrin sokaklarını anlatırken yalnız mekânları değil, o sokaklarda yaşayan eski toprak insanların sesini, telaşını, inceliğini de kayda geçirirdi.

Siyaset sahnesinden baktığımızda da Adnan Menderes, Anadolu’nun mütevazı ruhunu taşıyan bir “eski toprak” temsilcisiydi. Konuşmaları ve hareketlerindeki mütevazılık Anadolu insanının o ağırbaşlı karakterini yansıttı.

“Eski toprak” yalnızca ünlü isimler değil, her evde yer alan insanlardır da aynı zamanda. Mesela mahallenin bakkalı Ahmet Amca, kapının önünde oturup geleni geçeni selamlayan Fatma Teyze, yıllardır aynı atölyede çalışan Mustafa Usta... Dizlerinin dibine oturup hikâyeler dinlediğimiz anneannelerimiz, babaannelerimiz ve dedelerimiz... Bu insanların hepsi eski topraktır. Onların yüzlerindeki çizgiler, yalnızca yaşın değil, yaşananların, sabrın, emeğin çizgileridir.

Kimi zaman bir dedenin dizinin dibinde dinlediğimiz bir hikâyede, kimi zaman bir yazarın satırlarında, kimi zaman bir ustanın nasırlı ellerinde hayat bulan bu kavram, geçmişin değil, aslında geleceğin pusulasıdır. Çünkü “eski toprak” olmak bir çağın değil, bir karakterin meselesidir.

Bugün bizlere düşen, bu mayayı diri tutmak, bir selamın değerini bilmek, sözü ölçüp biçmek ve kalp kırmamayı bir erdem olarak taşımaktır. Asıl mesele, eski toprak olmasak bile eski topraktan bir parça taşıyabilmektir.

BEN

KÜÇÜKKEN

milena

çocukken,
ben çok küçükken
evin arka bahçesinde bir salıncak vardı
hayır,
orada bir yangın çıkmıştı
külleri kollarıma sıçramıştı
dirseklerimin üzerine
tenimde bir ateş var
beni diri diri, cayır cayır yakıyor

ben küçükken
evin arka bahçesinde
bir mezarlık vardı
her pazar orada
hayır, ayinlerden sonra
dua okurduk
taşları severdim
geceleri evden kaçıp
peşime omzumdakileri takıp
öperdim
ölülerin adlarını
sonra dinlerdim sabaha kadar
ölmüşlerin hayatlarını
hikâyelerini
en büyük kırgınlıklarını
ve ilk aşklarını
kaybettikleri sevdiklerini
sonra ben anlatmaya başlardım
dudaklarımdan dökülen kelimeler
içimdeki köprüleri sökerdi
ruhumla kalbim arasındakileri yıkan kelimeler vardı
boğazıma dolanırdı
nefesimi tıkarırdı

ben küçükken
çocuklar ölmüyordu
anneler de
ben çocukken
terazinin iki ucunda asılıydık
boğazımıza organlar geçiriliydi
gökyüzüne salınmış balonların ipleri
çocukların tabutlarına bağlanırdı

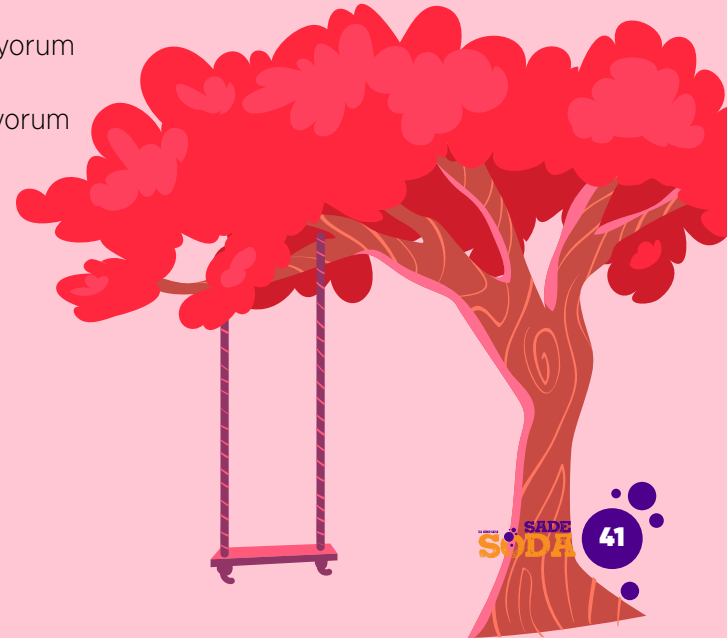
ben çocukken
hatırlamıyorum
çamurdan kurduğumuz oyunların masumiyetini
kumdan şehirler içinde anlattığımız hikâyeleri
ben küçükken
sevmiyorum
konuşmayı
yazmayı

ben eskiden
kelimeler bir giyotinin pençesi değildi boynuma inen
af çıkardı
ben küçükken

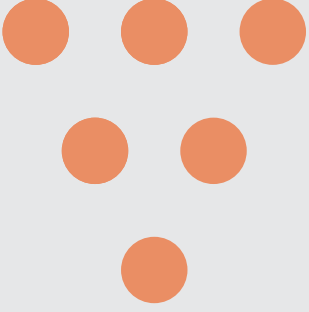
ben çocukken
bir gece rüyamdan uyanmış
elime bir kibrit almıştım
anıların tamamını
bilhassa hatırladıklarımı
yakmak lazımdı
evin arka bahçesinde
amcam otururdu
ben küçükken
bizi severdi
biz de onu

ben eskiden
affederdim
kelimeler öfke tohumları değildi

ben şimdi
hiç affetmiyorum
ben şimdi
hiç unutmuyorum
ben şimdi
sürekli yazıyorum

Gazeteci Ersin Çelik, Sumud Filosu ile çıktığı bu tarihî yolculuğun "Gazzece" lisanı oluşturduğunu ve zihinlerdeki ablukayı nasıl parçaladığını anlattı. "Denizin Ortasında Bir Vatan Mümkün Mü?" sorusunun yanıtını içtenlikle konuştuk.

Ersin Çelik

Denizin Ortasındaki Vatan: Sumud

Röportaj: Esmâ Uslu

Öncelikle şunu sormak istiyorum. Sumud'dan önceki ve sonraki Ersin Çelik'i nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yolculuk sizde hangi duyguları ve düşünceleri değiştirdi?

Bir kere dinginleştirdi beni, ilginç bir şekilde denizle alakalı sanırım. Denizde çünkü yol çok uzun sürdü ama birçok mesele başta Filistin meselesi, Gazze'deki soykırım ve dünyanın insanlığın bu durum karşısındaki tavrı, tavırsızlığı ya da bir şey yapanlar, yapamayanlar...

Bütün bunlara dair daha gerçekçi bakmaya başladım olaylara çünkü ben de Sumud'dan önce Sumud'un bir öncesi var, March To Gaza var, Mısır'dan Refah sınır kapısına yürüyüş var. Ona da gitmişim, onun öncesinde böyle birçok insan gibi ben de haritayı açıp, ya biz Gazze'ye nasıl ulaşıyoruz, gidebiliriz, bir yol var mı, nereden girilir, çıkılır bunu sorguladım. Niye Suriye'den girmiyoruz? Niye Ürdünlüler o duvarları yıkıp geçmiyor? Niye

Mısırlılar ayaklanmıyor? Niye Akdeniz’de, hani bırak Avrupa ülkelerini, çok yakınında Müslüman ülkeler var, biz varız. Niye gemilere doluşup gitmiyoruz? Bu soruyu çok sordum ve suçladık birilerini ama Sumud’a gidince bunun çok kolay olmadığını, mümkün olmaması için İsrail’in çok fazla engel koyduğunu, dünya sisteminin böyle yürümediğini gördüm. Peki ümitsizleştim mi ya da karamsar mı oldum? Hayır, aksine daha ümitvar oldum. Bu işin olabileceğini, bu ablukanın kırılabilceğini işte Akdeniz’in bütün dünya insanlığını Gazze’ye taşıyan bir araç, bir yol olacağını gördüm ve bu da olacaktı. Böyle akşamdan sabaha hadi kalkın gidiyoruz meselesi değil, mümkün değil ama bir arayışa girersen bunun sonucu mutlaka olur. Bugün olmaz ama yarın olur ve dün yaptığın bir temel olur. Bunun üzerine inşâ edilir ve görüyoruz zaten bütün dünya halklarında, gençlerde, özellikle Avrupa’da bir uyanış var ve Sumud bunun merkezine oturdu. Bunu da gördüm ben, tecrübe ettim. Fakat şahsi olarak baktığımda hem bunun olabileceğini, göze alınabileceğini, zorlukların aşılabileceğini, çok gözde büyütülmemesi gerektiğini de gördüm. Bir taraftan da bu kadar kolay olmadığını tecrübe ettim. Böyle bir paradoks gibi olabilir ama bir kere zaten yola çıkmak gerekiyormuş. Bu daha önemliymiş. Tweet atarak, yazı yazarak, konuşarak asla küçümsemiyorum çünkü ben yaptım bunları. Sadece bana bir fırsat doğdu. Allah bana bir kapı açtı, nasip etti. Bir imkân. Ben sadece yola çıktım. Bu kadar. Bugün yola çıkma daveti olduğundan milyonların sıraya gireceğini biliyorum. Bundan da çok eminim. Bu sosyoloji inşâ oldu. İnşâallah. Ben şu cümleyi kurmuştum: İki dersensin yol var, yüzersen deniz var.

Farklı ülkelerden gelen insanlar, aynı coğrafyanın insanı olmamalarına rağmen Sumud etrafında kenetlendi. Sizce Sumud, insanları bir araya getiren bir toprak hâline mi geldi? Bu yönüyle Sumud’u bir aidiyet zemini olarak görebilir miyiz?

Evet, toprak. Toprak zaten bir aidiyettir. Toprak biz insanla çok alakalı. Yaratılışımızla, fitratımızla alakalı. Kendine dönüyorsun neticede. Denizin ortasındasın ama okyanusta bir damlasın. Fakat bu damlalar birleşiyor. Tekne senin evin oluyor. Yurdun oluyor. Küçücük bir teknedesin. 13-14 metre. 10 kişi yaşıyorsun. Çok küçük alanları paylaşıyorsun.

Fiziken bir toprak yok ama manen de fiilen de bir toprağın üzerindesin. Bunu hissediyorsun ve bu bütünleşiyor, büyüyor. Seni de büyütüyor, yüreğini de büyütüyor, kalbini de büyütüyor. Anlamlandırıyor. Böyle bir köprüye dönüştürüyorsun. Sumud, insanların elleriyle, el yordamıyla gerçekten bu çağda inşâ ettiği, böyle teknolojinin bütün dünya nimetlerinin olmadığı, daha mahrumiyetlerin de olduğu bir seferdi. Organikti. Samimiydi. İşte topraktan bahsediyoruz. Plaza yaşamı değildi neticede ve birçok insan

fedakârlık yaptılar. Bunu da gördüm. Avrupalı, özellikle Batılı insanlar fedakârlıklar yaptılar.

Toprağa dönmek kolay bir şey değil bugün günümüzde. Onu başardılar. Göze aldılar ve yola koyuldular. Sonra sadece yolculuğa değil yolun zorluklarına, denizin zorluklarına değil. Hiç tanımadıkları, bilmedikleri çok farklı kültürlerden, çok farklı inançlardan, düşünce biçimlerinden, yaşam biçimlerinden insanlara da katlandılar. Bu da çok önemliydi çünkü bir teknede yaşıyorsun, on kişisin. Küçücük bir teknedesin. Hem paylaşmak zorundasın, hem de dayanışmak zorundasın her şeyle alakalı Teşrik-i mesâin var. Bu da önemli bir şeydi. Bunu da ancak oluşturabilecek bir sosyoloji bir zemine ihtiyacın var. Bunu Sumud yapabiliyordu ama arka planda neydi motivasyon? Tabii ki Gazze. Bunu ancak Gazze inşâ edebilirdi. Din, dün, ırk, ünsiyet, milliyet bunlar yok. Var ama önceliğin değil. Önceliğin tek Gazze. Biz Müslümanlar için belki biraz şeydir. Zaten din kardeşlerimize gidiyoruz ama onların açısından baktığımızda onlar bayağı batılılar. Tabu yıkılmıştı. Bunlar bana daha anlamlı gelen gözlemler oldu.

Sumud’un surda açtığı gibi, nelere gebe olduğunu düşünüyorsunuz? Bu sefer gelecekte nasıl bir bilinç ve hareket doğurabilir?

Bir kere Gazze’ye giden, gidecek, ulaşabilen, ulaşan bir yol olduğunu Sumud’dakiler de gördü, Sumud’u takip edenler, destekleyenler de gördü. Sumud karşıtı olanlar da gördü. Dikkatleri Gazze’ye çekmek için yola çıkan; bütün radarları, objektifleri Gazze’ye yöneltmeye çalışan bir araçtı ama bir taraftan da Gazze’ye nasıl gidileceğinin bir iz düşümünü verdi. Bir izini ortaya koydu. Tabii ki Sumud’un öncesi de Mavi Marmara bunlar hep birbirini takip ederler. Bu bir filoydu yani geniş katılımdı. Tarihin en fazla bileşeni olan deniz misyonu. Umudu inşâ etmek, bir sonuca varmak, bir etkisini görmek tartışılabilir. Ablukayı kırdı mı? Kırdı. Nedir sonuç dersensin, çıplak gözle Gazze’den tekneler göründü. İşte İsrail’in bu zamana kadar durdurduğu sınırların çok ötesine aşıldı. Bu bir. İkincisi, hemen sonrasına bakalım ateşkes geldi. O süreçte ne oldu? Birleşmiş Milletler’den başlayarak Sumud merkezli bir baskıya dönüştürüldü İsrail üzerinde. Ne dedi ABD Başkanı? Bütün dünyayla savaşamazsın, dedi. Dünyadan kasıt neydi? Sumud’du. 50’den fazla ülkenin sivil. Gerçekten hiç silah yok, şiddet yok, korku yok. Cesurca yola çıkmış insanlar. Bir ablukayı kırmak istiyorlar bütün dertleri bu. Sonuç olarak baktığımızda bugün gördüğümüz etkiler birkaç yıl sonra göreceğimiz daha somut etkileri de olacak. Bir kere insanlığın elinde çok büyük bir koz var. Kırk beş gemi, yarın yüz gemi, yüz elli gemi. Çünkü bir kere bunun tadını aldı insanlık. Tadından kastım tırnak içinde söylüyorum. Bunun olabildiğini gördü. Dedi ki tamam. Ey İsrail. Ben yüz gemiyle gelirim. Seni daha fazla uğraştırırım. Seni daha çaresiz bırakırım. Yüz elli gemiyle

gelirim. Sen ellisine el koyarsın. Yüzü Gazze'ye çıkar. Bir kere İsrail'in algılayamadığı ya da dünyadaki egemenlerin algılayamadığı bir mesele vardı. Bununla biz İsrail askerleriyle karşı karşıya kaldığımızda belki yüzleştiler. 18 yıldır abluka altında olan dışarıdan bir toplu iğnenin bile girmesinin çok zor olduğu, içeriden dışarıya çıkışın olmadığı, iki yıldır da soykırım altında olan. Yani bir altyapının olmadığı, sağlık tesisinin kalmadığı, temiz suyun olmadığı, barınacak yatacak bir mekânın olmadığı ve açlıktan çoklu ölümlerin başladığı bir şehre ulaşmak için bir filo yola çıkacak ve bu filonun bir duyurusu yapılıyor. Çok kısa sürede 500 bin insan bu şehre gitmek için adını yazdırıyor. Bu çok önemli bir şey. İsrail için içinden çıkılmaz bir durum. Bak daha filo yola çıkmamış, fikir ete kemiğe bürünmüş, karar alınmış, daha tekneler alınmamış. Bir internet sitesinde form açılıyor ve 500 bin kişi diyor ki ben gitmek istiyorum. Ve çok sayıda talep gelince durduruyorlar. Çünkü eleyecekler. Diyelim ki biz Girit açıklarındayken, daha Gazze rotasına, Gazze karasularına ulaşmamıza 10-12 gün varken, delegasyon deseydi ki, biz bu arada 100 gemi daha ayarladık. Yeni talep topluyoruz deseydi 5 milyon kişi başvuracaktı. Bak, iddia ediyorum. Bunu bir gazeteci olarak da söylüyorum. Filodaki bir aktivist olarak da söylüyorum. Bugün, dense ki Nisan ayında, Mayıs ayında yeni bir filo yola çıkacak. Gazze'deki ablukayı tamamen kırdırmak istiyoruz, bu ateşkes bizi ikna etmedi. Daha ötesi çıkılsın, 150 gemi, 200 gemi, 100 gemi, bir gemi bile olsa, yine milyonlar başvuracak. Artık bu oturdu, sosyolojik olarak bir eylem biçimine dönüştü. Zihinlerde tecrübe edilmiş, Ersin Çelik gittiye bilmem ne gittiye tamam biz de gidiyoruz, bitti bu kadar. O yüzden bundan sonrası için daha somut sonuçları olacak bir eylem biçimine dönüştü Sumud.

Sumud'u, Mavi Marmara ve Madleen gibi önceki filolardan ayıran en temel fark neydi? Sizce Sumud bir yöntem değişimi mi yoksa zihniyet dönüşümünü temsil ediyor?

Şimdi Mavi Marmara çok büyük cesaret. Ne olacağını bilmiyorsun. Hiçbir şeyi bilmiyorsun. Ve böyle bir sonu da çok öngörmüyorsun. Yani İsrail insani yardım malzemesini götüren sivilleri niye katletsin ki? Bu arada Mavi Marmara da bir filoydu. Tek başına bir gemi değildi. Yunanistan'dan gelen gemiler de vardı. Orada öngörülemez şeyler oldu. İsrail bir şiddet politikası uyguladı ve 10 vatandaşımızı şehit etti, katletti. Bu şöyle algılanabilir. Bundan sonra hiç kimse böyle bir gemiyle, tekneyle yola çıkmayı göze alamaz. Bak adam öldürdü. Hayır sonrasında Hanzala, Vicdan, Madleen büyük yine cesaretti. Biraz popülerleşti. İsimler üzerinden gitti. Ama tek başınaydı. Fakat Madleen aynı zamanda March to Gaza yürüyüşünün bir bileşenydi. Sumud filosu bir kere temsiliyet açısından bütün dünyayı sembolize eden bir katılım vardı. 44 delegasyon yani 44 ülkenin sivil toplum kuruluşlarını temsil eden delegasyonlar bir araya geldi. İkincisi 50'den fazla ülkenin vatandaşı bu filoda yer

aldı. Üçüncüsü Türkiye'den kalkmadı. Malta'dan kalkmadı. Yani burada siyasi konjonktür olarak İsrail'in kendi zaviyesinden meşruiyet üretebileceği bir şey yoktu, alan yoktu. İspanya'dan kalktı, İtalya'dan kalktı, Yunanistan'dan kalktı, Tunus'tan kalktı. O biraz yorucu oldu Tunus tarafı. Burada Batı'yı ve Avrupa'yı temsil eden bir çoğunluk ortaya çıktı. Sonra politik destek görmeye başladı. Ülkeler vatandaşlarına can güvenliğini koruyacak bir gözetim yapacaklarını duyurdu. Liderler açıklama yaptı, destek vermeye başladı ve İsrail'in kriminalize etmeye çalışmasına rağmen gerçekten sivil bir eylem olduğunu bütün dünya gördü. Soykırımın çok zirveye çıktığı bir anda yola çıktığı için sosyolojik olarak da çok büyük karşılık gördü. Öbür filolar böyle dünyada çok fazla ses getirmede. Zamanlama da var bunun içerisinde. O yüzden diğer önceki deniz misyonlarının tecrübesinin üzerine oluşturulmuştu Sumud. Yöntem olarak da İsrail'i daha fazla köşeye sıkıştırarak, zor durumda bırakacak hem insani olarak hem diplomatik olarak zor durumda bırakacak bir amacı vardı. Neticede bunda da başarılı oldu. Yani diplomatik anlamda da İsrail sıkıntıya düştü. Fiziki anlamda da düştü ve deşifre oldu. İsrail'in deniz gücünün zayıflığı da bir anlamda stratejik olarak deşifre oldu. Bunun böyle bir politik bir etkisi oldu. Bir tekneye müdahale etmekle kırk beş tekneye müdahale etmek arasında ne kadar büyük bir fark olduğunu İsrail gördü. Aslında Mavi Marmara'nın, Madleen'in, Hanzala'nın, Vicdan'ın üzerine koyan bir misyondur bu. Bundan sonrakiler de Sumud'un üzerine koyacak. Bu böyle devam edecek.

Sumud'un küresel ölçekte kırdığı zincirlerden söz ettiniz. Bu sefer dünya vicdanında nasıl bir yankı oluştu? Sizce Sumud sadece bir abluka girişimi değil, aynı zamanda bir sessizlik duvarını yıkma çabası mıdır?

Evet, biz ablukayı kırıp kırmadığı meselesine çok fazla odaklanıyoruz. Hani ne oldu, gazlalayalım. Abluka bitmedi, karaya çıkamadınız diyenler de var. Bu filoyu itibarsızlaştırmaya çalışanlar da var. Dönüp Avrupa'ya baksınlar, dünyaya baksınlar. Sokaklarda ne olup ne bittiğine baksınlar.

Filodaki insanlar İsrail tarafından alıkonulduğunda şehirlerdeki eylemlere baksınlar. Bir kere ben Avrupa sokaklarında bu eylemlere katıldım, gördüm. Kendi zihinlerindeki ablukayı kırmış bir sosyoloji var. Bu daha önemli. Siyonizmin yıllarca baskı altına aldığı, Gazze'deki soykırımı eleştirirsem ben antisemitizm suçlamasıyla karşı karşıya kalırım, benim için zor günler başlar tabusu yıkıldı bir kere. O baskıyı üzerinden kaldırdı insanlar. Sumud da bunun öncülüğünü yaptı. Biz İtalya sokaklarında bunu insanlarda çok net gördük. Annelerden gördük İtalyan annelerden. Gençlerden gördük. Bize bunu çok hissettirdiler. İspanya'dan gelen arkadaşlar bunu hissettiler. İspanya'da sokaklarda da benzer bir durum vardı. Sosyal medyada yazılanları gördük. Ben bunu şuna bağlayacağım. Bu nasıl başladı? Bir fincan kahveden vazgeçersen bu bir şeye direnişe dönüşür. Önce kendini özgürleştirmen gerekiyor. Önce kendi zincirini kırman gerekiyor. Üzerindeki ablukayı kaldırmaman gerekiyor. Sonra İsrail'in kaldırmak istediği ana ablukayı ancak bu şekilde kaldırabilirsin. Sumud da böyle bir keleş etkisine dönüştü, bir popüleriteye erişti. Bir sosyal tüketim aracı oldu mu? Oldu ama iyi anlamda oldu. Neticede karşılık buldu. İşte az önce dedim, bugünkü bir duyuru 5 milyonu bulur çok kısa sürede. Bu neden oldu? İnsanların zihninde abluka kalktı. Zincirleri kırdılar. Hadi bakalım biz yola çıkıyoruz. Bundan sonraki organizasyon çok daha zor olabilir bu arada. Filo dışı katılımı istememişti delegasyon. Bundan sonraki bir organizasyonda filo dışı katılıma müdahale edemeyebilirler. Öyle bir sosyoloji de gelişti. Böyle değerlendirmek lazım. Anlık günlük bakarsak içinden çıkamayız. Kriminalize ederiz, itibarsızlaştırırız. Birilerinin ekmeğine yağ süreriz. İsrail zaten bunu sağlamaya çalıştı. Hayır. Biraz uzun vadeli düşünürsek çok net sonuçlarını göreceğiz.

Gazzece konuşmak diye bir tanınmanız var. Bu dili kimler konuşabilir sizce? Gazzece konuşmak nasıl bir kalp dili veya vicdan dili anlamı içerir?

Bu kavram benim aklıma kilisede geldi. Ben İtalya'da eğitim aldım. Türkiye'den dokuz kişi gittik. Bir Katolik kilisesinde aldık eğitimleri. İlginç bir tedrisat oldu. Çok değişik düşüncelerden yaşam biçimlerinden inançlardan hatta inançsızlıktan gelen yüz elliye yakın insanı disiplin etmek gerekiyordu. İlk defa bir araya gelmişler. Bir otoriteye ihtiyaç var. Kilise iyi bir otorite oldu. Bir ibadethane, bir dinî mekan. Eminim ki bu Müslüman bir ülkede olsaydı, Türkiye'de olsaydı cami olurdu. Ona da takılmadık hiç açıkça söyleyeyim. Hatta namazlarımızı kıldık, ezanımızı okuduk. Orada hissettim. İtalya'dayız, İtalyanca konuşulur, İtalyanlar dil konusunda biraz tutucudur. Fransa'dan gelenler var. Ortak dil İngilizce ama herkes bilmiyor, ama anlaşmaya başladık. Çok kısa sürede kaynaştık, birbirimizi tamamlamaya başladık. Ben dedim ki işte bizim dilimiz burada ortaya çıktı. Biz Gazzece konuşuyoruz. Bu hal dili daha çok.

Bir sekans yok fakat hal dili. Herkes Gazzece konuşuyor. İşte o ayakkabı giymiyor mesela. O yerde yatıyor. Görüyorsun. Sonra sen de onun gibi davranmaya başlıyorsun. Ya da o senin gibi davranmaya başlıyor. Hale dönüşüyor. Niye? Çünkü Gazze'ye gitmek için yola çıkmışsın. İşini bırakmış. Ailesini bırakmış. Kariyerini bırakmış. Eğitimini bırakmış. Gelmiş. Belirsizlik var biraz. On sekiz gün dediler. Otuz beş gün sürdü insanlar birçoğu işsiz kaldı. Ya da işsiz kalmayı göze aldı arkadaşlar. Ben geri dönmeyeceğim dedi. Buradan dönemem dedi. Çok öyle şahitliklerimiz var. Bu bir ortak duruş getiriyor ve bir ortamda oluşabilir. Gazzece oradan öğrenildi yani. Zaten Gazzece'yi konuşan bir topluluk var. Onlar öğretti bize. Gazze halkı öğretti o dili. Direnerek öğretti. Biz de sadece çat pat, tarzanca diyelim, o dile vakıf olmaya çalıştık.

Gazeteci Şehid Salih'in bu mücadelenin duyurulmasındaki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Onun şehâdeti sizde ne tür duygular uyandırdı?

Döndükten hemen sonra oldu bu, ateşkesten hemen sonra. İsrail 267 idi bildiğim kadarıyla en son. Ama sayı çok değişiyor. 7 Ekim'den beri Gazze'de asıl işi gazetecilik olan meslektaşlarımızı öldürüldü. Önce katletti, şehit etti. Sonra onların yerine geçen ama aslında gazeteci olmayan fakat Gazze'nin sesi kesilmesin, dünya Gazze'den haberdar olsun diye gazetecilik yapanları katletmeye başladı. Sosyal medyanın gücünü kullananları öldürmeye başladı. Hedef odaklı suikastler düzenledi. En güçlü kalan ses Salih'ti. Ve Salih ateşkes sonrası zaferi çok güzel anlatıyordu. O bir propagandaydı. İsrail için kötü bir propagandaydı. İsrail için gerçekten yönetemeyeceği bir antipropagandaydı. Ve Salih'i katlettiler. Benim için kötü olan şu, Salih'in videosunu sabah yayınladım. Bir video paylaşmıştı. Ona teşekkür ettim, selam yolladım, DM attım. Akşam şehadet haberi geldi. Bir gazeteci için içinden çıkılmaz bir durum. Tabi, İsrail sanıyor ki bir Salih, onlar Salih'i öldürünce, katledince bu iş de burada bitecek. Hayır, bitmiyor, öldürerek bitecek bir şey değil. İsrail bunu yaşadı, tecrübe etti. Öldüre öldüre bitirmiyor Gazze'yi hiçbir şekilde. Yerine mutlaka yenisi geliyor. Hamas'ın, Kassam Tugayları'nın bütün lider kadrosunu şehit ettiler. Ama hala kayıp veriyorlar. Çünkü hala birileri çıplak elleriyle o tankların namlularından içeri el bombasını atıyor. O yüzden Gazze'nin sesini de kısamazlar, kesemezler, kesemeyecekler. Tabi ki izole altın alabilirler, tamamen kesebilirler. Bugün Doğu Türkistan'da yaşananlar biraz o zaten. Fakat insanlık buna da çok müsaade etmiyor Gazze'deki bu duruma. Ya da öyle görüyoruz biz. Bazen bir dijitalci olarak biraz işin sosyolojisine kafayı yoran biri olarak şöyle de düşünüyorum. Bu da bir ters propaganda. İsrail bütün insanlığı bu katliamı izleterek baskı altına alıyor. Duyarsız hale getiriyor. Bu da var evet. Ama Salih onlar için karşılardaki ağır bir silahtı. Etkilendim yani. Çok sıcaklığına gelince daha fazla etkilendim. Burada da bir gıyabi

cenaze namazı kıldık İstanbul'da meslektaşları olarak. Tabi onlarla yüzleşmek var bir de. Onu da düşünüyoruz. Bizim mesleğin onuru, şerefi, haysiyeti bu çağda işte Salih ve gazeteci arkadaşların omuzlarında yükseldi. Dünya medyasının zaten bu anlamda verebilecek hiçbir hesabı kalmadı. Bilmiyorum, biz bakalım ya nasip.

İnsanların Mevsimi başlıklı yazınızda insanın iç ikliminden bahsediyorsunuz. Peki, sizce bugün Müslümanların mevsimi hangi dönemi yaşıyor? Umut yeniden filizlenebilir mi?

Bence bu küresel düzen yıkılmanın sancılarını ilan ediyor. Ben çok kullanıyorum bu ifadeyi. Dünya bir daha 7 Ekim'in öncesine dönmeyecek. Yani bundan 20 yıl sonra da 30 yıl sonra da yaşayan nesiller o günü tahlil ederken 7 Ekim'i bir dönüm noktası olarak kullanacaklar, tartışacaklar. Ne oldu? Birleşmiş Milletler yıkıldı. Ne oldu? İşte birçok devlet yok oldu. Neden oldu? İsrail'e ne oldu ya? Dünyanın süper devletiydi. Bütün dünyanın. Polisi, jandarması buydu. Ne oldu? 7 Ekim'den sonra bunu bunu yaptılar ve sonları geldi. Tahlilleri yapılacak. Bunu görmeden söylüyorum. Çünkü bir gidişat var. Bunu görebiliyorum, hissedebiliyorum. Ya da okuyabiliyorum. Yani o mevsim gelecek. Çünkü sürdürülemez bu düzen. Hiçbir şekilde sürdürülemez. Farkındalar. Birçok devlet de farkında. O yüzden İsrail'den yana sırt dönmeye başladılar. Toplumlar farkına varmaya başladı. O yüzden politik olarak İsrail'in karşıtı bir duruş sergilemek zorundalar. Dünyada ilk defa halklar devletlere nizam vermeye başladı. Bu çok önemli. Böyle çok politik analiz kasıyorsunuz diyenler var ama sonuçlar var. Beğeniriz, beğenmeyiz, eleştiririz tıynetini, görüşünü ama New York'ta para baronlarının, Siyonizm'in en güçlü olduğu şehrin belediye başkanı İsrail karşıtlığı ile seçim kazandı. Hollanda'da benzer bir durum var. İrlanda'da bir cumhurbaşkanı seçildi bu şekilde. İngiltere bir tavır alıyor, Fransa bir tavır alıyor. Almanya içten içe kaynıyor. Belçika, İspanya bunlar vicdanî ve insanî duruşlar sergilemeye çalışıyorlar. E ne olacak? Bu enerji bir yerde patlayacak ve patladığında da bir şeyleri yıkacak. Bu düzeni, diyoruz ya yeni bir düzene ihtiyacımız var. Yeni bir düzen kurmamız için mevcut düzenin yıkılması gerekiyor. Ve bu mevcut düzeni de Gazze yıkacak. Yeni düzeni de Gazze'nin oluşturduğu vicdan zemini inşâ edecek. Bunu görüyoruz. Sumud kararlılık ya, işte bu kararlılıktan vazgeçmezsek, bu umudu yitirmezsek, bunu göreceğiz. Ya ne zaman? Bu da sosyal medya klişesine dönüştü. Her şeyi anında istiyoruz ya, kaynağından böyle aksın. Hayır öyle değil. Bu sancıyı yaşayacağız, göreceğiz. Bir takım sonuçlar olacak, badireler olacak, bedelleri olacak. Olacak, olacak, olacak. Sonra da diyeceğiz ki, bak bu oldu. İşte sekiz günde, on günde Suriye'de devrim oldu. Yok öyle bir şey. On üç, on dört yılda oldu bu devrim. Sen sadece sekiz günde gördün, yaşadın ya da odaklandın. Öncesine odaklanmadın çünkü işine gelmiyordu Çünkü Suriye'de çok ağır

bir katliam vardı. Denklem senin için değil, duymadın. Sonra da vay efendim nasıl devrim? Arkasında bir şey aradın. Yok şunu yaptım, bunu yaptım. Sen yaptın devrimi. Buna niye inanmıyorsun? Çünkü zihnen yenilmişsin, kaybetmişsin. Biz zihnen de yenilmedik, kaybetmedik de kazanaçtık. Bu insanlar da o yüzden o teknelere binip gittiler. İsrail'i psikolojik olarak yendiler. Bu önemli bir şeydi. Seneye başka şeyleri konuşacağız. Çok daha iyiyi mi, çok daha mı kötüyü, tabi ki bunu Allah bilir. Ama seneye çok başka şeyleri konuşacağız. Ondan sonraki sene çok daha farklı şeyleri tartışacağız. Ben hep örnek veriyorum gençlere. Git babana sor diyorum, dedene sor diyorum. Ayasofya'nın açılması için yürümüş mü, yürümemiş mi? Yürümüş tabi diyor. Ee, görmüş mü? Nasip olmadı, görmedi. Peki, Ayasofya açıldı mı? Açıldı. Baban boşuna mı yürüdü? Hayır. Bu kadar. Sen babanın duası, ümidi, hayali adımladığı yolsun. Allah sana nasip etti. Allah önce sana nasip etsin, bize nasip etsin. Gazze'den Kudüs'e tramvayla gitmeyi. Niye ben bu hayali kurmayayım ki? Niye bu ümidi yeşertmeyeyim? Niye bu inanca kuşanmayayım? Gazze'deki çocuklar bu inançla direniyor. Adam öldür öldür bitiremiyor, sonunu getiremiyor. Çünkü inanç var orada. İman var. Gerçek İslâm var. Bizde de sosyal medya var. Kafayı kaldırmamız gerek.

Günümüz dünyasında firavunları devirecek Mûsâ'ların çoğalması için nasıl bir bilinç, ahlâk ve duruş gereklidir? Gençlere bu anlamda ne tavsiye edersiniz?

Valla haddime değil bu bir. Hepimizin eksigi, gediği, açığı var. Bir şey de değiliz biz. Ama ben Gazze'den sonra şunu gördüm. Bizim oturup Kur'ân'ı yeniden okumamız gerekiyor. Allah Resulü'nün hayatını, Hadis-i şerifleri yeniden okumamız, yorumlamamız gerekiyor. Müslümanlığı yeniden yaşamamız gerekiyor. Çünkü biz kafire kafir demekten men edilmiş Müslümanlardık artık Gazze'ye kadar. Çünkü kafire kafir dersek antisemitizm yapıyor olacaktık. Bilmem ne düşmanı olacaktık. Hayır. Adam kafir. Adam kafir ve kendi dinî için senin din kardeşlerini öldürüyor. Hala bunu yapıyor. Bunu dünyaya bağır çağır yapıyor. Sen hala diyorsun ki Yahudilere şey demeyelim, Siyonistlere aman yanlış anlarlar. Hatta bu yanlış anları çok kullanıyorum. Adamların İsrail futbol takımının sol beki pas hatası yapsa, sen bunu eleştirsen... antisemitizm yapıyorsun, bak Yahudi düşmanlığına girer, bu korkuyla hareket edildi yıllarca. Hayır kardeşim. Kur'ân sana söylemiş. Allah Resulü sana söylemiş. Tarih sana söylemiş. Kaç kere söylemiş. O zaman oturup okuyacaksın. Bence bizim bu cesareti kuşanmamız için dinimizi yaşamamız gerekiyor. Bu dinî yaşamak meselesi kâğıt üstünde değil yani. Fedakarlık mı yapacağım, konfor alanından mı çıkacağım? Bütün bunlar hepimizi besleyecek şeyler. Bir de okumamız lazım, yakın tarih okumamız lazım. Ben İlan Pappé'nin Soykırımını Yeniden Pazarlama kitabını okurken şunu fark ettim. 1840'lı yıllarda Londra'da Oxford Caddesi'ndeki bir evde Osmanlı

"Dünya bir daha 7 Ekim'in öncesine dönmeyecek. Mevcut düzeni Gazze yıkacak, yeni düzeni de Gazze'nin oluşturduğu vicdan zemini inşa edecek."

topraklarının içerisinde Filistin'de bir İsrail devleti kurma fikri ortaya atıldığında şu kaniya varıyorlar. Sadece orada bir İsrail devleti kurmak yetmez. Biladü's-Şam denilen Büyük Suriye topraklarını da istikrarsız hale getirmek gerekiyor. Yani İsrail'in etrafını da istikrarsız hale getirmemiz gerekiyor. Adamlar bunu yapmışlar. Büyük Suriye'yi dağıtmışlar. Biladü'sşam dediğimiz Taha Kılınc bunu çok iyi anlatır işte. Nerede olduğunu bilmemiz lazım. Gaziantep'te Biladü'sşam. Mekke'de Biladü'sşam. Kudüs'te Biladü'sşam. Şam'ın kendisinde. Halep'te. Bir sürü şehir sayabiliriz. Bura istikrarsız hale getirmişler. Ulussuz devletler ve devletsiz uluslar oluşturmamız gerekiyor demişler ve bunu yapmışlar. Peki ne olmuş? Bak sen geçen sene Suriye ile yüz küsür yıl sonra kucaklaştın ilk defa. Biladü'sşam ile hemhâl olduk. Adamlar bunun önüne geçmiş. O yüzden yakın tarih okumamız gerekiyor. Kudüs'ün fethinin, Halep'in, Şam'ın, Mısır'ın fethinden geçtiğini bilmemiz gerekiyor. Tarih bunu söylüyor. Hazreti Ömer, Selahattin Eyyubi dönüp baktığımızda. Biraz okursak farkına varacağız. Biraz okursak cesaretleneceğiz. Biraz okursak öngörümüz olacak. Kimse kahinlik yapmasın. Kâhinlik değil zaten bu. Bir teori de değil. Sadece bakmak lazım. Tarih bize çok şey söylüyor. Ben bizim gençlere özellikle diyorum yakın tarihi çok okuyalım.

Sebepler sonuç ilişkilerine bakalım. Ne olup ne bitmiş. Yani bu memlekette başbakan asılırken dünya ne yapmış, diğer ülkeler ne yapmış bir bakalım, bir yüzleşelim bunlara. Yoksa şey yorumlarız. Rahmetli Kadir Mısıroğlu diyor ya, sen Ayasofya'yı aç bakalım memleketin neresinden bir petrol fıskırarak. Onu şöyle yorumladı bazı arkadaşlar. Sen Ayasofya'yı açacaksın, Fatih'in bedduasını kaldıracaksın, lanet kalkmış olacak, Allah da sana petrol hediye edecek. Bu çok manevi bir şey. Hayır, orada çok politik bir şeyden bahsediyor. Diyor ki sen Ayasofya'yı açabilecek politik bir güce erişmiş ol. O güç ol, o iradeyi sergile. Zaten PKK'yı bitirmiş olursun. Gabar'da da sondaj yapmışsındır ve petrol çıkıyordur. Bu eş, ikili bir şey. Evet, bu kâhinlik falan değil. Adam diyor ki Ayasofya'yı açabilecek güce erişmen için sondaj yapabileceğin yerlerde hakim olman gerekiyor. Ne var işte Gabar'la PKK'yı bitirmen gerekiyor. Bak çok politik bir şey. Bu da okumayla alakalı. Coğrafyayı bilmen gerekiyor, jeopolitiği bilmen gerekiyor, stratejiyi bilmen gerekiyor. 4 tane, 3 tane ülkenin ortak noktasında duruyorsun, bir tek sende petrol yok. Nasıl oluyor bu? Bakman gerekiyor buna. Durum bence bu.

Çok teşekkür ederiz.

Toprağın Bağrında Gençler & Gençliğinin Baharında Toprak

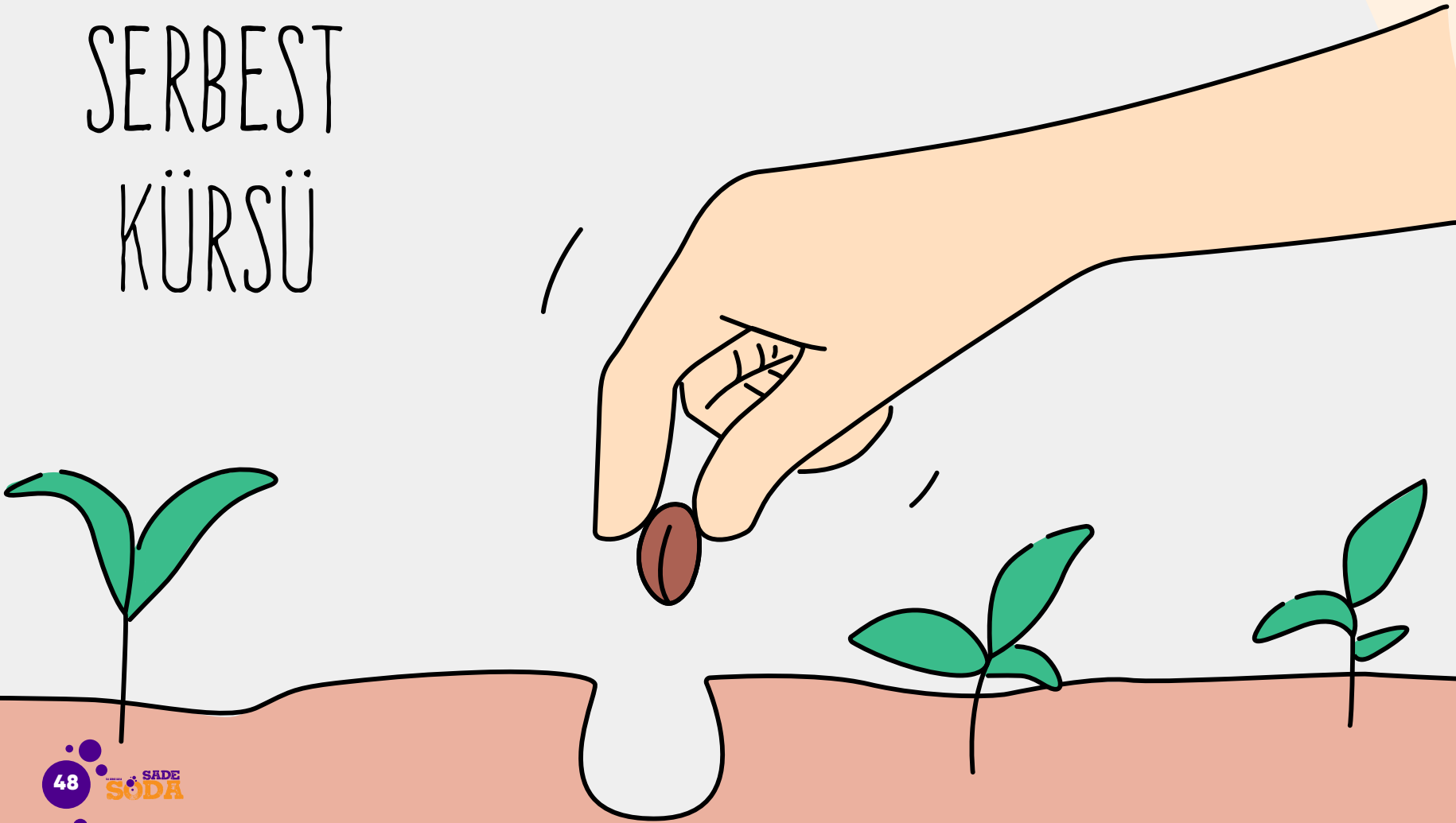
Şerife Güner*
Ebrar Paşahan**

SORULAR

1. Toprak neden "ana"dır da baba değildir?
2. İnsanın özü topraksa, o toprağa neler ekmeli?
3. Toprakta kopmak mı daha zordur yoksa ona kök salmak mı?
4. Hangi toprağa basıp geçmeli, hangi toprağa kök salmalı?
5. Toprak hem başlangıç hem de sonudur. Peki, toprağa dönüş bir vedanın mı yoksa yeni bir merhabanın mı adıdır?
6. Gerçekte kim kime muhtaçtır: Toprak mı insana, insan mı toprağa?
7. Eğer toprak dile gelseydi, insanlık tarihinde en çok hangi olayda canı yandığını söylerdi?
8. Bir ağacın kökleri toprakta derinleştikçe güçlenir. Peki, insan kendi köklerini nereye saldıkça güçlenir?

SERBEST
KÜRSÜ

MELEK MERYEM KAPLAN/ Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi

1. Anne deyince akla şefkat, merhamet gelir. Toprak da anne gibidir. Karşılık beklemez, bağına basar.
2. İnsanın özü topraksa toprağa iman, iyilik ve güzel ahlâkın tohumlarını ekilmelidir.
3. Topraktan kopmak zordur. Kök salmak kolaydır. İnsan çabuk adapte olur. Ama alışılmışın dışına çıkmak zordur.
4. Şehit kanıyla sulanmış toprağa, vatana kök salmalı; aidiyet hissetmediği, özüne aykırı toprağa basmamalıdır.
5. Yeni bir merhabanın adıdır. Çünkü ölüm bir yokluk değil, başlangıçtır.
6. İnsan yaratılış gereği toprağa muhtaçtır. Toprak da insana hizmet için yaratılmıştır.
7. Müslümanların müslümanlıklarını yaşayamadığı Doğu Türkistan topraklarını görseydi canının yandığını söylerdi.
8. İnsan köklerini özüne, İslâm fitratına saldıka dallanır, budaklanır, güçlenir.

ELİF ÖKKE/ Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi

1. Çünkü topraktan doğarız, köklerimiz toprağa gizleriz ve öldüğümüzde bizi kucaklayan topraktır.
2. Aşk ekmeli, insanın özü varlığın özüdür, aşk iledir budanın en güzeli, incelebilmeye sanatı. Geri kalan çiçekler kendiliğinden açar, büyür ve solar.
3. Yıkmak yapmak gibi değildir, daha kolaydır. Ama topraksızlık canlılığın ve yaşamın gurbetidir.
4. Her insanı büyüten ve çürüten topraklar vardır. Yumuşak toprağın solucanı bol olur bu yüzden çamura batmadan geçmek gerek.
5. Toprağa dönüş hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir veda-
- nın ironisidir. Ayrılığa, bireyselliğe ve bölünmeye hayran olan insanın hayatını yükselmeye ve hep tepeyi arzulamaya adamasına rağmen sonunda kendini asla koparamayacağı toprağa düşmesidir. Her veda da bir merhabadır.
6. Toprak kokmayan insan ve üstünde insan koşmayan toprak aynı. İnsan toprak olmayı topraksa insan olmayı bilmeye muhtaç.
7. Toprak dile gelseydi Kudüs derdi. Karbonmonoksitte boğulan ciğerinden dolayı biraz öksürür ve kimyası bozuk vaadlerden şikayetçi olurdu.
8. İnsan köklerini semâya sununca güçlenir.

ZEYNEP OĞUZ/ Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi

1. Toprak her şeyin başladığı ve bittiği yerdir. Bizi dünyaya getiren ve kopması topraktan kopmak kadar güç olan tek şey de "ana"dır.
2. Hasat etmeyi umduklarını.
3. Yıllar boyu kök saldıgın topraktan kopmak en zordur.
4. Altında yatan varsa o toprak bizimdir. Artık o toprağa basıp gitmek köklerimiz unutmak olur.
5. Sevdiklerinize veda ederek daha çok sevdiklerimize kavuşmaktır toprak.
6. Kimse ya da hiçbir şey insan kadar muhtaç değildir bence kimseye ya da hiçbir şeye.
7. Bugüne kadar yaşanan onca kanlı olayın ardından toprak muhtemelen dile gelemeyecek kadar boğulmuştur. Ama mümkün olsa atılan ilk taştan başlardı anlatmaya.
8. İnsan yalnız ve köksüz hayatın rüzgârlarında ayakta kalmaz. Aile olarak adlandırdıklarımızla kök salarız.

İREM YİĞİT/ Şehit Ceyhun Kalyoncu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

1. Toprak tohumu kabul eder onu büyüt besler tıpkı annenin çocuğunu büyüttüğü gibi.
2. Sevgi saygı ve adâlet.
3. Kopmak daha zordur çünkü bağlanmış olan bir şey fiziksel olarak ne kadar kopsa da ruh olarak bağlı kalır.
4. Maneviyat bakımından kirli olan toprağa basıp geçmeli iyi olan toprağa kök salmalıyız.
5. Yeni bir merhabadır çünkü yaptığın iyilik ya da kötülüklere göre şekil alıp sonsuz bir hayat başlar.
6. İnsan toprağa muhtaçtır çünkü insan topraktan yaratılmıştır.
7. Milyonlarca masum insanın kanıyla kirlittiniz diyebilirdi.
8. İman yolunda saldıka manevî olarak güçlenir.

Serseri kayaların uğultulu yankısı,
Ayaklarımı biçip de kanatan çakısı.
Böyledir demiştin,
Sarp yola ram olmak,
Anaların göğsüne gam olmak.
Öyledir demiştim,
Bunu senden duymak
Toprağı bağırma çekip yuğmak.
Üşütme demişti annem,
Gül bahçenden bir avuç toprak dilensem,
Açsam ağzımı gülün dikenine ilensem.
Öyle değildir desen,
Şükranını dile getirmek,
Gülü de dikenini de bağrında büyütme.
Böyle değildir desem,
Dilimi koparıp toprağa versem.
Lâl olur toprak altımızda ve üstümüzde,
Çünkü analar ilenmez,
Serseri kayadan geçen bıçak bilenmez.
Dilimi koparıp toprağa versem
Lâl olur toprak altımızda ve üstümüzde.
Üşütme demişti annem,
Bir avuç daha toprak dilensem,
Serseri kayaların kırıntısını,
Dil altı yapıp uykuma erişsem.

B'ileniş

Beyza Baykan*

*Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi mezunu. Marmara Üniversitesi kimya öğrencisi.
Gezmeye, çiçeklere, şiir yazmaya ve gördüğü güzelliklerin fotoğrafını çekmeye bayılır.

"All in One" Kampüs ile

Haliç'te Parla

halic.edu.tr

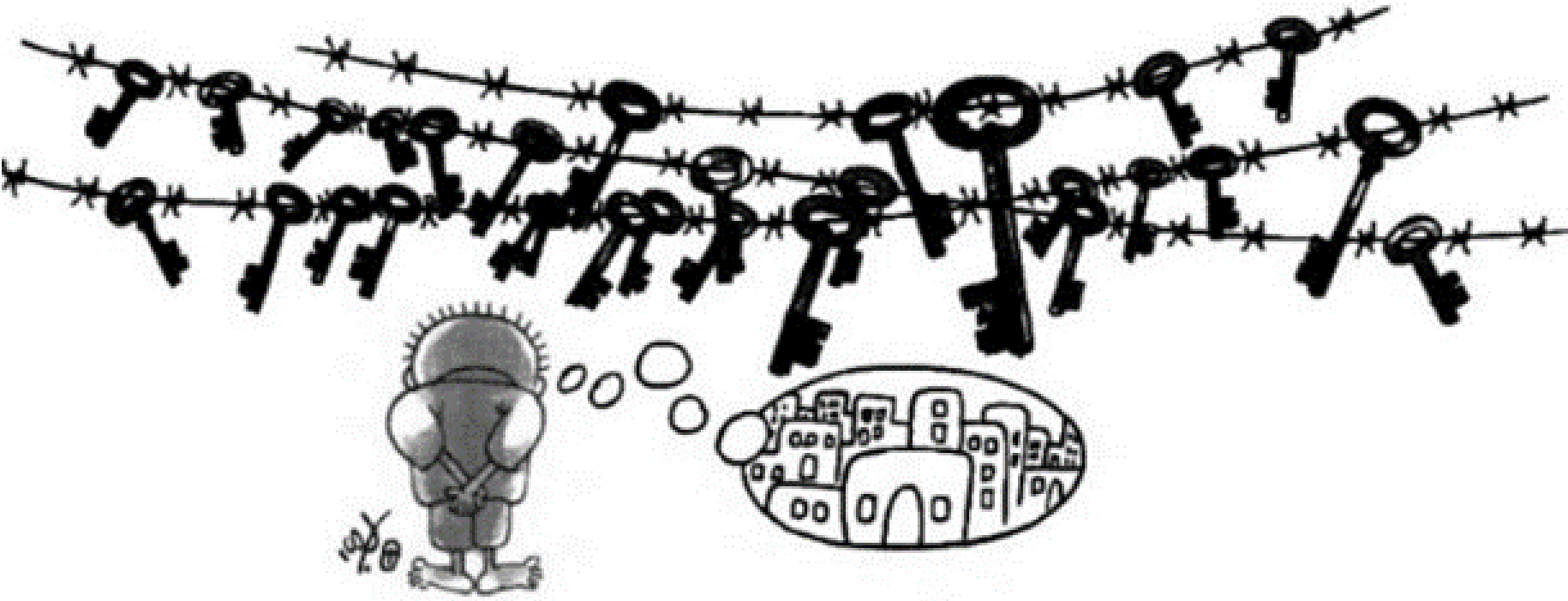

0212 924 24 44

Elif Atabaş*

BİR ANAHTARIN HİKÂYESİ

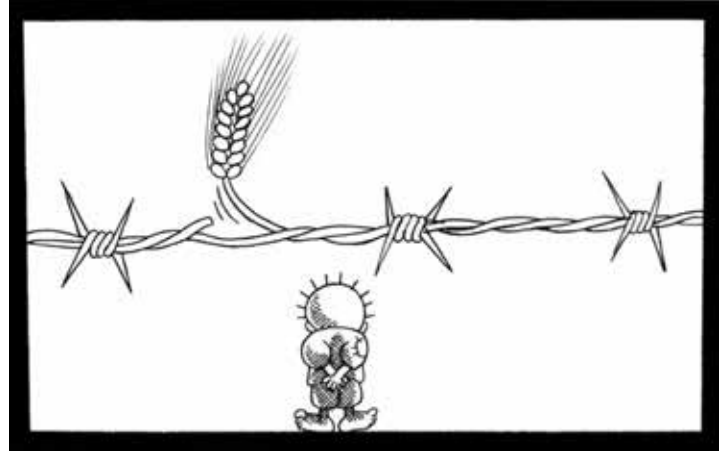
1948'DE YAŞANAN NAKBA (BÜYÜK FELAKET) GÜNÜNDEN SONRA 750.000 FİLİSTİNLİ TOPRAKLARINI TERK ETMEK ZORUNDA BIRAKILDI. GİDERKEN DE ANAHTARLARINI YANLARINA ALDILAR. BU GERÇEKLE İLK DEFA BEYRUT'TA MÜLTECİ KAMPINDA, YAŞLI TEYZELERİN BOYNUNDA ASILI OLAN O KOCAMAN ANAHTARLARI GÖRDÜĞÜMDE YÜZLEŞTİM.

Filistinliler, 1948'de sözde İsrail tarafından kovulduklarında evlerinin anahtarlarını sakladılar. Burada, Hanzala vatanını hayal etmekte; dikenli tellere takılan anahtarlar, İsrail'in Filistinlilerin geri dönüş hakkını reddetmesini simgelemektedir. Naci el-Ali (1974)

Almanca "schlüssel" olan "anahtar" kelimesi, karar vermek fiili ile aynı kökten gelir. Bir tartışmayı kilitlemek, kapatmak anlamında karar vermek olmuştur. Filistinliler birkaç zaman için ayrıldıkları evlerinin anahtarlarını yanlarına alırken aslında tüm dünyaya da bu konuda anahtar kimde ise kararı da o verir ve son sözü o söyler demektirler. 1948'de yaşanan Nakba (büyük felaket) gününden sonra 750.000 Filistinli topraklarını terk etmek zorunda bırakıldı. Giderken de anahtarlarını yanlarına aldılar. Bu gerçeğe ilk defa Beyrut'ta mülteci kampında, yaşlı teyzelerin boynunda asılı olan o kocaman anahtarları gördüğümde yüzleşmişim. Her yerinden elektrik tellerinin sarktığı o daracık sokaklarda oynayan çocukların gözlerinde vatan hasretini ve bir o kadar da kararlı duruşlarını gördüğüm gün. Tıpkı Gazze gibi. 7 Ekim 2023'ten bu yana destan yazan Gazze... Senelerdir gidip göremedikleri Kudüs ve tüm Filistin toprakları için büyük bir mücadele veriyor Gazzeliler. Lakin onların bu direnişçi ruhu yeni değil, atalarından geliyor. İngiltere Osmanlı'nın parçalanması ve hilâfetin Araplar üzerinden devam etmesini istediği planında, Filistin'de bir manda yönetimi tasarlamış ve bunu hayata geçirmek için ilk saldırısını Gazze'den başlatmıştı. Lakin iki defa saldırmasına rağmen Gazze halkının teslim olmadığını öğrendiğimde, bugünkü kahraman Gazzeliyi daha iyi anladım. Hayatın her alanında direnmişti ve direniyordu Gazze. Ortadoğu'nun en eğitilmiş insanları arasındadır Filistinliler, Gazze'de okuma yazma bilmeyenlerin oranı %1'in altındadır. Düşünüyorum da ne kadar da çok öğrenecek şey var Gazzelilerden. Sanatı, edebiyatı, filmi ve şiiriyle senelerdir devam eden bir mücadele bu. Filistinliler, "1948 Nakba" olarak bilinen o tarihi günde yağ tenekelerini tezgâhın üstüne kaldırıp sadece ocaklarını söndürerek evlerinden çıkmışlar ve kapılarını son kez kilitlediklerini hatırlarına dahi getirmemişlerdi. Tıpkı hâlâ evlerinin anahtarlarını bir gün dönecekleri ümidi ile boyunlarında taşıyan Tanturalı kadınların hikâyesinde olduğu gibi. Bir gün içinde Filistin topraklarının Tantara, Kayserya, Deyr Yasin, Safed, Yafa ve Aka sakinlerinin kendi topraklarında mülteci olmaları gibi... Kendi vatanında mülteci olmak...

İsrail, 1948 savaşında bir gecede mülteci konumuna düşürdüğü 750.000'den fazla Filistinlinin geri dönüş hakkını daha ilk Arap-İsrail Savaşı bitmeden çıkardığı bir kanunla yasakladı ve maalesef ki bu kanun bugün de hâlâ geçerliliğini korumaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1948 tarihli 194 sayılı kararı, Filistin halkının evlerine dönmeleri gerektiğini belirtirken; mülteci konusu, Oslo süreci dâhil yapılan tüm görüşmelere rağmen sonraya ertelenen ve çözüme kavuşmayan meselelerin başında gelmektedir.

7 Ekim 2023'ten sonra tüm dünyada yapılan Filistin yanlısı gösterilerdeki en güçlü sembol "anahtar"dır. Anahtar; Filistin kültürü, sanatı ve aktivizminde direnişin bir sembolü olmanın yanı sıra adalet ve barış arayışının bir hatırlatıcısı olarak da her zaman öne çıkmaya devam edecektir. Zorluklara ve zamanın geçmesine rağmen, bu anahtarlar Filistin halkının en ağır şartlarda bile kimliklerini ve miraslarını koruma kararlılığının sessiz şahitleridir.

"Yahudiler sürgünde iken köleydiler, şimdi ise kendilerini sonsuz bir özgürlük içinde buldular. Bu büyük değişiklik onların bir kölenin kral olması örneğinde de görüleceği gibi baskı ve zorbalığa meyilemelerine neden oldu. Araplara büyük bir gaddarlık ve düşmanlıkla davranıyor, haksızlıkla topraklarına tecavüz ediyor, onları hiçbir neden olmaksızın hem de hayasızca dövüyorlar. Hiç kimse de çıkıp bu tehlikeyi ve rezil gidiş son vermelerini söylemiyor."

Bu sözler günümüzden yaklaşık yüz elli yıl önce sözde İsrail'in kuruluşundan ise tam elli yedi sene evvelinde Siyonist yazar Achad Ha'am'ın kâleme aldığı bir makalede geçiyor. Yalnızca bu paragraf bile tek başına Filistin topraklarına zorla yerleşen ve Filistin halkı yokmuşçasına hareket eden İsrail'in icraatlarını anlamak için yeterli olacaktır.

Kur'ân'ı Kerim'in ilk sûrelerinde (Bakara ve Âl-i İmrân) sürekli olarak Allah'ın (cc) biz Müslümanlara İsrailoğullarını tanıttığı hikmeti görmek ve düşmanımızı çok iyi tanımakla mükellefiz. Bu bağlamda ben de yazımı "Benî Nadîr Yahudileri" hakkında nazil olan âyetlerle nihayete erdirmek istiyorum:

Haşr Sûresi 13 - 14. âyetler: "Ey mü'minler! Onların yüreklerinde size karşı duydukları korku, Allah'a karşı duydukları korkudan daha şiddetlidir. Çünkü onlar, gerçeği anlamayan bir topluluktur. Onlar toplu olarak sizinle savaşamazlar; ancak müstahkem kaleler içinde veya siperlerin arkasından korka korka savaşır. Kendi aralarındaki çatışmaları ise çok şiddetlidir. Sen onları dışarıdan birlik içinde sanırsın; halbûki kalpleri darmadağıniktir. Çünkü onlar, akıllarını kullanamayan bir gürûhtur."

*Vienna Ekonomi Üniversitesi mezunu. İşine ara vermiş tam zamanlı bir anne ve ev hanımı. Okumayı ve yazmayı seven bir blog yazarı. <https://balkandays.blogspot.com/>

HERKES

AYNI

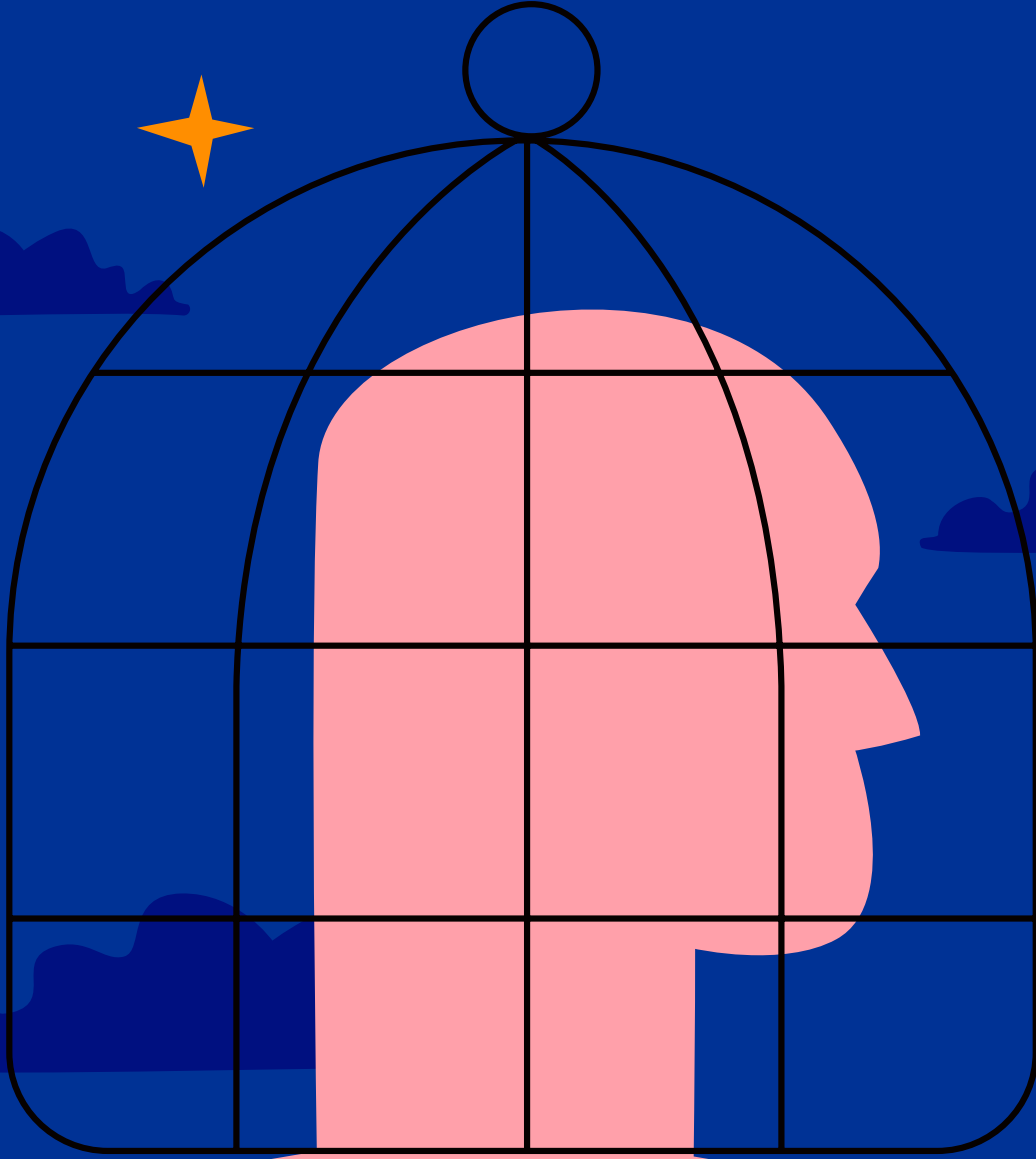
GÖKYÜZÜNÜN

ALTINDA

ENDİŞELENIYOR

İclal Yılmaz*

Herkesin içinde bir yerlerde sıkışan bir nefes, hızlanan bir kalp, durup dururken gelen bir hüznün var. Bunlar insan olmanın ortak özellikleri. Çünkü aynı vardan var olduk, aynı dünyadayız.

Acaba dünyada kaç tane kaygı dolu beyin vardır? Kaç tane kalabalıklara karışınca titreyen el, sahnelerde kısılan ses, olur olmadık zamanlarda korkup pıt pıt eden kalp, her şey yolundayken bir anda tıkanmış numarası yaparak nefes almayı zorlaştıran akciğer?.. Bu sorunun cevabını bilmek isterdim. Kesin bir cevap almadan herkes böyle şeyler yaşar diyerek geçip gidemiyorum. Çünkü bunlar hayatı dayanılmaz ve acı verici hale getiriyor. Öyle ki insan, ölsem de kurtulsam, Rabb'immin rahmetine kavuşsam diye dualar ederken buluyor dudaklarını. Bir yeni soru! Acaba dünyada kaç tane hadsiz hadsiz konuşan dudak var?

Muhakkak şu koca dünyada bunlara sahip olan yalnız ben değilim. Her gün çalıştığım kliniğe gelen onlarca insan da bunların bir kısmına sahip. Ayrıca üniversitede son yüzyılda bunlara sahip olanlar üzerindeki araştırmaları öğreniyorum. Belki yüzlerce vaka okudum bugüne dek. Bunları toplasam, nüfusa oranlasam üç aşağı beş yukarı bir sayı ortaya koysam da tatmin olmuyorum. Çünkü bu da tam olarak doğru sayıyı vermiyor. Biliyorum ki psikoloğa ve psikiyatriste gitmeyen/gidemeyen ya da organlarının bu garip hâlini fark etmeden yaşayan birçok insan var. Öyleyse sorunun cevabını nasıl bulacağım?

Bir gün yine oturmuş dünyada benimki gibi en ufak aksilikte sıkışan kaç tane kalp olduğunu düşünüyordum. Aklıma tersten gitmenin daha kolay olabileceği fikri geldi. Acaba dünyada kaç tane kalp olur olmadık zamanlarda sıkışmıyor? Kaç insanın organları yerine ve zamanına uygun çalışıyor? Buna yanıt bulmak için en sağlıklı gördüğüm insanları incelemeye başladım. Yıllarını mesleğine vermiş ruh sağlığı uzmanlarını gözlemedim, en kaygısız görünen arkadaşlarıma bu konuyu açtım, hatta ünlülerin kendilerinden bahsettiği konuşmaları dinleyip satır aralarından duygularını okumaya çalıştım. Hepsinin ortak noktası bazen ufak şeyleri büyütüp kaygılanmaları ve üzülmeleriydi. Bu cevaba ulaştığımda çok şaşırdım. Birileri, bu basit gerçek mi seni şaşırttı diyebilir. Eğer dünyanın hüznün ve acı verici bir yer olduğunu kabul etmenin ne kadar zor olduğunu bilselerdi böyle demezlerdi!

Bu sarsıcı gerçeği kabul ettikten sonra insanın dünyaya hangi kişilikle gönderildiğini araştırmak gerekiyor. Çünkü dünya hüznü ve acıyı içinde taşıyorsa insanın kişilik donanımı da burada yaşamaya uygun olmalı. İnsanın ve

âlemin yaratılışı düşünce tarihinin ve bilimin en önemli konularından olsa da bu konuda fazla bilgimiz yok. Çünkü Kur'an-ı Kerim bazı bilgiler verse de doğrudan yaratılışı anlatmayı amaçlamaz. Ancak Kur'an'ın insanı anlatma yöntemi yaratılışla sınırlı değildir. O, insanları kategorilere ayırarak tabiatlarını inceler. Münafıklar, kafirler ve iman edenler gibi inançlarına göre ayrılan kategorilerin yanında; nefislerine zulmedenler, orta yolu tutanlar, hayırlarda yarışanlar gibi ameli kategoriler de bulunur.

Modern psikoloji de benzer bir yöntem kullanır denebilir. Birkaç psikoloğun sınıflandırmasına bakacak olursak Jung, insanları içe dönük ve dışa dönük olmak üzere iki kategoriye ayırır. Willard Allport, Ayırıcı Özellik Kuramı'nı geliştirerek 8 temel ayırıcı kriter belirler. Bandura, öz yeterlik¹ algısına göre insanları sınıflandırır.

Tüm bu kategorilerin üyeleri olan insanların birbirinden farklı olmalarının birçok sebebi var. Bu sebepler bazen genetik ve mutasyon kaynaklıyken bazen de aile, toplum ve kişinin kendi yapıp ettiklerindedir. Hangi kategoriden olursa olsun insanların ortak olan özellikleri de vardır. Mesela onlar aynı amaç ve yöntemle yaratılmışlardır. Vahiyde, Allah'ın "Ben yeryüzünde bir hâlife yaratacağım." diyerek misyon yüklediği insanın yaratılışı anlatılırken onun topraktan geldiği ön plana çıkarılır, daha sonra balçık hâline gelmesi ve can verilmesi gibi birtakım aşamalardan geçtiği haber verilir. "Aynı vardan var olmuşuz" diyen âşîğin sözlerinde bu hikmet vardır. Bir diğer ortak yön, hüznün ve acıya yuva olan bu dünyada yaşamak, herkes için aynı gökyüzünün çatı, aynı toprağın zemin, aynı güneş ve ayın aydınlatıcı olmasıdır. Ve tabii bir de yüklendiği misyon sebebiyle bu çatının altında imtihan edilmek.

Hüznün ve acıya yuva olan bu dünyada yaşamak ilk anda ağır geliyor olabilir. Ama geldiğim noktada şunu anlıyorum: Bu duygular yalnızca bazılarına ait değil. Herkesin içinde bir yerlerde sıkışan bir nefes, hızlanan bir kalp, durup dururken gelen bir hüznün var. Bunlar insan olmanın ortak özellikleri. Çünkü aynı vardan var olduk, aynı dünyadayız. Farklı kategorilerde bulunsak da hepimiz aynı gökyüzünün altında, benzer duygularla sınılanıyoruz. Kişilik yalnızca bu ortak duygularla nasıl baş ettiğimizi, hayatın yükünü nasıl taşıdığımızı belirliyor.

Şimdi soru şuna dönüşüyor: Bu dünyada kaç kişi kalbinin yükünü fark ederek yaşıyor?

¹ Kişinin karşılaşılabileceği zorlukların üstesinden gelip gelemeyeceğine dair kendine duyduğu inanç.

Ayşenur Yiğit*

Fesleğene Veda

* Matematik mühendisliğinin baş döndürücü algoritmalarından, küçüklerin çocuksu neşelerine talip olarak sınıf öğretmenliği okumuş, insan psikolojisine hayran bir öğretmen.

UMARSIZCA SADECE KOŞMAK BENİMKİSİ, DİKENLER YIRTARAK GÖTÜRSE DE BENDEN BENİ, KOŞMAK. ULVİ BİR KAPIYA DOĞRU. ŞİMDİ KURDUĞUM BÜTÜN HAYALLERİ UNUT. HADİ SON BİR UMUT, UNUT VE YUT AĞZINA GELEN ŞİİRLERİ.

Merhaba Cân. Yoo tanışmıyoruz, öyle tedirgin bakmana lüzum yok. Alışacağız zamanla ve sonra birimiz gidecek. Diğeri bakacak ardından usulca. Bile bile uçuruma koşmak bizimkisi. Önce kaçmak sonra kaçmaktan bezmek. Dur! Koyma, demini almadı daha. Zaman neyi demlemedi ki bir kahveyi mi çiğ bırakacak. Ya da biz birakalım kahveyi, gel birer limonata içelim.

Limonata içerken de insan konuşamıyor ki acıları, hüznüleri. Boşver, kuşları konuşalım. Martıların uçuşunu, denizin coşkusunu, dalgaların yüzümüze vuruşunu. Uzun deniz yolculuklarının hayalini kuralım ama karaya çıkışımızı da.

Dirayetli bir kaptanın varlığının içimizde bıraktığı o sıcaklıkla ısınalım. Yaklaşırken hüznü kara yağmur bulutları bizi kendisinin gri olduğuna inandırmaya çalışsın ne fayda? Eğer yağmursa getirdiği hüzdür, ayrılıktır...

Baştan sonu belli bir hikâye bizimkisi. Sonu da başı da tanıdık. Bile bile uçuruma doğru koşmak bizimkisi. Ayrıntılarda saklı farklılıklar. Bazen de tıpatıp aynı sanki yaşamışlıklar. Ama artık ne önemi var ki? Mevsim bitti fesleğenler soldu.

Çiçekleri düştü toprağa birer birer. Artık ne mecal kaldı beklemeye filiz vermelerini ne de takat. Bırak çiçek açmasın fesleğenler. Kokuları yetmez mi ki varlıkların hissetmeye? Sahi unutmuşum nasıl kokardı fesleğenler? Yoksa bir içimlik kahve kokusu karışınca fesleğen kokusuna ve yanmış kibrit kokusu eşlik ederken şarkıya yok mu saydık artık birbirimizi. Bu arada biz diyoruz ama umarım rahatsız olmuyorsundur. O kadar kısa bir zaman geçti ki tanışmak için ayrıntılarda boğuluyorum, tut elimden.

Yoksa işin mi vardı fark edememişim bu kokular beynimi uyuşturmuş olmalı. Ya da kalbimi mi demeliydim? Yüzüne bakma ağlayamam şimdi. Bile bile uçuruma doğru koşmak bizimkisi... Gelmiyor musun? Hadi daha gideceğimiz çok yer var. Böyle anlaşmamıştık ama hadi kalk. Ya da biz

hiç anlaşmamış mıydık? Bir hayal miymiş hepsi? Sonunda ne olacak peki? Uçurumdan düşerken mi fark edeceğim bir hayalde yaşadığımı? Ve fesleğenler artık açmayacak mı? Kaptan müsait bir yerde inecek var ama ne yazık ki çok açılmışız.

En yakın liman aylar süren bir mesafede. Kaç fersah gideceğiz böyle bilmiyorum. Ben de bir martının kanadına takılıp giderim o vakit belki bir fesleğen tarlasının ortasına bırakıverir beni. Ama ben fesleğenlere basmadan nasıl çıkarım ki oradan? Kal dedi, kalamam. Siz dikensiz mi sandınız kendinizi? Oysa benim her yerime takıldınız, dikenli bir tel gibi. Kanıyor her yanım çıkamıyorum. Su.. Biraz su.

Yaralarımı temizlemem lazım. Sen nereden çıktın? Öyle değil de hikâyenin sonu sen gidecektin benden, ben de yok olacaktım gözlerimden. Yeniden parlamayacaktım. Sen nereden çıktın? Baştan demistik ya bile bile uçuruma doğru koşmak bizimkisi, kim dedi?

Ben dedim. Sen yoktun, hiçbir zaman da olmadın. Ben avuttum kendimi bazen bir bankta, bazen vapurda martılarla, bazen bir masa başında, kahvemde, sodamda, kitabımda, şiirimde...

Avuttum kendimi sadece birkaç dakikalık varoluşlarımla yetindim, yetinmeliydim umursamaz tavırlarımla. İşte bu yüzden sensiz, bile bile uçuruma doğru koşmak benimkisi. Umarsızca sadece koşmak benimkisi, dikenler yırtarak götürse de benden beni, koşmak. Ulvi bir kapıya doğru. Şimdi kurduğum bütün hayalleri unut.

Hadi son bir umut, unut ve yut ağzına gelen şiirleri. Ne yak beni bir bakışla ne de yık kaçışınla. Uçurumun ucunu görmüyorum kaptanım. Uçurumun ucunda ne var? Fesleğenler geride kaldı. Hadi koşalım uçuruma. Nereye düştüysek oradan yüксеlelim arşa. Vira kaptan vira.

Zeynep Rana
Tekin*

DERVİŞLE

S
B
A
A

Genç ve derviş pek de uzak olamayan diyarlardan birinde, güneşin o gün için yeryüzüne gönderdiği son ışıklarını da önlerine alarak yürümektedir. Gencin kaygılı görünen bir hâli vardır. Ellerini ovuşturuyor, nereye koyacağını bilemiyor, dervişe bakıyor ama dervişin gözleri gözlerine değdiği an başını öte tarafa çeviriyordur. Sıkıntılı olduğu her hâlinden belli olmakla birlikte içinde bu durumunu hem saklamak hem de açığa çıkarmak isteyen iki farklı tarafın varlığıyla ne yapacağını bilememektedir. Derviş ise her sohbetlerinde olduğu gibi burada da kolaylaştırıcı rolünde olacaktır sadece. Zira yürüdüğümüz bütün yollar evvela kendi içimizden geçmektedir.

İşte böyle bir ahvalin içinde derviş ve gencin sohbeti başlar:

Genç: Herkes yürüyüp gidiyormuş gibi, bense sadece titriyorum. Ellerim bomboş kalmış hissediyorum. Önüme o kadar çok yol çıkıyor ki derviş. Hangisi doğru, hangisi yanlış, hangisi nereye varıyor, bu yolların bir sonu var mı? Hiç bilmeden öylece hepsinin başında bekliyorum. İçimde çok güçlü bir yola çıkma isteği olmakla birlikte korkularım peşimi bırakmıyor. Bütün yolların sonunu önceden bilmeliymişim gibi sanki? En doğru olan hep benim payıma düşmek zorundaymış gibi.

Derviş: Görünen o ki kalbin birçok güçlü duyguyla hemdem olmuş sevgili dostum. İçinde bir yandan bir yola çıkmak, yola ve yol arkadaşlarına tanıklık etmek isteği var ama bu isteğin önünü koca koca korku haramileri kesmiş gibi de duruyor. Bunlar öyle haramiler ki atacak olduğun her adımda karşında onları buluyor ne yapacağını şaşırıp öylece kalakalıyorsun. Ne dersin, doğru ifade edebildim mi?

Genç: Doğru ne demek derviş, öyle de güzel söyledin ki... İçimde olup biteni bir de senin ağzından duymak, bunun kelimelere dökülmüş olması bile beni bir nebze olsun ferahlattı. Ama onları tanımlamış olmak da bir yere kadar diyorum. Bu kadar yolun başında, bu kadar korkuyla ne yapacağım, ne yapılır bu kadar duyguyla?

Derviş: Duygular bize iç dünyamızın habercileridir sevgili dostum. Olan bitenden haber getiren elçiler gibi düşünebilirsin onları. Nasıl ki elçiye zeval olunmaz, aynen böyle de duygularımız da savaşılmaması, bastırılması veyahut alt edilmesi gereken şeyler değil. İç dünyanda kol gezen korku haramilerini de böyle düşünebilirsin. Her ne kadar seni kaygılandırıp korkutsa da – evet korkudan

da korkulur- bir zamanın misafiri olarak hayatındadırlar, sana bir şeyleri hatırlatmaya veyahut seni bir şeylerden korumaya gelmişlerdir. Zamanlarını doldurduklarında elbette gideceklerdir. Hem sana bir sır vereyim mi? Ben de korkuyorum, hatta bazen sadece korkunun kendisinden bile korktuğum oluyor.

Genç şaşkınlıkla dervişe bakar. Dervişin de korku ile hemhal olması, üstelik bazen de sadece duygunun kendisinden korktuğunu söylemesi genci şaşırtmıştır. Zira genç öyle zanneder ki bütün bu duygularla hemhal olan koca dünyada yalnızca kendisidir. Korkunun yanında hissettiği tek başınalık duygusu da kendini göstermiştir artık ve şimdi de misafir olduğu gencin gönlünden uğurlanma zamanı gelmiştir. Genç şaşırarak sorar:

Genç: Gerçekten mi derviş? Ben düşünüyordum ki sanki ben zayıf olduğum için korkuyorum. Güçlü olmak korkusuz olmaktır sanki. Sanki ben öyle adımlar atmalyım ki içerisinde korkudan eser olmamalı. Yapmak istediğim bütün işlerimi, önüme çıkan yolları, yürümek istediğim patikaları yürürken içimde korkudan bir parça bile bulmamalıyım. Boydan boya bir cesaret abidesine dönüşmeliyim sanki. Makbul olan yani cesaret olarak tanımlanan şey korkmamak demek gibi sanki...

Derviş: Yaşamak, yara almaktır sevgili dostum. Üzerimize gelmesidir bütün olan bitenlerin. Bazen bir hınçla bizi kuşatmasıdır duygularımızın. Düşmek, kalkmak, tekrar düşmek, incinmek, bazen kalkacak cesareti de bulamayıp güvenli bir limanda bir süre dinlenmek istemektir. Ve bu yaşamak tanımının içerisinde en çok ve en çok korkmak dâhildir. Çünkü insan âcizdir. Korkar, incinir, saklamak, saklanılmak, koruyup kollanmak ister. Cesaret ise bütün bu bizi kuşatan duygularımızla birlikte onları da yanımıza alarak yolumuza devam etmektir. Korku; insana, yola, hayata dâhildir. Bütün başlangıçların da içindedir, bütün sonların da. Korkuyu çıkar, cılız incecik bir şey kalır bizden geriye. İnsan, hissettikleriyle insandır.

Genç: Eyvallah derviş. Şimdi tekrar dönüp içime baktığımda korkuyu artık yol kesen bir harami değil yoluma bir eşlikçi, bir dikkat bekçisi olarak buluyorum. Ve çok şükür ki bütün o yolların başlangıçları daha da kolaylaşıyor içimde. Derviş, ölmez de sağ kalırsak eğer bir dahaki seferde seninle bu yolların çeşitliliğini konuşmak isterim, ne dersin?

Derviş: Eyvallah derim dostum, eyvallah...

*Üsküdar Üniversitesi'nden taze mezun bir psikolog. Uzun yürüyüşler yapmanın, öykü okumanın ve şiir dinlemenin ona hayatı daha bereketli kıldığına inanır. Kendini ve başka kimseleri anlamayı hep ister. Eğer işler istediği gibi gitmiyorsa da mutfağa girip olmayanı bir de yemek kabilinden oldurmayı denemek en büyük hobileri arasındadır.

İNANÇLARIMDAN ÖDÜN VERMEDEN

Esmâ Uslu*

Başörtüsü Kardeşliği, Anastasha Hardi tarafından 2024 yılında çıkarılan bir gençlik romanıdır. Kitap seri şeklindedir, dili açık ve anlaşılır bir biçimde çevrilmiştir. İçeriği itibarıyla Müslüman kız çocuklarının zihin dünyasında İslâm'ın ve sosyal hayatın nasıl intiba edeceğine dair olay örgüsüne yer vererek pusula niteliği göstermektedir. Ufuk açıcı yönüyle yalnızca gençlere değil yetişkinlere de hitap etmektedir.

Kitabımızın konusundan söz edecek olursak hem dinî ilimler hem de fennî ilimlerin öğretildiği yatılı bir kız yurdunda öğrenim gören Asha ve Khalda'nın hikâyesini anlatmaktadır. İkisi de kademelerinde oldukça iyidir, okul bu başarılı öğrencilerin öğrenimini desteklemek adına Almanya bursu verecektir ancak bu burs yalnızca bir öğrenciye verilecektir. Hâl böyle olunca Asha ve Khalda'nın buldukları yerdeki karma devlet okulunda sosyal yaşamları, dinî yaşantıları ve ders başarılarıyla beraber sosyal başarılarının da ölçülmesine karar verilir. Asha her ne kadar girişken olsa da Khalda bir o kadar çekingendir. Okula girdiklerinde aynı zamanda dinî anlamda bir temsiliyet içinde olduklarının da farkındadırlar, duygusal anlamda yaşadıkları gerginlikler hatta gece korkudan gördükleri rüyalar... Hem İslâmî yaşantıları hem de başarıları göz önüne alındığında daimî olarak yarış hâlinde olmaları beklenirken çok farklı bir at-

mosfer ile birbirlerini karşılamaktadırlar. Okul müdürü, sınıf arkadaşları ve okuldaki öğrenciler tarafından kimi zaman sosyal baskı yaşasalar da daimî olarak içlerinde onları besleyen ve pes ettirmeyen aidiyetleri kahramanlarımızı zinde tutmaktadır. Kitabın ilerleyen kısımlarında da şahit olacağımız gibi kahramanlarımız öncelikle yaşayışlarıyla birçok tohumu filizlendirme gayreti içinde olacaklardır. Bu süreçte birçok dinamik yaşantı ortaya çıksa da sıkı sıkı tuttukları ve elleri boş dönmedikleri iki kapı vardır; İslâmiyet ve dostlukları.

İçinde bulunduğumuz çağ ve insan ilişkileri düşünüldüğünde çocukların/gençlerin inançlarından ödün vermeden yaşayabileceği ve bu durumun beraberinde kimi zaman dışlanmaya da sebep olabileceğini de yansıtan bu kitapta aynı zamanda umut filizi daima fidaniyla bizi beklemekte. Cümlelerin başında da bahsettiğimiz sorun yalnızca çocukların değil yetişkinlerin de yaşadığı bir sorun olarak düşünüldüğünde kitabın yetişkinler tarafından da okunabileceği öngörülebilir.

- Edebiyatla münasebeti yalnızca kalemi ve kitabı eline alınca devreye girer. Hayatının arka planında Fairuz ve Farid Farjad çaldığı için çoğu kez yaptıkları mazur görülür ve dünyanın kirliliğinden uzak durmak için bir öğretmen olarak sınıfa girer.

Gökyüzü İsminde Bir At

Toprağın derinliklerine, gökyüzünün ötesine, bir atın iç dünyasına yapılan yolculuk...

CAMİA

Ebrar
Paşahan*

AHMET ÇELEBİ CAMİ

Bugün Üsküdar'ın sokak aralarında, zamanın acele etmeyi unutturacak kadar yavaş aktığı bir yere misafir oluyoruz: Ahmet Çelebi Camii'ne. Bu cami Hüdayi Mahallesi'nde bulunuyor. Mahalleye adım attığınız anda sanki şehrin koşuşturması geride kalıyor, martı sesleri daha az duyuluyor. Dar sokaklardan yürürken bütün gündelik hayatın içinde, apartmanların ortasında "Ben görkemle değil, sadelikle varım." der gibi bir cami beliriyor karşınızda.

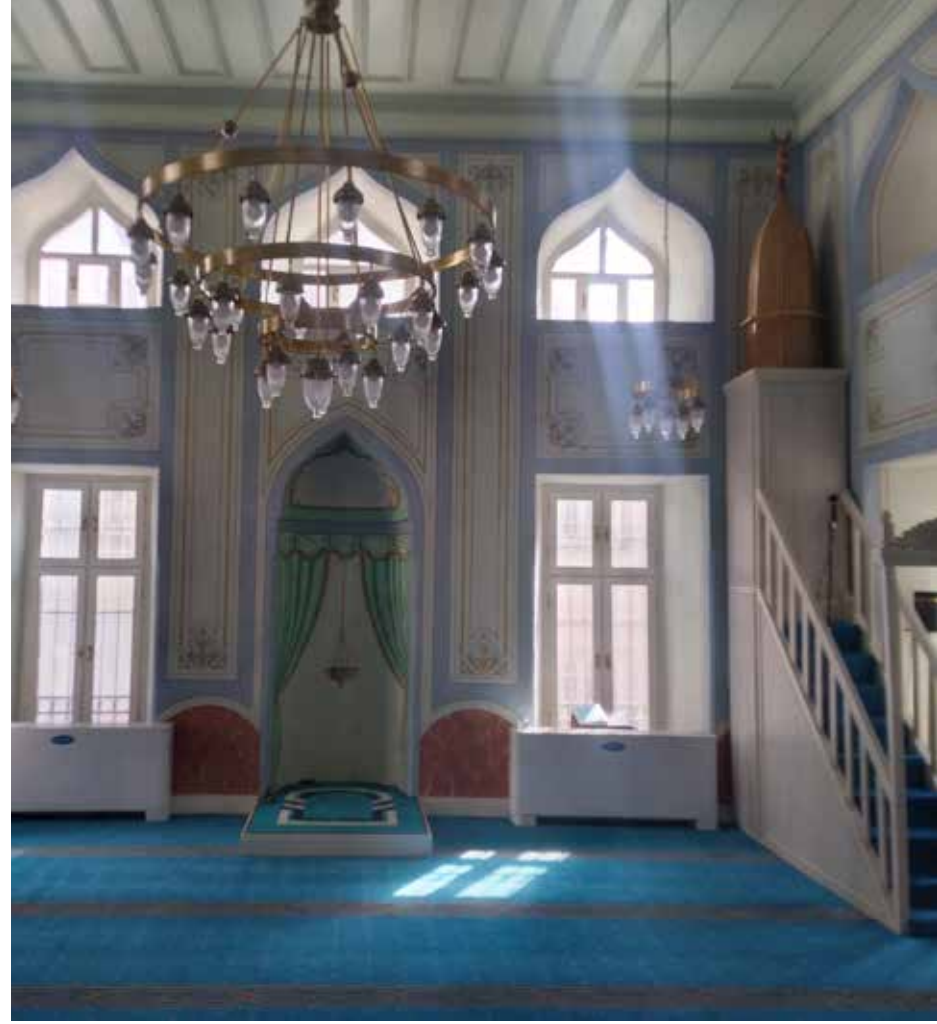
Bu cami öyle büyük bir cami değil. Hatta çoğu kişi fark etmeden yanından geçip gider. Ama 1566'da atılan temeliyle, şehrin ortasında yapayalnız kalmış bir cami gibi gözüke de zamanın içinde çok şey görüp yaşamış. Yangınlar, onarımlar, restorasyonlar, yeniden doğuşlar... 1771 ve 1796'daki yangınlar ondan çok şey götürse de yıldıramamış onu. Her seferinde yeniden doğmuş. Bu meta-neti, güçlü duruşu caminin duvarlarına bile sinmiş sanki.

Bu küçük mabedin arkasında ise çok önemli bir isim var: Ahmet Çelebi. Osmanlı döneminin hayırseverlerinden. Bugünkü anlamıyla sadece bağış yapmış biri gibi değil; daha çok imkânını sessizce paylaşmayı kendine görev edinmiş, gönlü zengin, tevazu sahibi bir Osmanlı efendisi gibi düşünün. Yaptığı hayrı duyurmak için değil, içine hâlis niyetini, hayır duasını katıp yerine ulaşsın diye umanlardan...

O devirde cami inşâ ettirmek sadece bir iyilik değil, bir sorumluluk, hiç unutulmayacak bir iz bırakma biçimiymiş. Onun hakkında anlatılanlara göre iyi hâliyle bilinen, halim selim, yaşadığı çevrede sevilen, bolluğunu paylaşmayı bilen biriymiş. Kimi vakıf kayıtlarında adı geçer, kimi rivayetlerde ise hem kendi mahallesine hem de seferlerde uğranılan yerlere çeşitli yardımlarda bulunduğu bahsedilir. Bugün belki birçok kişi adını bilmiyor ama yaptığı işin yüzyıllar sonra bile ayakta durması en güçlü iz, en güçlü hatıra.

Caminin mihrabının hemen önünde de Ahmet Çelebi'nin kabri bulunuyor. İçeri adım atınca sanki zaman duruyor. İnsanın yürüyüşü istemsizce yavaşlıyor. Çünkü bir yapının, taş yığınının içinde değil, samimi bir niyetin tam yanı başında duruyorsunuz. Bu yapıdaki her taşın, her ahşap kirişin altında bir hayır murâdı var.

Caminin bugün bulunduğu çevre 2008'de düzenlenmiş. Apartmanların arasında yalnız başına biraz sıkışmış gibi görünmesi ilk bakışta insanın içini burksa, hüznendirse bile aslında bütün İstanbul'un hikâyesi tam olarak böyle değil mi? Koskoca maneviyat dolu bir tarihin, modern ama ruhsuz hayatın aralarından sızarak kendine yer aç-

ması... Ahmet Çelebi Camii de aynen öyle. Küçük, mütevazı ama inatla ayakta durmaya devam ediyor. Onun bu hâli maneviyat dolu ruhuna ayrı bir tevazu katıyor.

Avlusuna girdiğiniz ilk andan itibaren ahşabın kokusu, taş zeminin serinliği ve mekânın derin sessizliği karşılıyor sizi. Büyük camilerdeki ihtişam yerine burada insanı içine çeken daha başka bir sadelik ve sıcaklık var. Bu sessiz dünyada zaman daha yavaş, insan daha dikkatli, kalp daha ağır atıyor.

Cami, Aziz Mahmut Hüdayi Camii'ne çok yakın olduğundan genelde ziyaretçileri ilk bakışta dikkatini çekmiyor. Ama tam da bu yüzden Ahmet Çelebi Camii gizli bir hazine çekiciliğiyle bizi kendisine davet ediyor. Kapısından giren herkes daha ilk solukta o maneviyat ve huzuru hissediyor. O sessizliğin içinde iyi ki yapılmış diye içinizden geçiriyorsunuz.

Bugün camiamızda ağırladığımız Ahmet Çelebi Camii, ihtişam ve gösterişten uzak hâlis niyetlerle, samimi dualarla yapılmış huzurlu bir Osmanlı camiisi. Bir gün yolunuz Hüdayi'nin sokaklarına düşerse mutlaka uğrayın.

THE WANTED 18:

devrim inekleri

1987 yılında Büyük İntifada'nın şiddetsiz, sakin ve insâni kıvılcımları. Batı Şeria'da küçük bir Filistin kasabası olan Beit Sahur, İsrail işgaline karşı alışılmadık bir direniş biçiminin sahnesine dönüşür. Silahların, sloganların ya da büyük politik manifestoların değil; ineklerin, süt bidonlarının ve toplumsal dayanışmanın merkezde olduğu bu hikâye, The Wanted 18 belgeseliyle sinema tarihine benzersiz bir yerden dâhil olur.

Film, Birinci İntifada sırasında Filistinlilerin yürüttüğü şiddetsiz direnişi, beklenmedik derecede mizahi, yer yer neşeli ama bir o kadar da sarsıcı bir dille ele alır. Alışıldık Filistin-İsrail belgesellerinin aksine, failerin suçluluğuna ya da mağdurların acısına odaklanmak yerine; bir topluluğun onurunu, iradesini ve örgütlenme kapasitesini merkeze alır. Bu yönüyle The Wanted 18, yalnızca bir belgesel değil, aynı zamanda kolektif hafızaya yazılmış görsel bir tanıklıktır.

Halk Devriminin Ruhunu

Beit Sahur halkı, İsrail'in ekonomik kontrolüne karşı bağımsız bir süt üretimi başlattığında, bu girişim sıradan bir kooperatif faaliyeti olmaktan çıkar ve kısa sürede politik bir sembole dönüşür. İsrail ordusu tarafından "tehdit" olarak görülen 18 inek, Filistinlilere sempati duyan bir Yahudi çiftçiden satın alınır ve süt çiftliği işine koyulurlar. İsrail yönetimi bu ineklerin temin edilme sebebini öğrenir öğrenmez ineklere terörist muamelesi yapar ve inekler arananlar listesine alınır. Film, bu absürtlüğü ciddiyetle değil; zekâ ve ironiyle anlatmayı tercih eder.

Burada anlatılan yalnızca bir ekonomik boykot değil; toplumsal özne olma mücadelesi ve aynı zamanda ulusal bir direnişin somutlaştırılma çabasıdır. Film boyunca aranan şey aslında inekler değildir. Aranan, "halk devriminin ruhu"dur. Neden aranıyor bu inekler? Filistinlilerin ekonomik olarak güçlenmesinden korkan İsrail eğer bu boykot çevre illere yayılırsa yani Gazze, Batı Şeria ve daha fazlası tarafından bilinirse siyasi otoritesi sarsılabilir ve ekonomik dengesi yerinden oynayabilir diye endişelidir. Günümüzün büyük anlatıları arasında kaybolmuş olan o kolektif cesaret, küçük bir köyde, sıradan insanların gündelik direniş pratiklerinde yeniden görünür olur.

Stop-Motion ile Gerçek Arasında

The Wanted 18'i benzersiz kılan en önemli unsurlardan biri, karma medya anlatımıdır. Film; siyah-beyaz stop-motion (kil animasyon), 2D çizimler, arşiv görüntüleri, canlı canlandırmalar ve "talking head" röportajları ustalıkla bir araya getirir.

Bu çok katmanlı yapı, izleyiciyle bağ kurmayı kolaylaştırırken, zaman zaman bilinçli bir dağınıklık hissi de yaratır. Bazı eleştirmenlere göre bu yöntem, anlatıyı yer yer yüzeyleştirir; Filistin-İsrail çatışmasının tarihsel

derinliği özellikle geri planda kalır. Ancak tam da bu tercih sayesinde film, büyük politik çerçevelerden uzaklaşıp son derece kişisel bir hikâye anlatmayı başarır.

Stop-motion tekniği, ele alınan sorunlara mesafe kazandırır; trajediyi doğrudan göstermek yerine, izleyiciye düşünme alanı açar. İneklerin animasyonla "konuşur" hâle gelmesi, sadece zekice bir görsel tercih değil; aynı zamanda işgalin absürtlüğünü açığa çıkaran güçlü bir metafordur.

Mikrokozmostan Evrensel

Hikâye, İsrail-Filistin çatışmasının mikrokozmetik bir yansıması olarak okunmaya son derece müsaittir. Küçük bir köyde yaşanan bu olay, güç-iktidar ilişkilerinin, anlatı hâkimiyetinin ve direniş biçimlerinin özlü bir temsilidir.

Yönetmenler Amer Shomali ve Paul Cowan, hikâyeyi zaman zaman ineklerin bakış açısından yeniden kurgulayarak, anlatının doğasına dair bilinçli bir farkındalık üretir. Bu tercih, bazı izleyiciler için dağınık ya da kaotik görünse de filmin deneysel ruhunun temelini oluşturur.

Neşeli, Dokunaklı ve Öğretici

The Wanted 18 filminde şaşırtıcı biçimde yer verilen mizah, burada hafifletici bir unsur değil; direnişin asli bir parçası olarak konumlanır. Giderek umutsuzlaşan koşullar altında bile Filistinlilerin gündelik hayatla kurduğu ilişki, dayanışmanın ve yaratıcılığın nasıl politik bir güce dönüşebileceğini gösterir.

Film, birçok izleyicinin daha önce hiç duymadığı bir tarihsel olaya ışık tutarken, aynı zamanda yerel bağlamını aşan evrensel dersler sunar: Şiddetsiz direniş, kolektif örgütlenme, ekonomik bağımsızlık ve anlatı gücü.

Sonuç Olarak

The Wanted 18, kusursuz bir belgesel değildir. Hikâye anlatımı zaman zaman basit, hatta yüzeysel kalır; kullanılan medya katmanları her an birbiriyle tam uyum içinde değildir. Ancak tam da bu kusurlarıyla, fazlasıyla steril politik anlatıların dışında duran samimi, taze ve ilham verici bir film ortaya çıkar.

Bu film, Filistin meselesine "bir kez daha" bakmak için değil; başka türlü bakmayı öğrenmek için izlenmelidir.

Teknik Bilgiler

Film Adı:

The Wanted 18

Yönetmen:

Amer Shomali, Paul Cowan

Yapım Yılı:

2014

Tür:

Belgesel

Süre:

Yaklaşık 75 dakika

Anlatım Dili:

Arapça, İngilizce

Teknik:

Stop-motion kil animasyon, 2D animasyon, arşiv görüntüleri, canlı canlandırmalar, röportajlar

Konu:

Birinci İntifada sırasında Beit Sahur'da Filistinlilerin şiddetsiz direnişi ve "aranan 18 inek" hikâyesi

AMİR BİZE NE BIRAKTI?

Esmâ Uslu*

Yıllardır dinmeyen toz bulutunun ciğere bıraktığı tortulaşmayı ve artık öksürdükçe ağızdan gelen toz tanelerinin kendini biraz da olsa inzivaya çektiği anlardan biri gelmişti. Tam da kalkmış değildi bu toz bulutu, çadırdan çıkıldığı zaman hâlâ gözlerinizi kısarak bakmanızı gerektiriyordu, artık algı olarak tamamen kabullenilen ve belli bir zamanın ardından duyulması yitikleşen drone sesleri de cabasıydı tabii. Tüm bunların etrafında uygun elektrik tesisi bulunmadığından pilli radyodan, ABD askerlerinin ekmek dağıttığını duyan Amir hızla çadırdan dışarı fırladı. Radyonun cızırtılarından sözcükleri ancak seçmiş olan dedesi Ebu İbrahim daha bastonuyla kalkıp Amir'i durduramadan Amir çoktan arkadaşı Hasan'ın yanına gitmişti.

Molozların arasından atlayarak arkadaşının çadırına doğru ilerledi. Birkaç metrelik yolda biri seslendi, "Amir buraya gel!" Bu bir zamanlar apartmanlarında yan dairelerinde oturan şimdise iki yan çadırda yaşayan Ümmü İsmail'di. "Bu üstünün başının hâli de ne böyle, gel, İsmail'e küçük gelen birkaç parçası vardı sana verelim. Günün bereketi oldu." dedi. Amir mutlulukla kollarını havaya kaldırdı ve üstünü çıkardı. Ümmü İsmail ona siyah bir üst vermişti. Göğsünden yırtılmış olan ve bilekleri de iyice kısa gelen eski üstünü de alıp Hasan'ın yanına gitti. Hasan'ı görür görmez heyecanla radyoda işittiklerini söyledi. Hasan çok sevindi buna ama ailesinin ona bir zarar gelmesinden

korktuğu için yardım merkezine üstelik askerlerin dağıttığı bir yardıma gitmesine müsaade etmediğini söyledi. Amir gelip gelmek istemediğini sordu ve heyecanla bir tam ekmek verdiklerini ekledi. Hasan bu cazip teklife daha fazla düşünmeden, "Haydi gidelim!" cevabını verdi. Yolda sohbet etmeye başladılar, "Belki ekmeğin yanında bulgur ve mercimek de veriler." Hasan gülümsedi "Belki... Senin bu altındaki yeni mi, rengi çok güzelmiş." Heyecanla üstünü silkeledi Amir, "Ümmü İsmail verdi, rengini ben de çok beğendim, üstelik tam oldu... Hasan, Hasan! Şuna bak bulgur var gelenlerin ellerinde, şükürler olsun Allah'a. Hızlı gidelim de hemen alalım. Belli ki bunlar merhametli, baksana radyoda sadece ekmek demişlerdi erzak çıktı şimdi." Onlar hızlı hızlı yürüdükçe toprak titriyordu, onların yürekleri o kadar ağırdı ki yeryüzü onların her adımında bu ağırlığın altında eziliyordu. Amir'in gözleri güneşi görünce iyiden iyiye kamaşmıştı, gülümseyerek baktı gökyüzüne ve sıraya doğru ilerledi.

Hasan'la ikisi ayrı sıralara girdiler. Amir'in içi içine sığmıyordu, arada yalın ayaklarıyla parmak uçlarına doğru boyunu uzatıp sıranın uzunluğuna bakıyordu. Sıradan her bir kişi eksildikçe annesinin bulgurla yapacağı yemeği düşünüp heyecanlanıyordu. Tek bir derdi vardı Amir'in; bulguru eve götürüp evdekilerle beraber yalnızca karınlarını doyurmak. Ve sıra Amir'e geldi. ABD askerleri Amir'e erzakları teslim etti. Amir, ABD askerlerinin ellerine uzandı ve öpüp başına koydu. Amir'in öyle bakışları vardı ki çiçek açtıracak cinstendi taştan yüreklilere. Gülümsedi Amir, önce toprağa sonra gökyüzüne baktı. Arkasını döndü, Hasan'ı arıyordu gözleri. Birkaç adım attıktan sonra Hasan'la göz göze geldi, birbirlerinin ellerine baktılar, doluydu elleri. Amir bir adım attı, sonrası için gayret etti ancak sırtında bir ağırlık vardı Amir'in. Nicelerinin sırtında taşıyamacağı bu yükü ufacak bedeniyle Amir taşıyacaktı. Giydiği krem rengi eşofman üzerinde kırmızı lekeler vardı, dizleri daha fazla taşıyamadı Amir'i; önce bulgurlar, sonra ekmek, sonra da kendisi düştü toprağa.

Bu nice Amir'in hikâyesinden biriydi. 30 saniyelik bir reels videosunda izledik belki, sonra ufak bir hareketle kaydırdık, ne yaşattı ne bıraktı bizde?

*Edebiyatla münasebeti yalnızca kalemi ve kitabı eline alınca devreye girer. Hayatının arka planında Fairuz ve Farid Farjad kaldığı için çoğu kez yaptıkları mazur görülür ve dünyanın kirliliğinden uzak durmak için bir öğretmen olarak sınıfa girer.

 TÜRKİYE KATILIM SİGORTA

SAĞLIĞIM GÜVENCEDE TAMAMLAYICI SAĞLIK SİGORTASI

Türkiye Katılım Sigorta'nın faizsiz ve dayanışma esasına dayalı Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile tedavi süreçlerinizi güvence altına alın. Kendi ihtiyaçlarınıza uygun teminatlar ve ek hizmetler seçebilir, size özel esnek ve özelleştirilmiş hizmetlerden yararlanabilirsiniz.

*Detaylı bilgi için
QR kodunu okutunuz.*

Müşteri İletişim Merkezi

0850 260 10 23

www.turkiyekatilimsigorta.com.tr

“Hayat Şiirlerdeki Gibi Değildir” Mi?

Yasin Murat
Kocabiyik*

Lise yıllarında, henüz şiirle ve edebiyatla yeni yeni tanış olmuşken dergiler ve fanzinler çıkarmaya başlamıştık, üretme şevkimiz çok ve yerinde okumuşluğumuz ise az ve yersizdi. Biz yine de taşmaya çalışıyorduk. İşte böyle bir zamanda yazı gönderdiğim fanzin gruplarının birinde bir tartışma yaşanmıştı. Tabii ki telefonlar üzerinden tartışıyorduk, tartışmanın başını ve konusunu hatırlamıyorum ama şöyle bitiyordu: Ben (yahut başka bir arkadaş) “Yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır.” yazmıştı ve o gruptaki bir başkası cevaben “Hayat şiirlerdeki gibi değildir.” yazmıştı. Tartışmayı orada sonlandırdım ama bu yüzünü dahi görmediğim kişinin yazdıklarına pek sinirlenmiştim tabii ki, her sinirli kuşakdaşım gibi ben de telefonu elime alıp ipe sapa gelmez şeyler yazmak yerine telefonun ekranını kapattım. (Bu yüzyıl ve getirileri gerçekten de zor, karşınızda Yılmaz Erdoğanvari bir söylemde bulunmak istemem ama çoğu şey gerçek değil, adam akıllı sinirimizi dahi gösteremiyoruz.) Konuyu fazla dağıtmadan ve dağılmadan bahsimize geri dönelim, ne demek oluyor bu? Hayat şiirlerdeki gibi değil önermesi ne ifade ediyor ve ben neden buna karşı çıkıyorum?

Bir kişi hayat şiirlerdeki gibi değil diyorsa muhtemelen şiirlere hâlisane yaklaşmıyordur, o kişiye göre muhtemeldir ki şiirler duygulu bir retorik, söylem, bir eğleme aracı kısaca içi boş şeylerdir. Yani formaliteden okunur, kafiyesi falan olur kendi içinde, bir de ağılak bir sesle okunuyorsa tadından yenmez. Bu şiir değil toplumun bir kısmının şiir algısıdır, peki benim dayanağım ne ki ben karşı tarafı tüm bunlarla suçluyorum.

Dayanağım yine şiir. Örneğin “Doların dalgalanmasına bırakıldı bu çağda ölüm/ Geceleyin kimlik soruldu ona” mıs-

rası ya da “Uyuyamayacaksın/Memleketinin hâli/Seni seslerle uyandıracak” yahut “Halbûki korkulacak hiçbir şey yoktu ortalıkta/ Her şey naylondandı o kadar”. Bu mısraların işaret ettiği her şeyi tam manasıyla açıklayamam ama rahatlıkla söyleyebilirim ki hayatı bu kadar iyi yansıtan bir yazınsal ürün bulamazsınız. Yani doların başımıza açtığı işleri bilmeyen hiçbir kuşak yok bu ülkede; yine birçok arkadaş tanırım geceleri hakikaten uyuyamaz ve düşünür, memleketini düşünür, insanlarını düşünür, yokluğu düşünür yer bitirir kendini; ama sabaha tekrar güler. Bu naylonluk meselesine gelince hakikaten bir düşünsek ya petrokimyasal ürünlerin yerini aldığı öteki hammaddeleri ve bu naylonluğa nasıl maruz kaldığımızı, bu naylonluğun kime ne kazandırdığını; ve dahi asıl anlamını yani sosyal olarak bir naylonlaşma sürecine maruz kaldığımızı... Bir bütün olarak gün geçtikçe daha fazla çürüyor, bütün zevklerimiz bayağılaşıyor ve bu tip bir naylonlaşma ifadesinin hayatla ters düştüğü iddiası tabiri caizse komik kalıyor.

Şiir gerçeğin en çıplak hâlini bize verir, bununla beraber şairlerin yalancı oluşu da bir gerçek. Yani meşhur “Gel derse Fuzûlî ki güzellerde vefa var/Aldanmaki şair sözü elbette yalandır” beyitini bizler saklayamayız. Her sanat ürünü gibi insan yapımıdır fakat şair insanları bu dünyadan koparmaksızın başka bir dünyaya götürür. Gözünü boyayabilir, fikrini çelebilir; soluğunu bu büyülü dünyayla kesebilir. Bu hayatın şiirlerdeki gibi olmadığını göstermez, hayatın bir şiir olmadığını gösterir. Onu şiirleştiren bizleriz bu unutulmamalıdır, şiirlerden kesin hükümler çıkarıp varımızı yoğumuzu onlara hasredemeyiz ama onları küçümsemek, onlara üstten bakmak, onların değil bizim önemimizi azaltır. Gözleriniz buraya kadar kâlemimi takip ettiyse çok teşekkür ederim, ilk fırsatta görüşmek üzere.

*İbn Haldun Üniversitesi tarih bölümü öğrencisi. Güzellikler onun başını döndürdüğü için pek düz yürüyemez, iyi düz yazı hiç yazamaz.

İÇİNİ DÖKEN KİTAPLAR

Puslu Kıtalar Atlası

İHSAN OKTAY ANAR

“Ey kör! Aç gözünü de düşlerden uyan. Simurg’u göremesen de bari küçük bir serçeyi gör. Kaf Dağı’na varamasan bile hiç olmazsa evinden çıkıp kırlara açıl; böcekleri, kuşları, çiçekleri ve tepeleri seyret. Bırak dünyanın haritasını yapmayı! Daha hayattayken bir taşı bir taşın üstüne koy. Gülleri ve bülbülleri göremeyip gün boyu evinde oturan adam Dünya’nın kendisini hiç görebilir mi?”

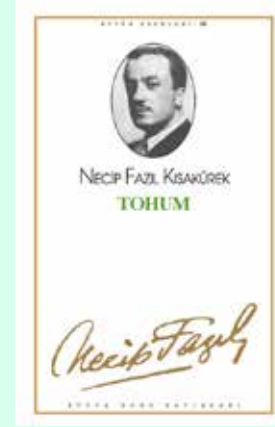
İletişim Yayınları, 238 Sayfa, 2021.

Derviş ve Ölüm

MEŞA SELİMOVİÇ

Kendimi hiç bu kadar zayıf hissetmemiştim. Kimsesiz bir çocuk gibi hüngür hüngür ağladım. Bilgimin de, düşüncelerimin de hiçbir önemi yoktu. Bu duvarların dışında gece kapkara ve tehdit edici, insanlar korkunç, bense küçücük ve zayıftım. Böyle diz çöktüğüm yerde kalmak, gözyaşarımla boğulmak, bir daha kalkmamak en iyisi olurdu. İmanlı bir insanın zayıf ve kederli olmaması gerektiğini biliyordum. Ama yine de zayıf ve üzgündüm. Üstelik imanlı mıyım, yoksa dünyanın sağır.

Timaş Yayınları, 464 sayfa, 2022.

Tohum

NECİP FAZIL KISAKÜREK

-...İğne deliğinden deve geçer mi?

-Geçer mi?

-Geçer. Bir iğne deliğinden develer, dağlar ve denizler geçer. İğne deliği kadar küçük gözlerimizden nasıl bütün gökyüzü geçiyorsa öylece bir iğne deliğinden her şey geçer. Bir tohumda gövdesi, dalları, yaprakları ve yemişleriyle bütün bir ağaç gizlidir.

Büyük Doğu Yayınları, 106 sayfa, 2023.

Şerife Güner*

ÇAĞIMIZIN RUH ARAYICISI:

Ayşe Şasa

Türk düşünce ve sanat dünyasının özgün şahsiyeti olan Ayşe Şasa, hem bir senarist hem bir arayış insanıdır. Modern hayatın içindeki kırılmalarını, ruhî çalkantılarını ve gittikçe derinleşen hakikat arayışını cesaretle dile getirmiştir. Sinema teorisi, tasavvuf, varoluş arayışı ve insan psikolojisi üzerine yaptığı okumalar onu benzersiz bir iç yolculuğa taşımıştır. Yaşadığı büyük buhranlar onu inkâra değil; kendini, insanı ve kuşatıcı bir merhameti kavrayışa yönlendirmiştir. Bırakmış olduğu film senaryolarında ve edebi eserlerinde hem çağının sancısını hem de insanın gerçek yüzünü anlamaya çalışan bir kalbin izlerini taşır. Şasa, modern dünyada kaybolmuş insan için hem cesur bir ses hem de sükûnetli bir rehberdir.

Kendi Dilinden

“Ben gizli bir hazineydim, bilinmeyi istedim!”

“Kendi sorununu kendisi çözmeye kalkan insan, tıpkı dolap beygiri gibi, devamlı aynı noktada ömür boyu dönebilir.”

“Düz yolda yürüdüğü zaman çok fazla düşünmeye, kurcalamaya ihtiyaç hissetmez insan. Ancak belaya çattığı zaman, düşüncesi ağırlaşır. Bu açıdan, şerlerde bize şer gibi görünen şeylerde, bilemeyeceğimiz birçok hayırlar vardır.”

“Gevşekliğini, slogancı bahanelerin ardına gizlemeyi bırak. Çalışıp ürettiklerini çıkar ortaya. Malını görelim ki sanatına, emeğine, yaratıcılığına el ve yürek birliği ile sahip çıkalım.”

Ayşe Şasa'nın Hâtime'si

“İslâm bizi geri bıraktı, Batı karşısında yenilgilerimizin sebebi İslâm'dır!” hükmü, giderek bir inanç, bir yaşama biçimi hâlini aldı. Bunu da modernlik kisvesi altında hınç ve taassupla dolu telkinler hâlinde yaydılar; bu tür ideolojilere ve akımlara neredeyse meşruiyet kazandırıldı... Bu yanılgıların ortasında

doğdum ve yetiştim. Gerçeğin ise tam tersi olduğunu pek çok bedel ödeyerek idrak ettim.

Hayatımın ilk yarısı bir korku filmi gibi geçti... Varoluşuna sahip bir neden bulamayan insan; bilsin yahut bilmesin korku, endişe ve vehim içindedir. Ben bu marazî hâli, bir imtihandan geçiyor gibi ve en ağır derecelerde yaşadım...

Allah hepimizi ve özellikle yeni nesilleri böylesi azaplardan esirgesin... Şimdi şu eski koltuklarda oturuyorum ve gücümün yettiğince tefekkür ediyorum... Herkes geleceğe doğru hayal kurar; bense geçmişe doğru... Bir bahçeye yolculuk yapıyorum... Manolyalar, frenk üzümüleri, yıldız çiçekleri, çimenler; tam bir cennet bahçesi... Bir zamanlar, yani çocukluğumda öyle bir bahçenin ortasındaydım; ama o nimetin o günlerde şükürünü edâ edebilme hassasiyetine sahip değildim. Şimdiki hâlimle; aklım ve gönlümle o güzel bahçeye dönüyorum... Çimenlerin üzerine seccademi serip şükür namazı kılıyorum. Bu benim geçmişe doğru yolculuğum, geçmişe dönük hayalim.

*Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümü mezunu bu kâlem; sınıflarda ışık ararken, kelimelerle yollar çizmeye inanıyor. Edebiyatın izini sayfalarda değil, hayatın içinde sürüyor..

Ne Dediler?

Cihan Aktaş

.....

Ayşe Şasa'ya göre sahicilik hissi veren hikâyelerin asıl başarısı hikâye içindeki fikirdir. O fikir verildiği için zaten hikâye sahibi geliyor. Ayşe Şasa, Batı sinemasının en basit popüler konusuna bile bir argüman ve hikâye katar ve birçok Türk filmde derinlik, entelektüel kaygı ve sağlam bir arka plan olmadığını ifade ederdi. Eleştirisini böyle ifade eder ve kendi sorunlarımızı çok sonra fark

ettiğimizi söylerdi. Şasa'nın sanat anlayışı hayatından bağımsız da değildi. Genç sinemacıların ve edebiyatçıların Ayşe Şasa'nın şu sözlerini hatırlaması ne iyi olur: "Sinemada her zaman her şart altında iyi bir şey yapabilmek, orijinal bir şey bulmak, sözü olan bir şey yapabilmek için büyük bir genel kültüre, büyük bir sanat kültürüyle donanmış olmaya ihtiyaç vardır."

Beşir Ayvazoğlu

.....

Ayşe Hanım son derece mütecessis, kafasında sürekli sorular olan, özellikle hayatının dramatik gelişimi içerisinde yönünün ararken okuyan, keşfeden ve merak eden birisiydi. Ben Mustafa Kutlu sayesinde kendisinden haberdar oldum. Bir gün beni aradı, çok heyecanlandım. Ayşe Şasa gibi adını bildiğim bir senaristle tanışmak, konuşmak çok hoş olacaktı... Ziyaretlerimizi keşke bir kayıt cihazımız olsaydı da kayda almış ol-

Müthiş Bir Tecessüs ve Kültür Sahibi

saydık. Rahat konuşurdu, son derece mütecessit ve mütesettirdi... Şasa, meşhur "Akıl Oyunları" filminde anlatılan matematikçi John Nash'i bile aramış hastalık döneminde. Kendi tecrübesiyle onun tecrübesini karşılaştırıp hastalıktan kurtulmak için her yolu aramış yani müthiş bir tecessüs sahibi ve kültür sahibi. Tabii bu hem aileden gelen bir şey hem de okuduğu kitaplar ve çevresinden.

İlber Ortaylı

.....

Ayşe Şasa'nın yaşadığı hayat, Türkiye'ye has bir çalkantıdır. Türkiye ekonomisinin yükselmesi, yeni hayat tarzının getirilmesi ama ekonomik stabilitenin kurulamaması... Elit bir nizamın teşekkül edememesiyle oluşan bütün çöküntüler, onun hayatında görülebilir. Doğmamız itibarıyla aşağı yukarı aynı kuşağın mensubuyuz. Aynı çevreye sahip değiliz ama çok uzak da değiliz. 1950 sonrası İstanbul'un yükselen sınıfında yetişmişti;

Onun Yaşadığı Hayat, Türkiye'ye Has Çalkantıdır

o kuşaktan hem "en işe yaramazlar" hem de çok parlak insanlar çıkmıştır. 1980'lerin başında bir davette gördüğümde artık sakin, konuşmayan, tecerrüt safhasında biriydi; dinliyor, kısa cevaplarla geçiyordu. Yıllar sonra tekrar karşılaştığımızdaysa tesettüre girmişti ve büyük bir mücadele içindeydi. Dediğim gibi Ayşe Şasa benim için yabancı bir isim değildi.

Sadık Yalsızuçanlar

.....

Biz Ayşe ablayla çok çok yakındık, çok samimiydik. 4-5 sene her gün ama her gün istisnasız birkaç saat telefon sohbeti yapıyorduk. İstanbul'a her gittiğimde mutlaka gidiyordum Gayrettepe'ye. Nasip oldu bir ortak kitap çalışması da yaptık. Vefatından önce de çok görüştük telefonla. Bir dönem azalmıştı, hatta kesildi, fakat daha sonra, tekrar sanki sürekli o görüşme sürüyormuş gibi, çünkü birbirlerini Hak için sevenler için

İnanılmaz Derecede Network Ağı Vardı

ayrılık diye bir şey yoktur biliyorsunuz... Ben mesela Orhan Pamuk'la da görüştüğünü biliyorum, birkaç defa evinde Yavuz Özkan'ı da görmüştüm, Yusuf Kurçenli'yi görmüştüm. Başka bir sürü yazarlarla onun evinde tanıştım. Mesela Şerif Bey ile çok yakın dostlardı. İnanılmaz bir networku vardı hani o Gayrettepe'den bütün dünyaya link atan, Türkiye dışına da link atan biriydi.

Mehmet Çavuş

Ahir Zaman Dehlizleri I

Çukurun yahut uktenin efsunu
Bilemem, adını ne koysam eksikliği daha da artıyor
Soğuk ve derin, kör ve iş tutmaz
Çıkılmayan bir kuyu, on bir ayete muhtaç kilit

Yakarışlar var kuytuluklarda,
Ateşin gül behçesine dönüşmesi için.
Belli ki bundan yanıyorum,
Bırakamadığımdan, mücadelemden, teslimiyetsizliğimden.

Pul pul dökülüyorum,
Yumak yumak ayrılıyorum.
Nedense gitmemesi gereken ne varsa gidiyor,
Yalnız olmaması hacet gelen kalıyor.

Çerçevenin içinde,
Belirlenmiş musibetler.
Ve emelin de ecelin de
Uğradığına iman.

İp umarım, çukurdan
El ve nefes umarım, uktelerden.
Nefessizliğimi mazur gör,
Bunlar hep isteyememezlikten.

Güvenç

münzeVi

Zamanın akışına vurulmuş asma kilitler bağıyor ellerimizi, kollarımızı
Saçlarımıza düşen aklardan yollar seriliyor ömrümüze
Kalp kırıklarından kan dolmuş oyuklar,
Belki kahkahaların çarptığı koca dağlar
Gitmeye zorlandığımız nice yollarda bizi bekliyor hayat
Şefkatle, merhametle...
Lakin çoğu zaman ihanetle
Yoldaşımızın elinde pamuklara sarılmış hançerler
Göğsümüzü kovalıyor sırtımızda boşluk kalmayınca
Tebessümlere kan damlıyor şimdi o ak yollarda
Ardımızda kalana pusula
Ve insan derler bize
Terbiyemiz bir avuç ateştir
Kavrulmadan pişmanlığı
Küle dönmeden sevmeyi bilmeyiz.

SAYFA- LARIN ÖTESİN- DE

SADE SODA EKİBİ

Dergimiz bünyesinde derlenip toplanan bu güzel ekip, yazmaya ve okumaya değer verdiği kadar kitaplarla ve dergilerle yakınlık kuran yeni canlarla tanışmaya, edebiyat, kültür, sanat alanlarında kıymetli sohbetler, söyleşiler yapmaya, tecrübeleri ve ortak hisleri paylaşmaya da değer veriyor.

Kimi zaman güneşli kimi zaman yağmurlu bir havada, huzurlu ve hoş sohbetlere şahitlik etmiş mekânlarda bazen yüz yüze bazen online buluşmalarda bir araya gelip sevdiğimiz ve kıymetli bulduğumuz şeyleri yapmaya çalışıyoruz.

16. Uluslararası Dergi Günleri

Her yıl düzenlenen Uluslararası Dergi Günleri'ne bu yıl da Rami Kütüphanesi ev sahipliği yaptı. Sade Soda ekibi olarak dört gün boyunca standımızda dergi severleri ağırladık. Yeni yüzlerle tanıştık. Maskotumuz ve sade sodalarımızla neşeli ve değerli bir fuar geçirdik.

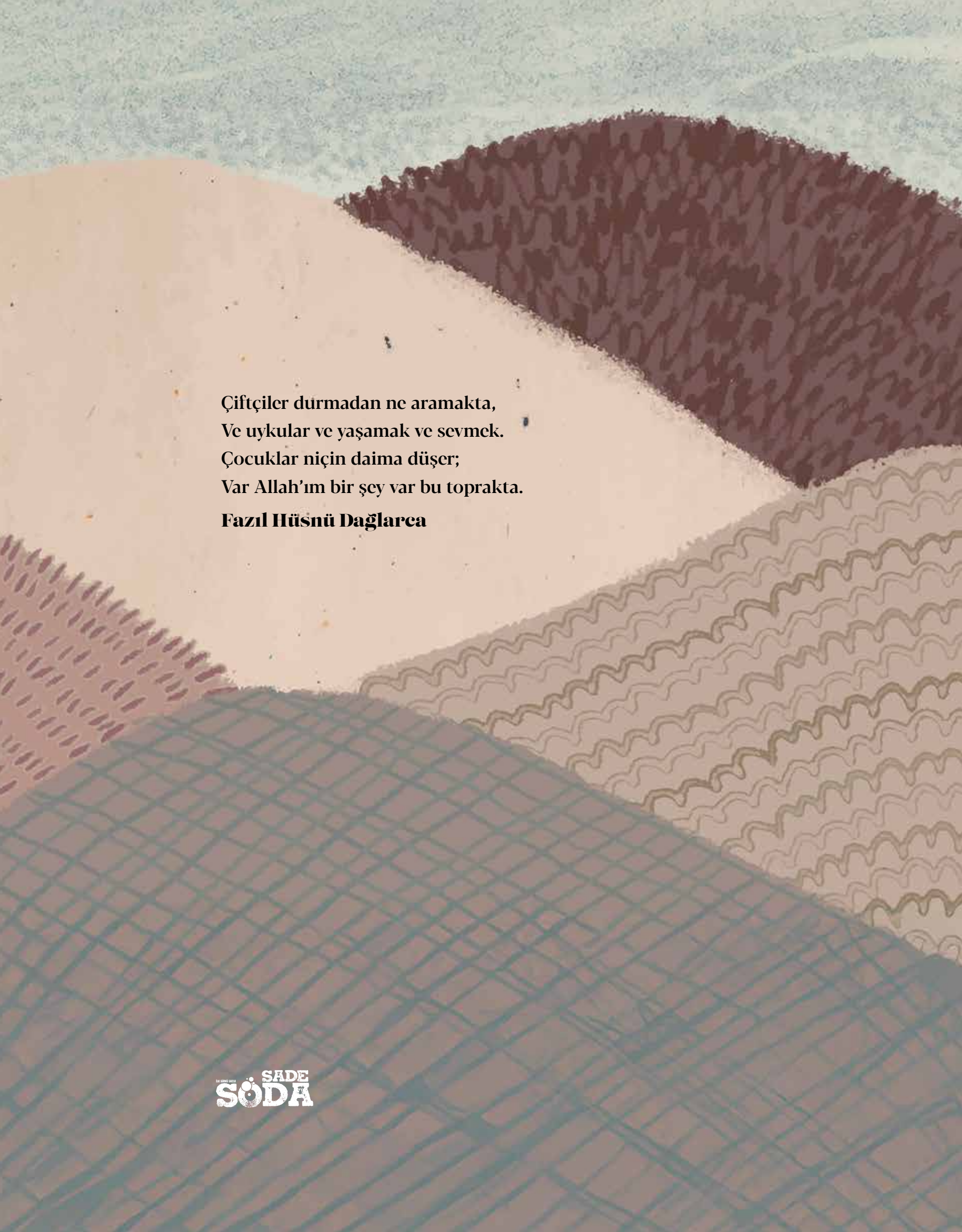
Dergi Tahlil Etkinliği

İçerisinde birbirinden değerli yazılarımızın bulunduğu dergimizin 18. sayısını ekibimizle beraber tahlil ettik. Üyelerimiz yazılarımızla ilgili faydalı önerilerini paylaştı, yeni fikirler üzerine mülahazalar yaptık.

Mihmandar'ın Gölgesinde: Ebû Eyyûb el-Ensârî Ziyareti

Bu dünyadan göçmüş olan değerli şahsiyetlerimizin hayatlarını okuyup, sunumlarını yaptığımız, ardından da kabirlerini ziyaret ettiğimiz etkinliğimizin ilkinin Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin huzurunda gerçekleştirdik. Sade Soda gençleri olarak bizi biz yapan değerleri daim hatırlamamızı sağlayan bu etkinlikte arkadaşlarımızın bilgi dolu sunumları ile etkinliğimiz daha da anlamlandı.

Çiftçiler durmadan ne aramakta,
Ve uykular ve yaşamak ve sevmek.
Çocuklar niçin daima düşer;
Var Allah'ım bir şey var bu toprakta.
Fazıl Hüsnü Dağlarca